

İçindekiler

- 4 SUNUŞ
- 6 KENTLER ÇOCUKLARINDIR!
- 8 TALAS
- 10 Gezi/Talas'ı birlikte gezelim mi?
- 12 Bizim Talas/Talas'ı korumalıyız!
- 14 Bizim Gözümüzle/Resimler, şiirler
- 16 Bizim Gözümüzle/Eşyalar dile gelse
- 18 KEMALİYE
- 20 Gezi/Kemaliye'yi birlikte gezelim
- 22 Bizim Kemaliye/Kemaliye evleri
- 24 Bizim Gözümüzle/Resimler, şiirler
- 26 Bizim Gözümüzle/İzlenimler
- 28 MİDYAT
- 30 Gezi/Midyat'ı geziyoruz, bize eşlik eder misiniz?
- 32 Bizim Midyat/Mor Gabriel (Deyr'ul Umur Manastırı)
- 33 Bizim Midyat/Emek ve sabır işi, telkâri sanatı
- 34 Bizim gözümüzle/Resimler, şiirler
- 36 Bizim gözümüzle/Midyatlı arkadaşların dilekleri, düşünceleri
- 38 AKSEKİ
- 40 Gezi/Kardelen'in vatanı Akseki'de bir gezinti
- 42 Bizim Akseki/Akseki'nin arkeolojik özellikleri ve Antalya Müzesi
- 44 Bizim gözümüzle/Hatıralar, izlenimler
- 46 Bizim gözümüzle/Resimler, şiirler
- 48 BİRGİ
- 50 Gezi/Haydi Birgi'yi keşfetmeye!
- 52 Bizim Birgi/Birgi'de tarihi bir gezi
- 54 Bizim gözümüzle/Hatıralar, izlenimler
- 56 Bizim gözümüzle/Resimler, şiirler
- 58 MUDANYA
- 60 Gezi/Marmara'nın incisi Mudanya'da gezelim!
- 62 Bizim Mudanya/Mudanya'da nereleri gezmeli? Mütareke Evi Müzesi
- 63 Bizim Mudanya/Zeytinbağı (Tirilye)
- 64 Bizim gözümüzle/İzlenimler
- 66 Bizim gözümüzle/Çalışmalar, şiirler
- 68 KASTAMONU
- 70 Gezi/Antik çağdan Cumhuriyet'e kesintisiz bir kültür kenti, Kastamonu
- 72 Bizim Kastamonu/Tarih İçinde Kastamonu
- 73 Bizim Kastamonu/Kastamonu Mutfağı
- 74 Bizim gözümüzle/Hatıralar, düşünceler
- 78 Albüm...
- 80 ÇEKÜL ne diyor? ÇEKÜL'den haberler
- 82 Künye

SUNUS

KIRMIZI CEKET'ten herkese merhaba!

Daha doğrusu, ÇEKÜL'ün kırmızı ceketli kültür elçilerinden merhaba! Kentler Çocuklarıdır Projesi'ne katılmış olan sevgili çocuklar, proje sürecinde ürettiklerini derledi, topladı ve ÇEKÜL'ün yardımıyla kalıcı bir hale getirmeye karar verdi. Elinizde tuttuğunuz "Kırmızı Ceket" dergisi, 1998 yılından beri sürmekte olan 7 Bölge 7 Kent Projesi'nin kapsamında yürütülen "Kentler Çocuklarıdır" etkinliklerinin basılı hale getirilmiş bir özeti.

Türkiye'nin 7 bölgesinden seçilen bu 7 kentimiz şöyle; Akdeniz Bölgesi'nde Akseki, İç Anadolu Bölgesi'nde Talas, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Midyat, Doğu Anadolu Bölgesi'nde Kemaliye, Karadeniz Bölgesi'nde Kastamonu, Marmara Bölgesi'nde Mudanya ve Ege Bölgesi'nde Birgi. ÇEKÜL, bu kentlerde yürütülen çalışmalarla, buralardan başlayan kültürel koruma ve kalkınma modelini uzun dönemde tüm Türkiye'ye yaymayı hedefliyor. Bu proje, ÇEKÜL yerel temsilcilikleri ve gönüllüleriyle birlikte, konusunda uzman kişilerin sunum ve rehberlikleri eşliğinde hayata geçirildi. Ön alan çalışmaları ve projenin ana faaliyetleri, bir toplantıyla ÇEKÜL yerel temsilci ve gönüllülerine aktarıldı, her kente özel bir program hazırlandı.

Kültürel koruma çalışmaları, sevgi-bilgi-koruma çerçevesinde olduğu ve uygulandığı ölçüde etkin oluyor. "Kentler Çocuklarıdır" projesi kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar da bu doğrultuda oluşturuldu. Oyunlar oynandı, seramikler, resimler yapıldı, müzeler gezildi, arkadaşlarımızın katkılarına öne çıkaran katılımcı eğitim yöntemleri kullanıldı. Geride kalan faaliyetlerin yanı sıra hali hazırda daha birçok etkinlik bulunuyor. Bunlardan belki de en heyecanlısı, haziran ayında proje kapsamındaki arkadaşlarımızın, birikim ve düşüncelerini paylaşmak üzere İstanbul'da buluşması.

"Kırmızı Ceket" Talas'la başlıyor. İstedik ki Anadolu'nun orta yerinden başlayalım işe. Sonra doğuya doğru gidelim, oradan güneye yönelelim, sonra da batı illerimizle turumuzu tamamlayalım.

Sevgili genç arkadaşlarımız, "kültür elçisi" olmanın bir yolu da, unutmayalım ki yazılı kültürümüzü geliştirmekten geçiyor. Birbirimizden haberdar olabilmenin en güzel yolu, öğrendiklerinizi yazmak, biriktirmek ve bunları paylaşmak. Belki de "Kırmızı Ceket" bu konuda sizin için önemli bir başlangıçtır, ne dersiniz?

DOĞADA BİZDEN
BASKA CANLILARINDA
OLDUĞUNU UNUTMAYALIM
ÇEVREMİZİ
KORUYALIM!

Kentler Çocuklarıdır!

ÇEKÜL Vakfı'nın yürütmekte olduğu eğitim projelerinden biri olan "Kentler Çocuklarıdır" projesi, öncelikle ülkemizde genç nesillerin kültürel mirasa sahip çıkma bilincini kazanmalarına yardımcı olmak amacıyla tasarlanmıştır.

"Kentler Çocuklarıdır" sloganıyla ortaya çıkmış olan proje, ÇEKÜL'ün 1998 yılından beri sürdürmekte olduğu "7 Bölge 7 Kent Projesi"nin alt projelerinden biri olarak tasarlandı, UNESCO işbirliğiyle gerçekleştirildi. Proje, vakfın yerel temsilcilikleri ve yerel kurumlar arasındaki işbirliğiyle oluşturuldu. Bu proje, ülke çapında yedi

kentte yürütüldü. Bu kentler Akdeniz Bölgesi'nde Akseki (13-16 Mayıs 2004), İç Anadolu Bölgesi'nde Talas (3-12 Mart 2004), Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Midyat (23-30 Eylül 2003), Doğu Anadolu Bölgesi'nde Kemaliye (29 Nisan-2 Mayıs 2004), Karadeniz Bölgesi'nde Kastamonu (3-7 Haziran 2004), Marmara Bölgesi'nde Mudanya (16-19 Haziran 2004) ve Ege Bölgesi'nde Birgi (15-18 Nisan 2004) olarak belirlendi. Eğitimler UNESCO tarafından desteklendi.

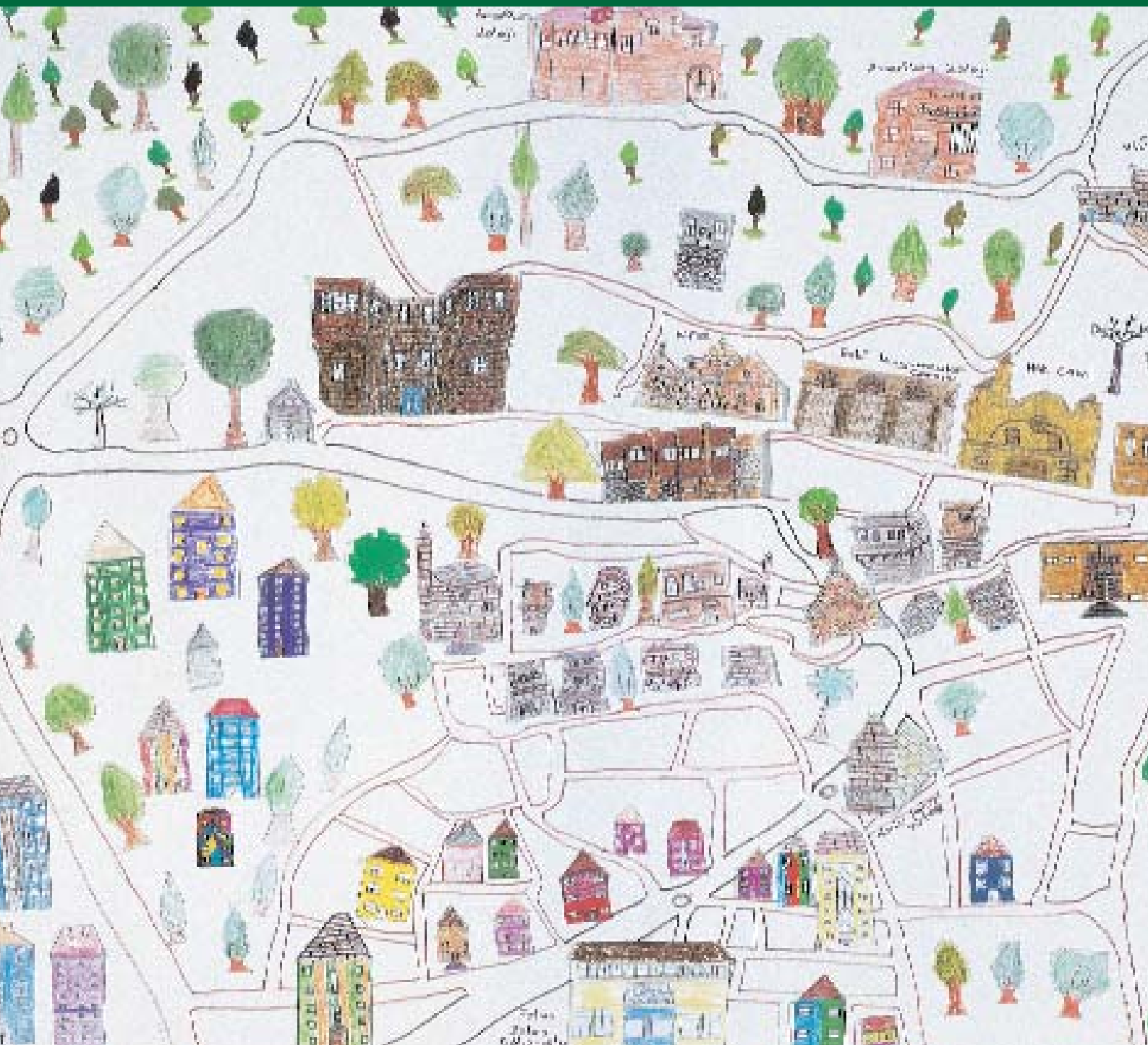
Projenin genel amacı, bu çalışmanın genç nesiller tarafından sahiplenilmesiydi. Ayrıca onlara kentlilik bilinci kazandırılması ve uzun vadede bir gelenek haline gelmesi hedeflenmekteydi. Bu gelenek "kültür elçiliği" olarak isimlendirildi. Her eğitimin sonunda, çocuklara kültür elçisi belgeleri sunuldu.

Projenin yürütüldüğü her noktada 15 kadar çocuğa ulaşıldı. Proje süresince yaratıcılığı öne çıkaran katılımcı yaklaşımlar benimsendi. Süreklilik sağlanması ve çocuklarla bağların taze tutulması için, zaman zaman bu kentlere geziler düzenlendi.

Bu yılın haziran ayında proje kapsamında düzenlenmiş olan "İstanbul Buluşması", bütün bu çalışmaları taçlandıracak bir final olarak düşünüldü. Projenin ulaştığı 105 çocuğun bir araya gelmesi, deneyimlerini, yaşadıklarını birbirlerine aktarmaları, sonra da bir ağızdan bütün Türkiye'ye seslenmeleri tasarlandı.

Bu buluşma bir bakıma, kültürel miras-kültürel kimlik-kültürel koruma konularının yaygın eğitimde yer alması doğrultusunda bir çağrı niteliği taşıyor. Kültürel eğitimin ulusal eğitim kapsamına alınması, kültürel eğitime ulusal çapta gereksinim duyulması hedefleniyor. Yürütülen çalışmaların haritası niteliğinde hazırlanan bültenle de bu çalışmaların kalıcı olmasına çalışılıyor.

Yaşadıkları yerlere, kültürlerine ve çevrelerine sahip çıkma bilincine erişmiş çocukların, daha iyi bir gelecek hazırlayacaklarına inanıyoruz.

Talas

"Kentler Çocuklarıdır" projesinin İç Anadolu Bölgesi ayağı olan Talas'ın kelime anlamını biliyor musunuz? "Temiz ve güzel havası olan kırlar, ağaçları bol, dinlenmeye elverişli yeşil alanlar" demekmiş. Talas, sahip olduğu kentsel miras, bağ geleneği doğal çevre değerleri açısından Kayseri ve yöresi için çok önemli.

İşte projeye dahil edilmiş olan bu güzel yurt köşesindeki organizasyonu, ÇEKÜL'ün Kayseri temsilcisi, Erciyes Üniversitesi Mimarlık Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Hüseyin Yurtsever üstlendi. 3-12 Mart 2004 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olan programa katılan çocuklar, daha önce ÇEKÜL'ün fotoğraf yarışmasına katılmış öğrencilerin ve ÇEKÜL gönüllüsü Serap Divanoğlu'nun bulunduğu Fatma Dülgeroğlu İlköğretim Okulu öğrencileri arasından seçildi. Derslerinde başarılı olmanın yanı sıra halk oyunu, resim, drama konularına ilgisi olan ve okulda faaliyet gösteren kulüplere üye öğrencilerden 7. sınıf öğrencisi 15 arkadaşınız ve 6. sınıf öğrencilerinden de bir grup, programa katıldı. Talaslı kültür elçisi arkadaşlara, bu eğitim boyunca Kayseri ve Talas'ın kültürel değerleri anlatıldı. ÇEKÜL gönüllüleri sunuşlar yaptı, birlikte oyunlar oynadılar, bir kına gecesi canlandırdılar, müzeler gezdiler, oyun hamurlarıyla müzelerde gördüklerini yapmaya çalıştılar, Mimar Sinan'ı konuştular, sohbet ettiler, piknik yaptılar. Dolu dolu geçen bu haftaya şimdi hep birlikte bir göz atalım.

Talas'ı birlikte gezelim mi?

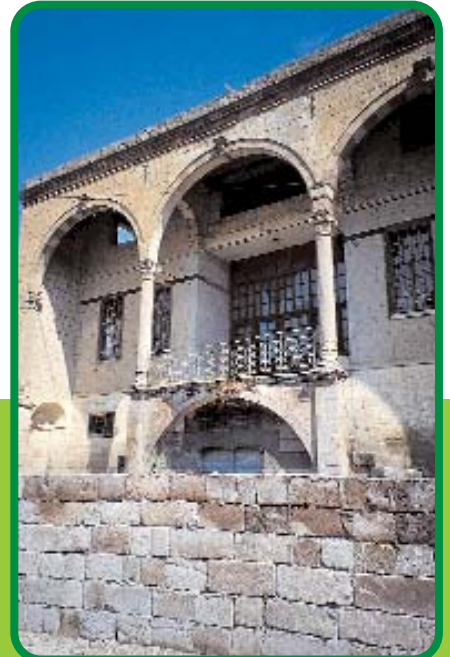
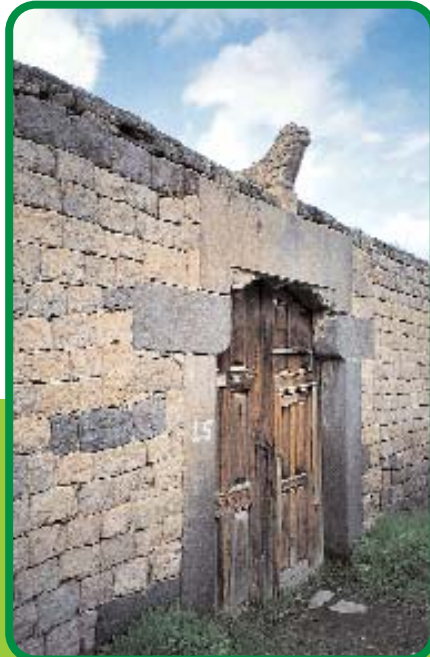
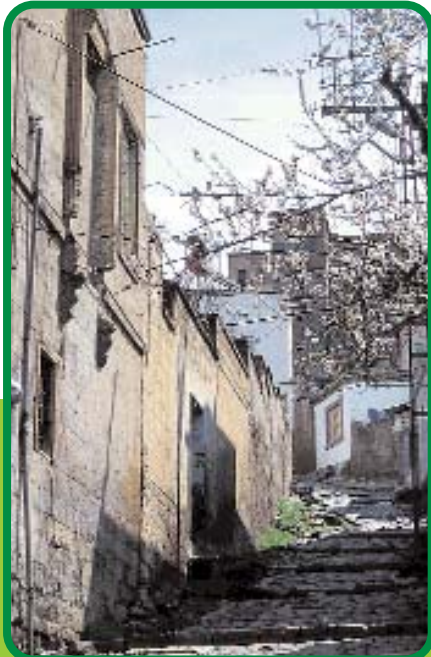
Merhaba! Bizimle birlikte Talas'ı dolaşmaya çıkar mısınız? Biz kim miyiz, hani şu kırmızı ceketliler var ya, hani kültür elçileri, işte onlarız. Adımız yok. Belli bir yerimiz de... Ama bu sayfalarda Talaslıyız. Peki ne yaptık, sizin gibi arkadaşlarla Talas'ı gezdik, tanıdık. Şimdi de sizinle gezelim istiyoruz.

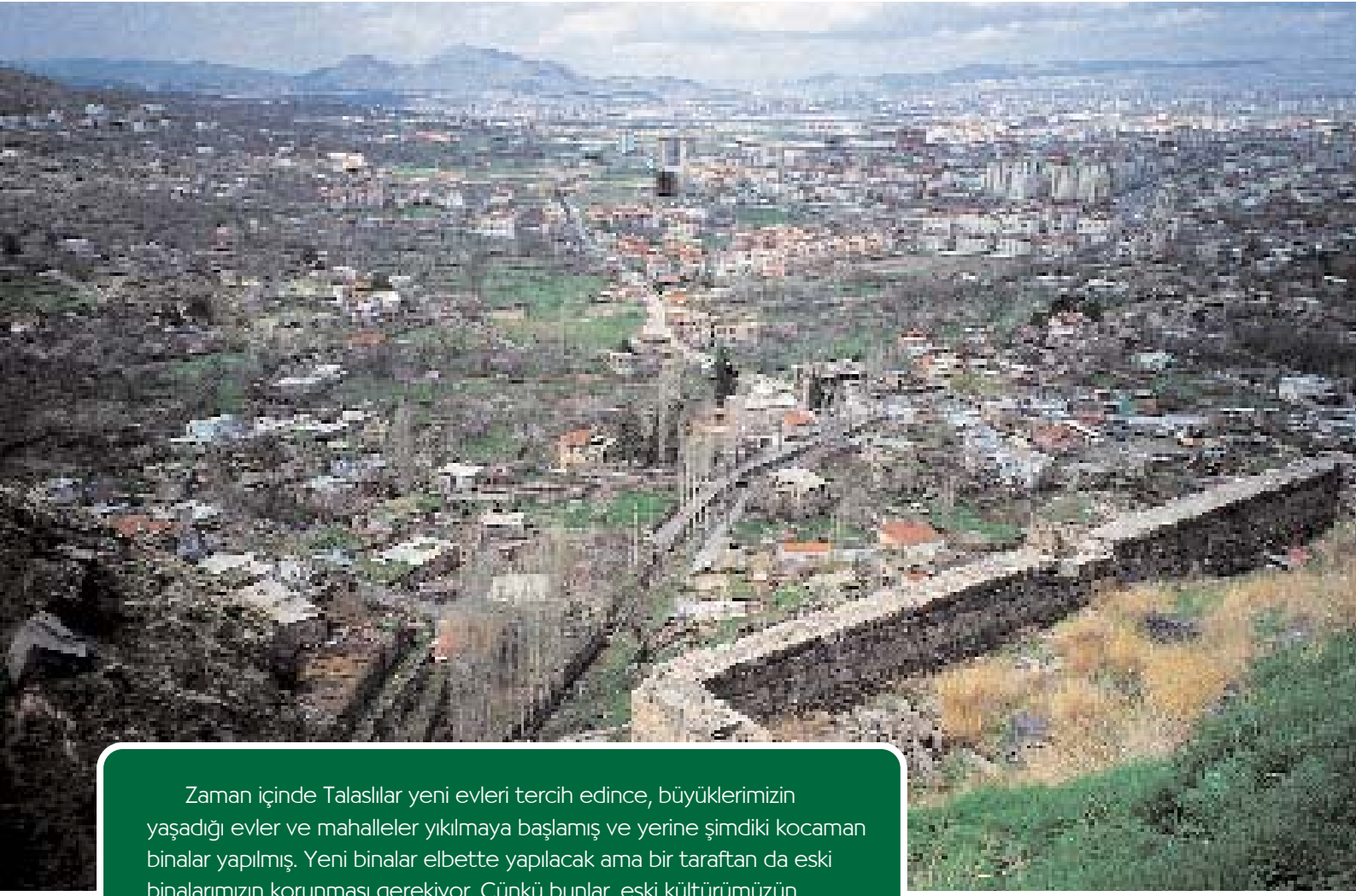
Hoşgeldiniz arkadaşlar,

Bugün içinde yaşadığımız yerleşmeyi tanımak için farklı bir gezi yapacağız. Talas yerleşmesi tarihin en eski dönemlerinde kurulmuş. Derevenk Vadisi'nde yaptığımız yürüyüşte eski dönemlere ait yerleşme kalıntılarını gördük. Talas, Aşağı ve Yukarı Talas diye iki bölgeden oluşmakta. Talas'ta bizden önce yaşayan büyüklerimiz, daha çok Yukarı Mahalleye doğru yükselen yamaçta yerleşmişler.

Uzun bir geçmişi olan Talas'da, Türkler, Ermeniler ve Rumlar uzun yıllar bir arada yaşamışlar. Günümüzde de ayakta kalabilmiş yapılarda bu birlikteliğin izlerini görebiliyoruz. Etnik yapıdaki bu zenginlik, Talas'ın geçmişde büyük ve önemli bir yerleşme olmasını sağlamış. Eski gezginler, Talas'ın 1800'lü yılların sonunda 60 bin civarında nüfusa sahip olduğunu yazmış. Ancak, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra, Talas'ta ve diğer bölgelerde yaşayan Ermeni ve Rumların Türkiye'den ayrılması, Talas'ın hem nüfus kaybetmesine hem de büyüme ve gelişme hızının düşmesine neden olmuş.

Sonra Talas büyümeye başlamış. Nüfusun artmasıyla yeni bir yapılaşma ortaya çıkmış.

Zaman içinde Talaslılar yeni evleri tercih edince, büyüklerimizin yaşadığı evler ve mahalleler yıkılmaya başlamış ve yerine şimdiki kocaman binalar yapılmış. Yeni binalar elbette yapılacak ama bir taraftan da eski binalarımızın korunması gerekiyor. Çünkü bunlar, eski kültürümüzün geleceğe yansıyan en önemli somut varlıkları.

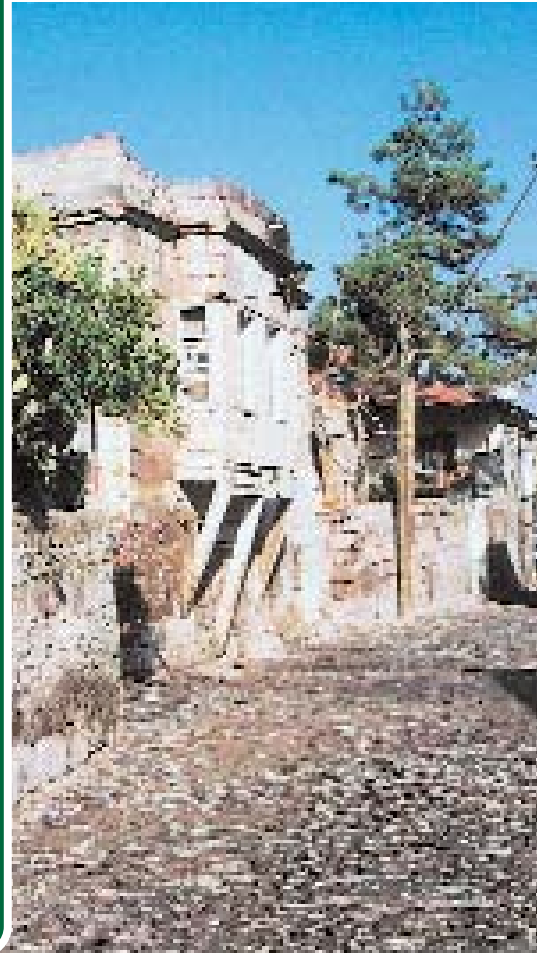
Şimdi biraz da Talas'ın önemli tarihi yapılarından bahsedelim. Tarihi camiler arasında Harman Camisi ve avlusundaki çeşmesi, Talas'ta doğmuş olan büyük asker Ali Saib Paşa'nın adını taşıyan Ali Saib Paşa Camisi, Han Camisi ve sonradan camiye çevrilmiş olan Talas Kilisesi'dir.

Ali Saib Paşa'nın annesine ait Esmâ Hanım Türbesi, Ali Saib Paşa Hamamı, Ali Saib Paşa Çeşmesi, Esmâ Hanım Çeşmesi, Hacı Ahmet Çeşmesi, Meydan Çeşmesi, Salih Ağa Çeşmesi ve Hanlar Hanı, Talas'ın diğer tarihi yapıtlarındandır. Ayrıca Talas Rüştîye Mektebi ve Talas Amerikan Mektebi de mimari miras içindedir. Gördünüz mü, ne çok tarihi yapı var burada!

1869'da inşa edilen ve dönemin çocuklarını cehaletten kurtarmayı hedefleyen Rüştîye Mektebi, restorasyon çalışmalarından sonra kütüphane olarak kullanılmakta. Sevgili arkadaşlar, işte bu örnekte olduğu gibi, artık eski işlevini yitirmiş olan bazı binalara farklı, ama uygun olan yeni işlevler kazandırıldığında, yaşamlarının devam etmesi sağlanıyor. Böylece tarihe sahip çıkmış olunuyor. Talas'taki bu tür binaların çoğu Osmanlı İmparatorluğu'nun geç dönemine ait.

Yukarı Talas bölgesi yemyeşil alanlara sahip. Bunlar bağ dediğimiz yerler. Meyve ağaçları, çiçekleri, büyük bahçeleri ve şirin evleriyle bu bağlar, Talas'ın yeşil bölgesi.

Önceleri, Talas'ta büyüklerimiz geçimlerini daha çok tarımla sağlıyorlardı. Artık, yeni iş sahaları ortaya çıktığından, eskisi kadar tarım yapılmıyor. Bir de buralara yapılan yeni evler yüzünden, Talas'ın yeşil alanları azalıyor.

Talas'ı korumalıyız!

Çocuklar da büyüklerle ciddi toplantılar yapabilir! Biz Talas'ın kültür elçileri, öğretmenler ve uzmanlarla biraraya geldik ve Talas'ın doğal ve kültürel zenginliklerini korumak için neler yapabileceğimiz konusunu tartıştık.

Şerife Erol: Talas'taki yeşil bağların korunması için kampanya yapıp para toplayabilir ve bağların korunmasını sağlayabilir miyiz?

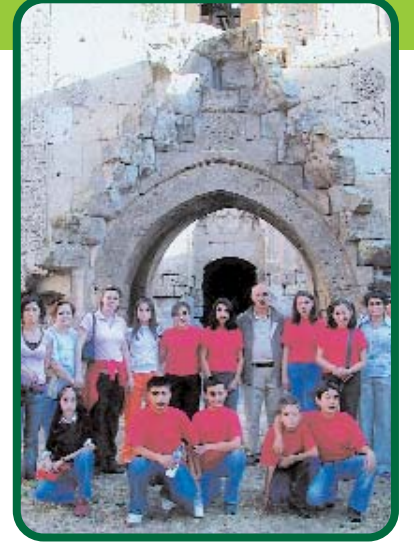
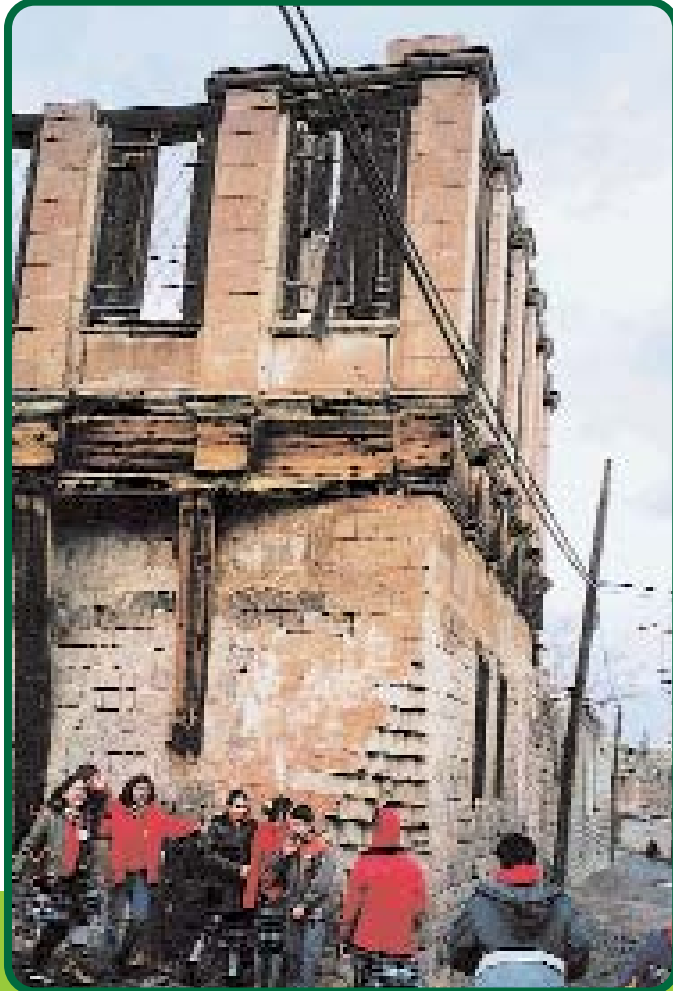
Ceyhun Yücel, Erciyes Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi:

Bu, yöneticilerin de alacağı bir karar ama onların da bilinçlendirilmesi gerekli.

Volkan Kaya: Belki her yeni yapılan binada her yeni daire için bir ağaç dikilmesini sağlayabiliriz.

Ceyhun Yücel: Evet, bina yapılıyor ama etrafının nasıl yapılandırılacağını düşünmüyoruz.

Koray Koçak: Bazılarımız için her şey para olmuş. Günün birinde nefes alacak havamız kalmayacak. Bazıları para için evlerini yıktırıyorlar. Bunu nasıl engelleyebiliriz?

Ceyhun Yücel: Evet, bazen insanlar parayla ölçüyorlar her şeyi. Hatta tarihi evlerini daha çok para getirmesi için koruyorlar. Bir de bizim için ev sahibi olmak çok önemli. Ama önemli olan, yeni yapılacak evleri, yeşil alanları yokedip yapmamak.

Koray Koçak: Afyon'a geziye gitmiştim. Orada restore edilmiş evler vardı ama disko olarak kullanılıyordu. Bence tarihi evler tarih kokmalı.

Şeyda Güngör Açıkgöz, Erciyes Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi: Binaların kullanılış şekline "işlev" diyoruz. Şifa dağıtmak için hastaneler, öğrenim için okullar... Sizler koruyabilecek bilince sahipsiniz, bunu görebiliyorum, ama o kadar çok insan var ki bunu göremeyen. Korunması gereken yerler nereleri? Tarihi yer dediğimiz yer nereleri? Topkapı Sarayı müzeye dönüştürülmüş. Medrese, cami, türbeler, hamamlar, Kayseri'de gördüğümüz alanlar. İnsanlarımız bu yerlere sahip çıkıyor. Camiye dini nedenlerle, diğer yapılara da kültürel ve tarihsel nedenlerden dolayı sahip çıkılıyor. Eskiden Osmanlı'da okul yerine ne vardı? Evet, mektepler. Yüksek öğrenim için de medreseler varmış. Peki bugün bizler, artık medrese yok diye bu binaları yıkacak mıyız? Hayır, buraları kültürümüzün parçaları olduğu için korumalıyız. Ancak işlevlerini artık yerine

getiremeyecek konuma gelince eski işlevine uygun olarak yeni bir işlev verebiliriz.

Volkan Kaya: Bence Türkiye’de yeşilin kalmasının nedeni sanayi ve teknolojinin çok gelişmemiş olması.

Ceyhun Yücel: Asıl sorun eskiden patates yetiştirdiğimiz alanlarda fabrikalar kurmamız.

Şeyda Güngör Açıkgöz: Apartmanın etrafına bahçe diyoruz ama günümüzde araba park etmek için beton döküyoruz. Eğer tırmanacağınız ağaç yoksa, yeşil yoksa nasıl bahçe olacak ki bu? Kağıt geri dönüşümü okullarında iki senedir devam ediyor. Evlerinden getiren de var. Ancak ailelerine söyleyerek evlerinde biriktiren yok.

Çiğdem Yurtsever, Erciyes Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi: Bu alışkanlıkların evlerinizde de devam etmesi gerekiyor.

Ceyhun Yücel: Önemli olan, teknolojiyi bu tarihi binaları korumak için kullanabilmemiz. Binaları yıkıp yerine yenilerini yapmak yerine, Şeyda Hoca’nın da dediği gibi yeni işlevler vererek koruyabiliriz.

Şeyda Güngör Açıkgöz: Teknolojiyi neden koruma için kullanmıyoruz? Aslında, binaları koruyamayışımız, gerekli teknoloji olmadığı ya da insanlar bunu akıl edemediği için değil. Buna para ayırabilecek kurumlar, insanlar var. Mesela ÇEKÜL sadece çocukları değil, yetişkin insanlarda da bu bilinci geliştirecek çalışmalar yapıyor, kültürel ve doğal varlıkları korumaya çalışıyor. Bir yere gittiğimizde önce nereleri gezeriz? Müzeleri, camileri, medreseleri. Bu alanları koruyacak kurumlar var. Ancak tarihi evleri korumak daha zor, çünkü buraları sivil mimari doku örnekleri. Ceyhun Hoca’nın da dediği gibi kentler, yaşayan organizmalar. Bu sivil dokuyu koruyacak kişiler, buraların içinde yaşayan kişilerdir.

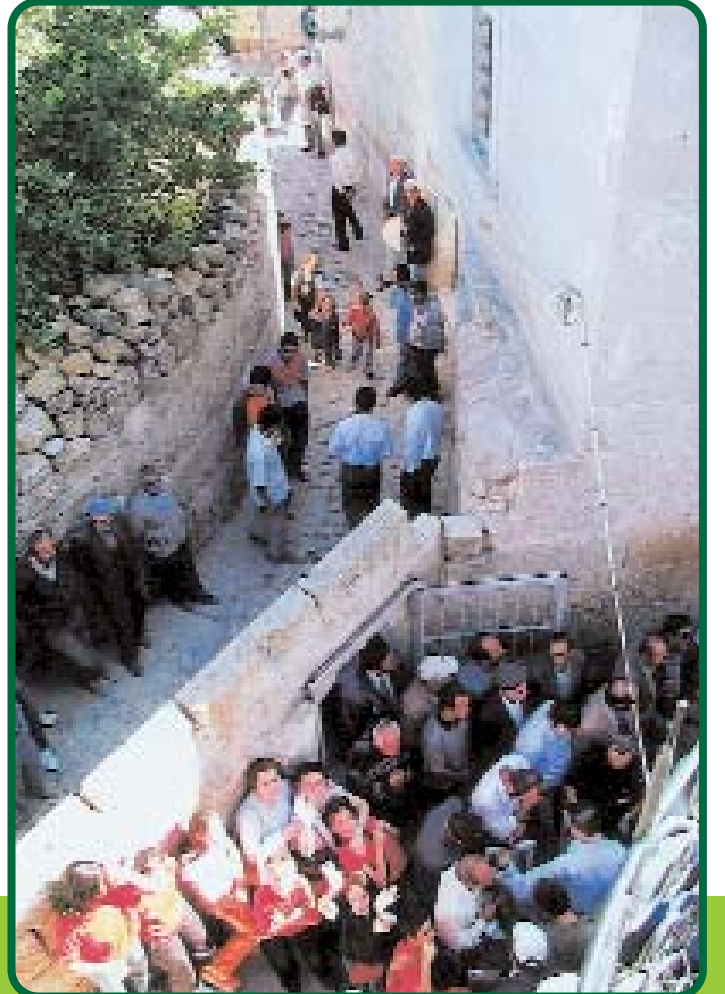
Sencer Erkman, Erciyes Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi: Yeni binaya yeni işlev verildiğinde de orijinalliğini bozmamak gerekiyor. Mesela, Hunat Medresesi’nin üzerine çarşı yaptılar. Ancak, çarşının hemen girişine renkli ışıklı lambalar koydular. Daha sonra uyumadığını görüp söktüler. Acaba sevgi eksikliği mi var dersiniz? Acaba birisi bize söylediği için mi korumalıyız bunları, yoksa...

Dilek Ok: Kurumlar olsa, herkese sevgi verse...

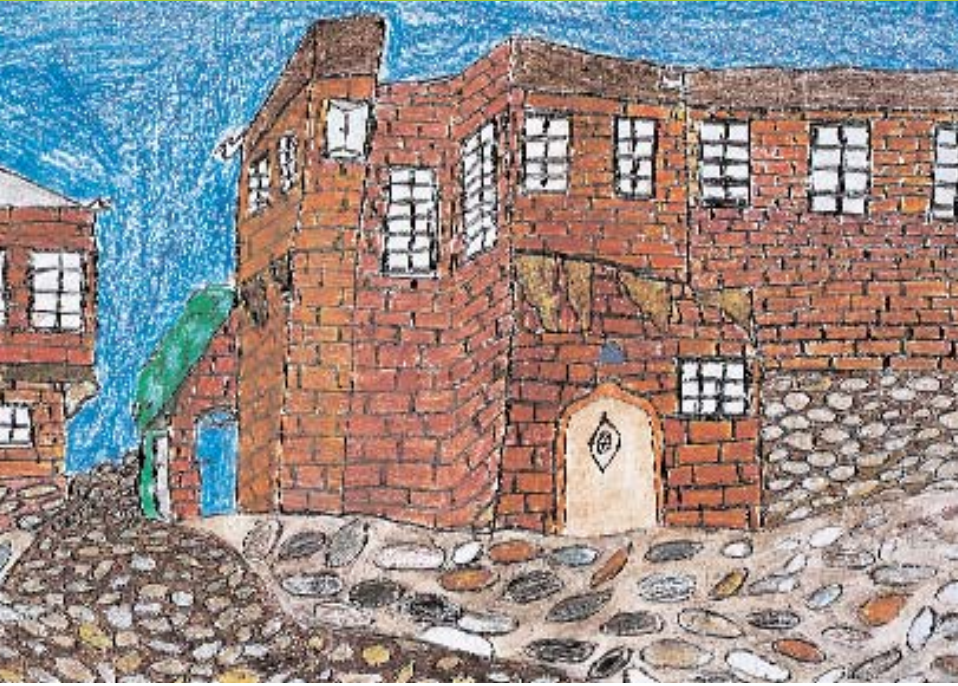
Nurcan Atalan, eğitim uzmanı: Öğrenmenin de öğretmenin de değişik yolları var. Size zorla bir şeyi öğren, sev deseler yapar mısınız? Yapmazsınız değil mi? Ama başka şekilde de öğrenebiliriz. Sen diğer arkadaşına sevdirdirsin, o bir diğerine ve zincirleme etkisi yaratarak daha çok yayılabilir yaptıklarımız. Kültür elçisi olarak sizlerden beklediğimiz de, aslında bu bilgileri etrafınızdaki arkadaşlarınızla, öğretmenlerinizle, ailenizle paylaşmanız.

Şeyda Güngör Açıkgöz: Koruma, içinde yaşayarak oluyor. Çünkü bina yıkmak, sadece keser ve çekiçle olmuyor. 10-15 yıl kendi haline bırakıp yok olmasını seyretmek de o binayı yıkmak demektir. Avrupa’da koruma çalışmaları, var olan eski evlerin değerlendirilmesi şeklinde ortaya çıktı. İçinde yaşayırken korumak daha ucuza geliyordu. Önemli olan bizim de hızlı bir şekilde bu tür koruma çalışmalarına başlamamız.

Koray Koçak: "Haydi çocuklar kültürümüzü koruyalım" demekle olmuyor, uygulamak lazım.

bizim gözümüzle

Talas

Benim güzel Talasımın
Ağaçları yaşlanmış
Mavi gökyüzünde
Parlıyor yeşil yeşil

Eksilmez etrafında yeşillik,
Bu sükûnet böyle devam eder
Yaz gelince canlanır Talasım
Adeta kendiyile barışık

Ne yıldızları koparmak
Mümkün olur
Ne kuşları susturmak
Ne de rüzgârı estirmek

Böyledir bu memleketin havası
Yeşille boğuşuk Talasım
Yazın adeta yeşil elbise giyer
Kışınsa beyaz bir örtü örter.

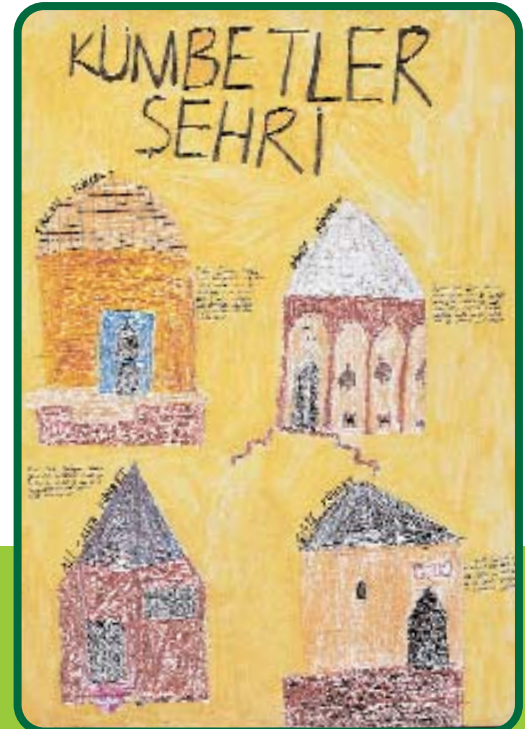
Şeyda Şahin

Talas'ta kültür elçiliği

Talas'ta kültür elçiliği var
Herkes Talas'a koşar
Volkan, Hacı, Burcu, Koray
Dilek, Murtaza, Aslı, Şerife
Serkan, Fatma, Şeyda, Hanife
Ayşe, Tuğba, Selin ve Serap hocamız da var
Hepimiz farklıyız ama Talas'ın yanındayız

Volkan Kaya

"Ermenilerin, Rumların ve Türklerin yaşadığı bir şehir burası. Burada çok güzel değerlerin olması, şehir yapılarının ve çevrenin çok güzel olması, buraya olan ilginin nedenidir bence. Talas tüm ırktan, dilden, dinden insanlara kucak açmıştır. Bu ceketleri giymemizin nedeni gösteriş değil, bu ceketleri giydiğimizde kötü düşüncelerimiz dışarı çıkmamış oluyor. Örneğin ben kırmızı ceketimi çıkardığımda bambaşka bir kişiliğe bürünüyorum, bu arkamdaki tarihi evi parçalamak geliyor içimden. Fakat kırmızı ceketimi giydiğimde her şey değişiyor, bunu giydiğimde ve düşünüyorum. Peki siz hiç düşündünüz mü yarattığınız çöplerin etrafı kirlettiğini, kestiğiniz ağaçların bir daha geri gelmeyeceğini, dokunduğunuz tarihi eserlerin bile zarar görüp paramparça olduğunu. Belki bu işin içindeki insanlar düşünmüş olabilir, ama çoğu insan düşünmüyor. Biz, kırmızı ceketlerimizi giyerek bunların düşünülmesi için elimizden geleni yapıyoruz."

Koray Koçak

Mimar Sinan Doğdu

Mimar Sinan doğdu
Mimarlık meşhur oldu
Yaptıkları göz dolduruldu
Dünyada yepyeni bir mimar doğdu

Ağırnas'ta doğdu
Selim'in dostu oldu
İstanbul camiiyle, çeşmeyle doldu
Dünyada yepyeni bir mimar doğdu

Yoktu onun gibi bir mimar
Onun bir çok eseri var
Eserleri birbirimizi aşar
Mimar Sinan kalbimizde yaşar

Volkan Kaya – H. Abdülkadir Akça

bizim gözümüzle

Bu eşya dile gelse, neler

Arkadaşlar, hepimizin evinin bir köşesinde, özel anlamlar yüklediğimiz eşyalar vardır. Kimisi eskiden kalmıştır, kimisi de yöremizin özelliğidir. İşte, Talas etkinlikleri sırasında yaptığımız bir toplantıya, evlerimizden seçtiğimiz özel bir eşyayı getirdik. Bunların hem bizim için, hem de Talas kültürü için anlamını anlattık birbirimize. Baksanıza, neler neler çıktı...

Halı modeli

Bu halı örneği, kalın yorgan ipliklerinin boyalarla kaynatılmasıyla yapılmış. Eski nesiller bu küçük halıları örnek olarak kullanıp büyük halılar dokurlarmış. Bu halı örneği anneannem tarafından dokunduğu için, ailemin ve Talas kültürünün

bir parçası.
Fatma Uğur

Hamam taşı

Önceleri gelin evlenirken hamama götürürlermiş. Gelini akrabaları yıkarmış, mumlar yakar, maniler yakarlarmış. Eve giderken her koluna bir Kuran-ı Kerim koyar, sonra testi kırarlarmış kapının önünde. Sonra da bir ömür boyu mutlu yaşasın derlermiş.

Bu da babaannemin taşı.

Selin Sengir

Erciyes Dağı

Erciyes Dağı'na "Ak Gelin" derlermiş, çünkü zirvesinde hep kar var.

Hanife Soylu

Halı Tarağı (Tokuç)

Bu alet, halı ve kilimlerimizin dokunduğu alet. İlmiklerin sıkıştırılması için böyle ters ters vurulurmuş. Normalde "tarak" denir, bizse "tokuç" diyoruz.

Babaannem bize verdi.
Şimdi annem kullanılıyor.

Bir de mani yazdım:

"Bu tokuç var ya bu tokuç,
Tak tak, Sanki bir çakmak"

Abdülkadir Akça

neler anlatırdı!..

Çöp bebek

Annemler arkadaşlarıyla toplanır konuşurlarmış. Babalarından bebek almak için para istemeye korkmuşlar. Kendileri yapmışlar. Her gün oynayıp akşam tekrar bozuyorlarmış. "Gelin Kız Gülcan" kalmış bu oyunun adı. Bu bebek annemin bebeği.
Tuğba Demirezen

Gaz Lambası

Bu gaz lambasının camı kırılmış galiba. Annem bunun ışığında halı dokurmuş. Bu lamba mumdan daha çok kullanılıyormuş.
Hediye Karadeli

Eski belgeler

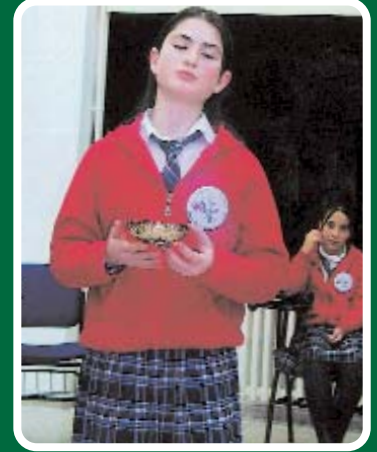
Bunda ne yazdığını bilmiyorum. Herkesin perili ev dediği bir ev vardı. Ben canavarlardan korkmam, bunu orada buldum. Din dersi hocama okuttum, Nil Nehri kenarında bir arazinin tapusu olduğunu söyledi. Bu bir mühür. Bu kağıt da çok önemli. Serinin en önemli parçası. Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki bir pul ve 4 kuruşluk damga pulu.
Koray Koçak

Halı motifi- Bir türkünün hikâyesi

Bu halı motifini bir gelin yapmış, bir de hikâyesi var; köylerden birinde bir gelin varmış. Kocası İstanbul'a gitmiş. Bir ay olmuş gelmemiş, iki ay olmuş gelmemiş. Gelin de halı dokurken "Yarım İstanbul'u mesken mi tuttun" türküsünü yakmış.
Şeyda Şahin

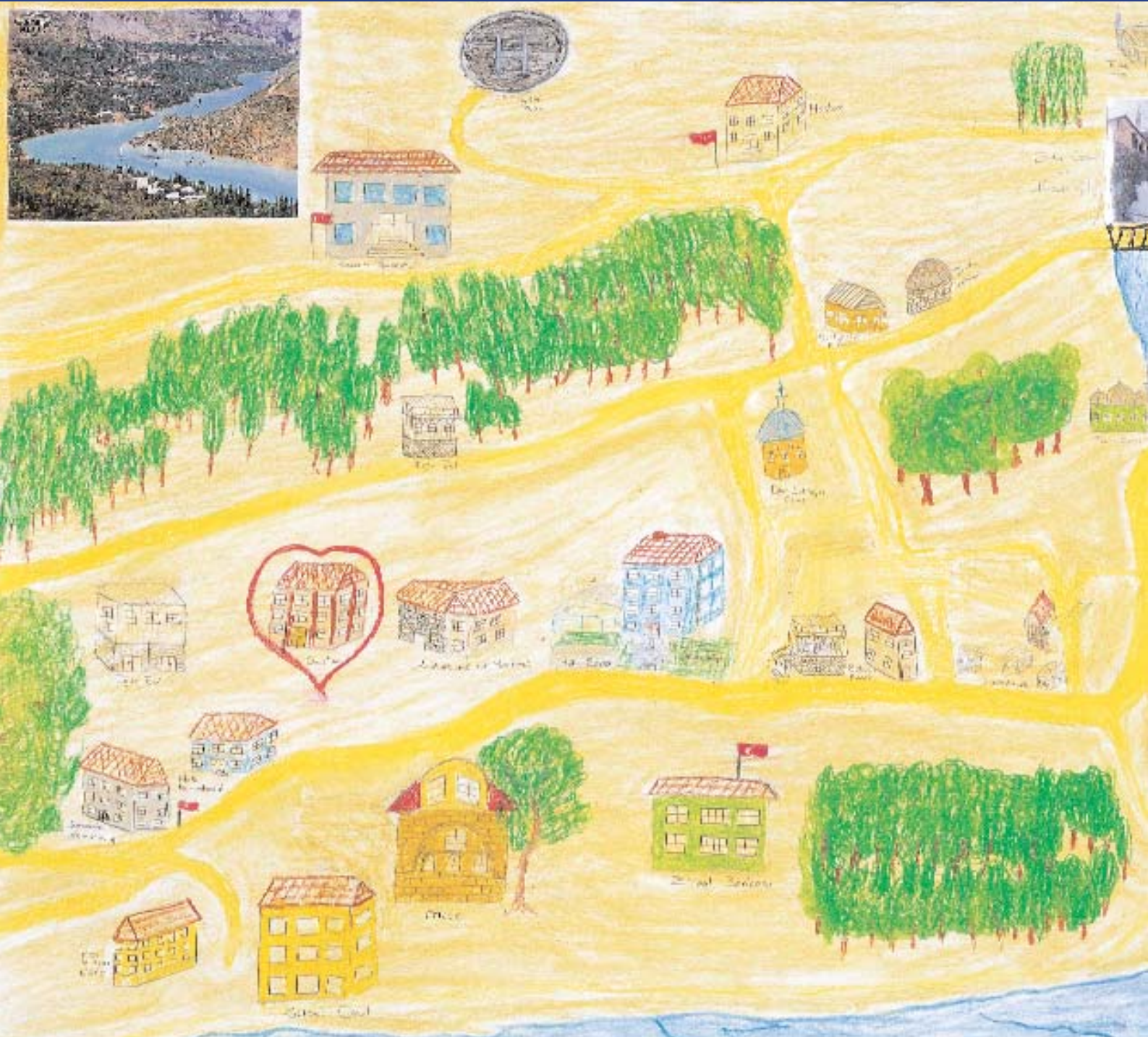
Çoban Çeşmesi ya da Şahitler Kayası hikâyesi

Çoban hayvanlarını gütmüyor. Köye kıran hastalığı giriyor, çobandan biliyorlar. Gülsüm bacının ineğini dağa çıkarıyor çoban. İneğin ayağı kırılıyor. İneği sırtında aşağı indiriyor ama Gülsüm bacı inanmıyor. Çoban da "Dağlar taşlar söyleyin" diyor. Kayalar yuvarlanıyor, şahitlik ediyorlar. Çobanın durduğu yere de Çoban Çeşmesi yapıyorlar.
Murtaza Özçınar

Kına Tası

Bu kına tası anneminmiş. Gelin giderken annesi anneme vermiş ve bununla kına yakmışlar. Ablamın kınası da bununla yakılmış.
Aslı Görücü

Kemaliye

Fırat Nehri'nin Karasu kolunun doğu kıyısında, Keban Baraj Gölü kenarında güzel bir vadi içinde kurulmuş olan Kemaliye ya da eski adıyla Eğin, Erzincan'a bağlı bir ilçemiz; İlçe merkezi ve bağlı diğer yerleşimleri geleneksel yöre mimarisini ve dokusunu büyük ölçüde koruyabilmiş. Yakın çevresindeki doğal güzellikleri ve zengin folkloruyla büyük bir turizm potansiyeline sahip. Halıcılığıyla ünlü; ilçede, her yıl halı festivali düzenlenmekte. İşte bu kültürel doku içinde soluk alıp veren arkadaşlarımız içinden seçilmiş 15 öğrenci, ÇEKÜL'ün bu programına katıldılar ve "kırmızı ceketli" oldular.

ÇEKÜL, 29 Nisan-2 Mayıs 2004 tarihleri arasında, dört gün boyunca Kemaliye'deydi. Program çerçevesinde, Kemaliye Muhlis-Mukaddes Cüher İlköğretim Okulu 7. sınıf öğrencileri arasından seçilen 15 arkadaşımız, Kemaliye'nin kültürel değerleriyle daha yakından tanıştı. Yaşadıkları yere farklı bir gözle bakıp değerlendirmeyi öğrendiler, bu süre boyunca. Hayal güçleri öne çıktı, kendi kentleriyle ilgili yepyeni fikirler üretebildiler.

ÇEKÜL Bitlis-Tunceli-Erzincan koordinatörü Abdullah Ataman, ÇEKÜL Kemaliye temsilcileri Hilmi Balıoğlu ve Kadriye Ünal'ın koordinatörlüğünde organizasyonu gerçekleştirilen programda, Kemaliyeli ÇEKÜL gönüllüleri, sunuş ve rehberlikleriyle katkıda bulundular. Ayrıca müzeler gezdiler, geleneksel el sanatları atölyelerini ziyaret ettiler, mimari ve kültürel açıdan zengin olan iki köye de gittiler.

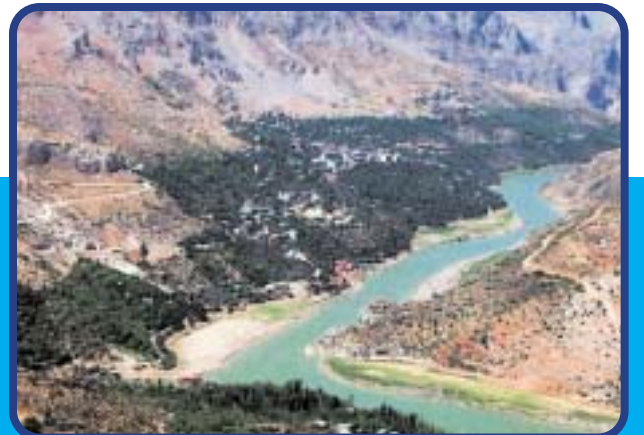
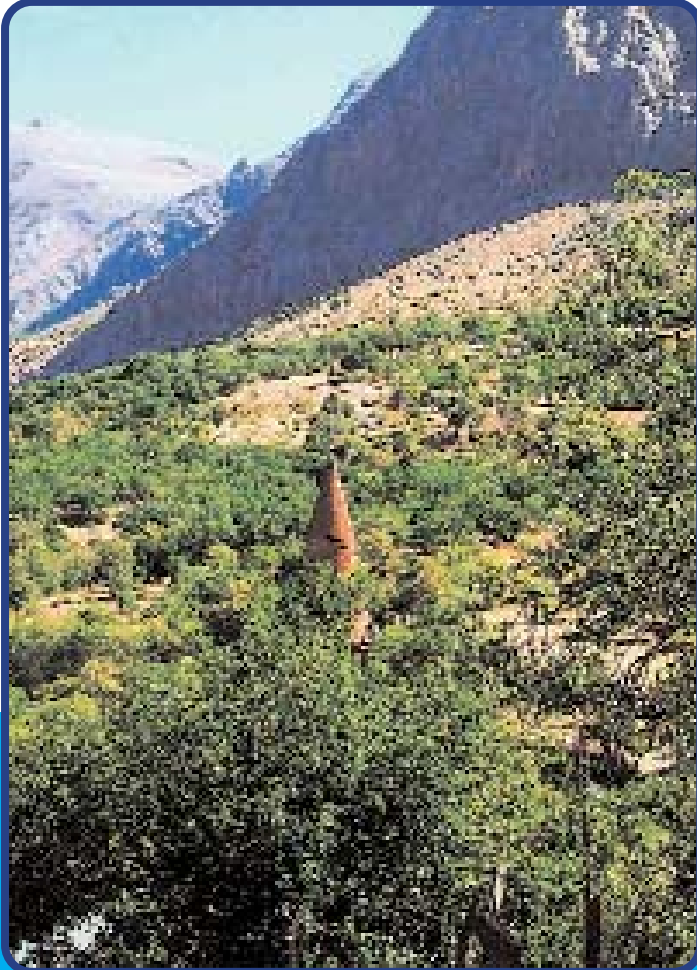

Kemaliye'yi birlikte gezelim

Şimdiki merhaba, Kemaliye'den! Bu sayfalarda Kemaliye'nin misafiriyiz. Bu güzel kenti tanımak için küçük bir gezintiye çıkacağız. Tabii yine kırmızı ceketliler olarak... Gelin, bize eşlik edin.

Önce işe Kemaliye ile ilgili birkaç satır başı bilgi vererek başlayalım. Kemaliye eskiden Eğin olarak anılmış. Bugünkü Kemaliye adı ise 1922 yılında Mustafa Kemal Atatürk'ten esinlenerek verilmiş. Bu güzel ilçemiz önce Elazığ'a, sonra 1926'da Malatya iline bağlanmış. Ardından 1938 yılında Erzincan depreminde yitirilen nüfusu dengelemek amacıyla Erzincan sınırlarına geçirilmiş. Osmanlı döneminden beri Kemaliye insanları, gelişmelere açık, kültürel etkileşime yatkın, çağdaş değişmelere uyumlu bir halk; farklı din ve kültürden gelen insanlar, burada birlikte barış içinde yaşamlarını sürdürmüşler.

Arkadaşlar, şimdi gelin, Kemaliye'nin tarihi eserlerine şöyle bir göz atalım. Kemaliye'yi gezerken en sık rastladığımız mimari eserler, kiliseler ya da camiler gibi dini yapılar. Buralarla ilgili büyüklerimiz birçok ilginç bilgi aktarıyorlar ve hikayeler anlatıyorlar. Mesela, kiliselerin birbirlerini görecekt noktalar yapıldıklarını ve bu sayede kulelerinden birbirleriyle haberleştiklerini öğrendik. Ne ilginç değil mi?

Sevgili arkadaşlar, hani her zaman mimari mirası korumaktan bahsediyoruz ya, işte Kemaliye ilçemiz geleneksel konut mimarlığına ait örneklerini günümüze kadar çok iyi koruyabilmiş bir örnek. Peki acaba nasıldır geleneksel bir Kemaliye evi? Öğrendiklerimizi size de aktaralım; tipik bir Kemaliye evinin kat sayısı iki buçuk. Alt kat ahır, kış evi ve giyim evi olarak kullanılıyor. Esas kullanma mekânı ise üst katta. Yukarıdaki yarım kat, "kaçak kat" diye adlandırılıyor! Ev, arazinin meyiline göre bazen üç, bazen üç buçuk kat da olabiliyor.

Kemaliye uzun yıllardan beri büyük illere göç veren bir ilçemiz. Nüfusun bir kısmı buradaki geçim kaynaklarının çok olmamasından dolayı büyük şehirlere dağılmış. Dolayısıyla "gurbetçilik" olgusu, Kemaliye'nin yaşamının her alanına yansımış. Örneğin halılarımızda bunun izlerini görmek mümkün. Anlatanlar, hasret duygusunun kilim motiflerinde de kendini gösterdiğini söylüyorlar. Bu desenlerin hepsinde, insanların gurbetteki sevdikleri, hasretleri için işledikleri duygular, düşünceler okunuyormuş.

Sevgili arkadaşlar, biz Kemaliye'yi sizin gözünüzle kısaca gezmeye çalıştık. Umarım bu güzel ilçemizi görmeyen arkadaşlarımız, gözlerinde biraz olsun canlandırabilmişlerdir. Ülkemizin kültürel değerlerini birbirimize aktarmak, deneyimleri paylaşmak, onları canlı tutmanın en güzel yollarından biri. Bu konuda birbirimize yardımcı olalım.

Kemaliye evleri

Erzincan'a bağlı Kemaliye ilçesi, 1970'lerde ünlü Safranbolu evleriyle birlikte gündeme gelmiş, ancak o kadar tanınma fırsatı bulamamış. Bunun en önemli nedeni, Kemaliye'ye ulaşmak sorun olmuş. Bu evlerin hepsi de mimari açıdan eşsiz bir değere sahip. Yakından bir göz atmaya ne dersiniz?

Farklı mimari yapıları nedeniyle koruma altına alınan Kemaliye evleri, bu kenti diğerlerinden ayıran en önemli özelliklerden biri. Kemaliye 19. Yüzyıl sonlarındaki mimari dokusunu günümüze aktarabilmiş az sayıdaki yerleşim yeri arasında. Kemaliye evleri Osmanlı İmparatorluğu devrinde oluşmuş kentsel konut geleneğinin özgün örnekleri arasında yer alıyor. Tarihi Kemaliye evleri çağına göre modern bir medeniyetin ve kültürün yaşama uygulanmasının canlı bir anlatısı.

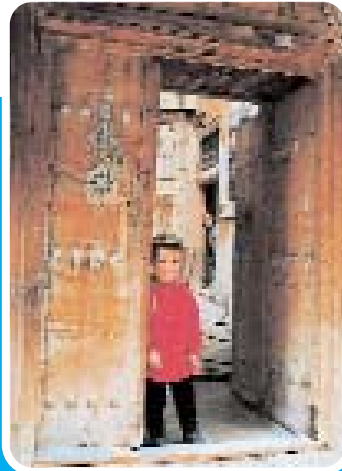
Kemaliye evleri genellikle her biri Fırat nehrini görebilecek şekilde konumlanmış. Bu manzaraya bakan doğu yönünde, evin diğer cephelerine oranla çok sayıda pencere, vitraylı tepe pencereleri ve her katta daha ilerilere taşan cumbalar yer alıyor.

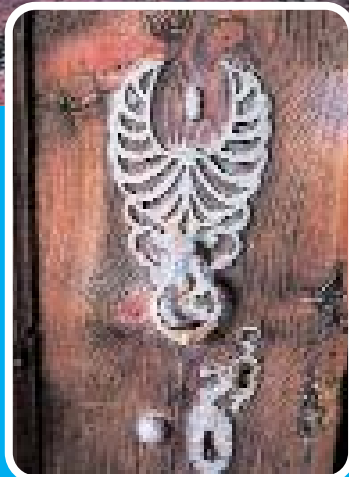
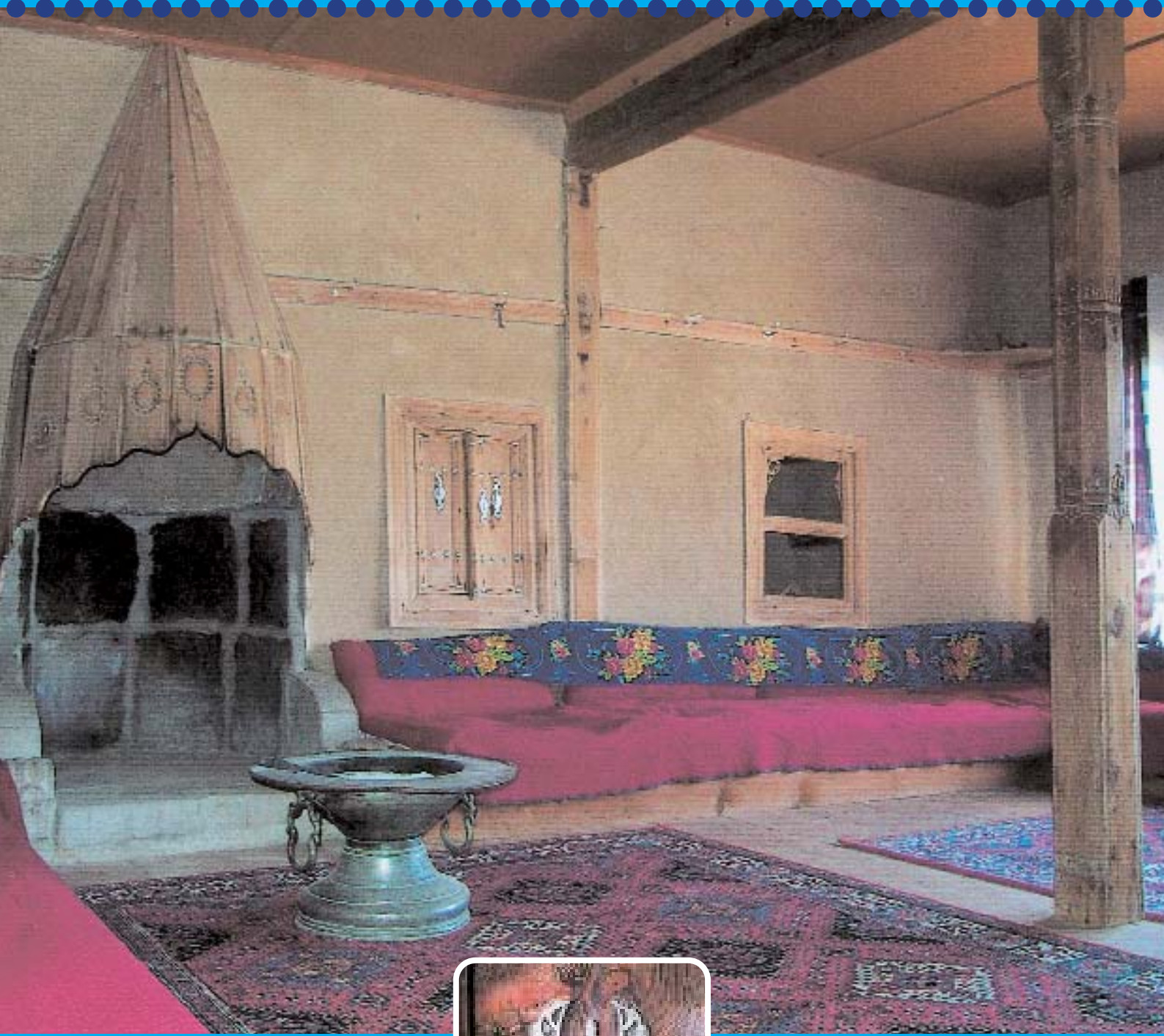
Kemaliye oldukça engebeli bir arazi üzerine konumlanmış. Bunun nedeni araziye ekonomik bir biçimde kullanmak. Eğimli araziye bağlı olarak evler yatay değil dikey olarak, üç, dört, hatta beş katlı olarak inşa edilmişler.

Gelin, bu evlerin içi nasıl yerleştirilmiş, ona bakalım; Kemaliye evlerinde alt kat, ana kat, yer katı ve "kaçak" diye anılan bölümler bulunuyor. Eğimli araziye yaslandıkları için bu evlerin kapılarından ya bir sokağa, ya da bir bahçeye çıkılabiliyor. Günümüzde ne yazık ki bu evlerin çoğunun yırandığını ve koruma altına alınmaları gerektiğini görmekteyiz.

Kemaliye evlerinin kapı tokmakları da en az evlerin kendileri kadar önemli sayılmakta. Bu dövme demir tokmaklarda, eski düzenlemeye göre, iki tür ses verme elemanı yer alıyor; yabancı erkek misafirler, üstteki kalın ses veren elemanı, ev halkı ve kadın misafirler ise, alttaki ince ses vereni kullanıyorlarmış.

Ne hoş değil mi?

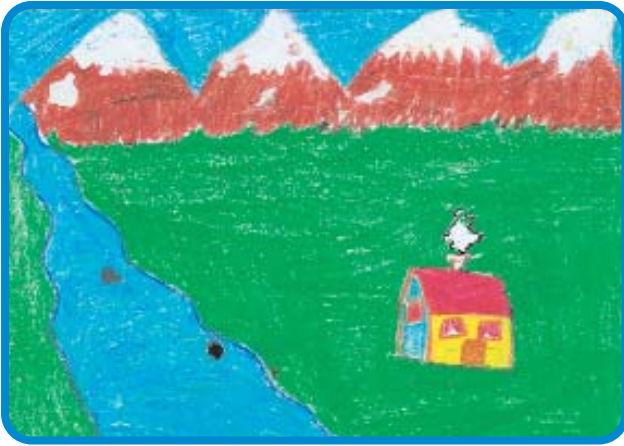
Kemaliye'nin Muhlis-Mukaddes Cüher İlköğretim Okulu'ndan programa katılmış olan arkadaşlarımızın kendi yöreleriyle ilgili paylaşmak istedikleri, dört gün boyunca ürettikleri, izlenimleri...

YEŞİL EĞİNİM

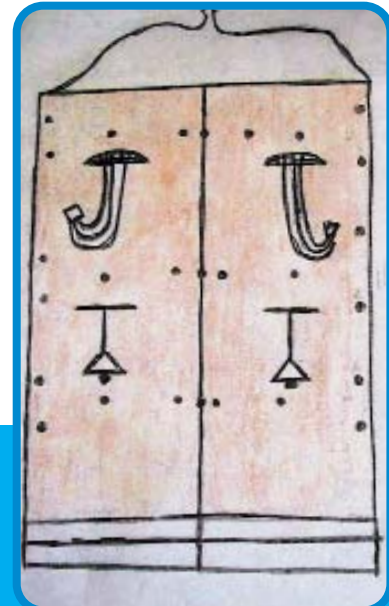
Eğnim, Eğnim yeşil Eğnim
Yad ellerde olsam yine seninim
Gözü yaşlı anama hatırlat beni
Gel ağam gel paşam gel bize gidek
Açılmış gülleri der, bize gidek
Anam, anam, anam, anam Eğinli misin
Eğine gelmeye de yeminli misin
Eğnim, eğnim başımın tacı
Rüyalarımı süsler bir dut ağacı
Senden ayrı kalmak bana ölümden acı
Bu hasret acısının yok mu ilacı

Sıtkı Vanlıgil

FIKRA

Zamanında köylünün biri atı ile geliyor Apçağa köyüne.
Bir ve misafir olmak istiyor. Ev sahibinin cevabı:
Ağa sana iki yumurta kırdım amma iş yağda. Akşam eve
giderdik amma ev bağda. Güneş de iki gözlü mağrada.
Atında yiğitmiş sen gider kalusun Suluhan'da.

SUNAM

Gine şafak söktü Sunam uyanmaz
Hasret çeken gönül derde dayanmaz
Çağırırım Sunam sesin duyulmaz
Uyan Sunam uyan derin uykudan

Çektüğüm gönül elinden
Usandım gurbet elinden
Kimseler bilmez halimden
Uyan Sunam uyan derin uykudan

Bunca diyar gezdim gözlerin için
Niye küstün bana el sözü için
Dilerim Allahtan sızlasın için
Uyan Sunam uyan derin uykudan

Çektüğüm gönül elinden
Usandım gurbet elinden
Kimseler bilmez halimden
Uyan Sunam uyan derin uykudan

Anıl Dabaoğlu

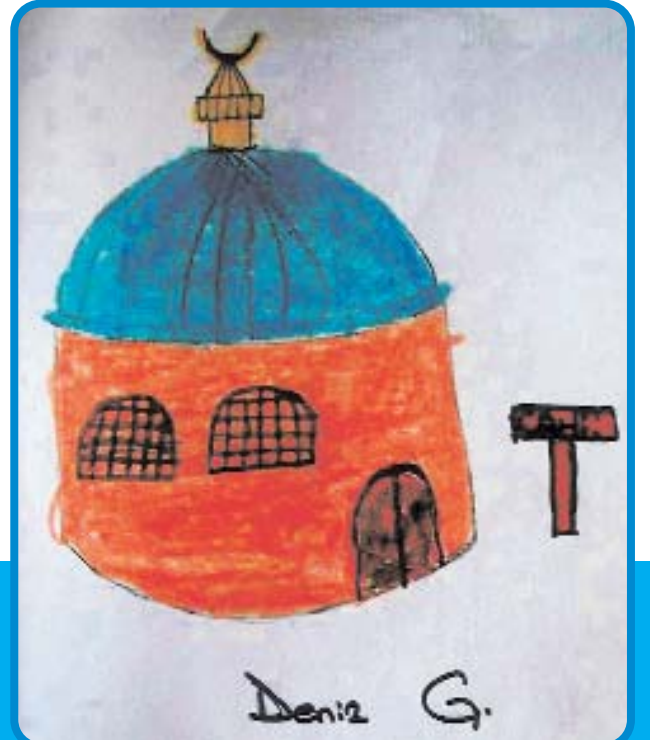
KIRKGÖZÜN MASALI

Bir gün bir gelin, ineği almış sulamaya götürmüş. Bu inek bir mağaraya girmiş. Bu mağaranın içinde bir kenarda su varmış. Gelinle inek birlikte suya gitmiş. İnek tam su içiyormuş ki su onları alıp götürmüş. Bir daha da kimse onları bulamamış.

Özlem İper

Geline gerek bir ana
Ağlayasın yana yana
İki gözüm canım ana
Şen babam evi şen olsun
Gideyim haberim olsun.

Dilek Özerdal

Kemaliyeli arkadaşlarımızın gezilerinin nasıl geçtiğini onların ağzından dinleyelim mi?

"Dün, çok güzel bir gündü, kütüphaneye geldik. Kütüphanede çok eğlendik. Bugün yaşlı amcalar gelerek bizlerle güzel güzel bilgiler verdiler. Burada her gün, gün değerlendirmesi yapıyoruz."

Özlem İper

"Şevket Amca türkü söyledi, biz de hep beraber halay çektik. Müzeden sonra kütüphaneye gittik. Orada hangi tarihi eser dikkatimizi çektiyse onu, aynısı olmasa da pişmemiş toprakla yaptık. Apçağa Köyü'nü gezdik. Bizi gezdirirlerken kendimi turist sandım."

Sıtkı Vanlıgil

"Kemaliye sokaklarını gezdikten sonra kaymakamlığa gittik ve kaymakamımıza bize böyle bir olanak

sağladığı için çok teşekkür ettik. Kaymakamlıktan sonra Milli Eğitim Müdürü'ne gittik ve Müdür orada bizim resmimizi çekti. Milli Eğitim Müdürü'nün elini sıktık ve oradan sonra kütüphaneye gittik, resim çalışması yaptık."

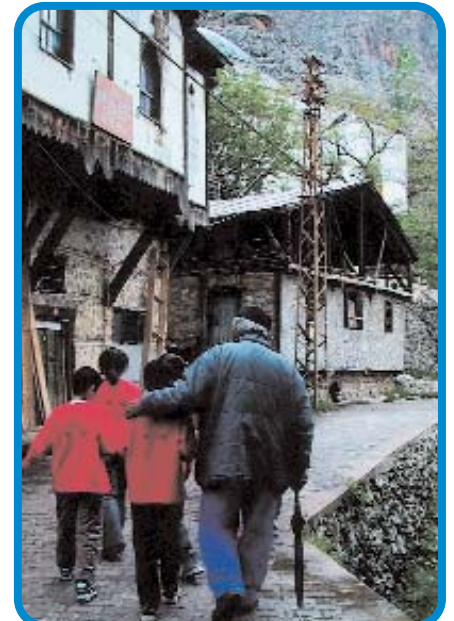
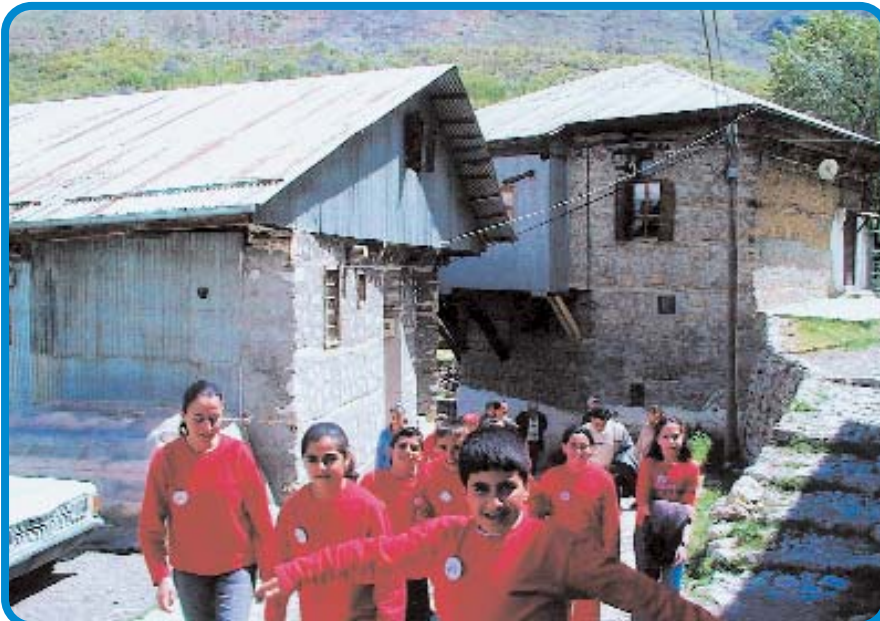
Deniz Güngören

"Bugün üçüncü gündü. Bugün daha mutluydum, çünkü Apçağa köyüne gittik. Ben Apçağa köyünde oturuyorum. Sabah saat 10.30'da Kemaliye'ye gittim. Orada arkadaşım ile biraz gezdikten sonra Kemaliye Müzesi'ne gittik. İkinci kata çıktık orada en çok dikkatimi çeken fotoğraf makinasıydı. Fotoğraf makinası o kadar büyüktü ki, resim çekildiğinde makinanın içinden bulmak o kadar da kolay

olmazdı. Sonra Kemaliye Halk Kütüphanesi'ne geçtik. Kütüphanemiz o kadar zengin ki, içinde binlerce kitap var."

Filiz Çakmakgil

"Cuma günü sabah 09.30'da halı atölyesini geziye gittik. Çok mutluydum, oraya giderken. Halı atölyesinde üç teyze ve abla halı dokuyarak Kemaliye'yi destekliyorlar. Yaklaşık 10 kişi de öğrenci. Onlar para ile çalışmıyorlar. 10.30'da oradan ayrılıp kütüphaneye döndük. Kütüphanemizde kendi müzemizi kurduk. Bunlar 11.00'e kadar sürdü. 11.00'dan 11.45'e kadar Hüseyin Kuleli Kemaliye'nin tarihini ve arkeoloji özelliklerinden söz etti. 12.30 ile 13.15 Kemaliye'mizin Belediye Başkanının evinde yöresel

yemeğimizden köy çorbası, etli dolma, kaburga. Çökeklik piyazı yiyerek yemeğimizi bitirip çıktık.”

Dilek Özerdal

“Bugün üçüncü günümüz; Apçağa köyüne gittik. Orada arkadaşım ile biraz gezdikten sonra Kemaliye Müzesi'ne gittik. Müzeyi gezdikten sonra fasılın oturduğu yere geçtik. Apçağa köyüne gidişimiz yaklaşık 10 dakika sürmüştü. Biraz oturduktan sonra yemek yedik. Bizi çok güzel karşıladılar.”

Gamze Akyavuz

“Oyunlar oynadık. Kemaliye'nin haritasını çizdik resim yaptık kırkgöze gittik. Hava yağmurlu olduğu için gezemedik. Üç beş arkadaşımız görmedikleri için o yağmurda görmeye gittiler. Biz arabada oturduk onların gelmesini bekledik.”

Anıl Şerif Dabaçoğlu

“Bugün öğlen saat 12.30'da ÇEKÜL Vakf'ından gelen Nurcan Abla ve Kadriye Abla ile tanıştık. Birbirimizi tanıyabilmek için oyun oynadık. Bize ÇEKÜL çantasını verdiler. Birbirimizi iyice tanıdıktan sonra

Nurcan Abla bize sorular sordu. Soruları ben de cevapladım. Sonra tekrar oyun oynadık.”

Buket Karaosman

“Bugün yaptığımız çalışmalar çok sevdim. Hele Kırkgöz seyahatinde macera beni çok etkiledi. ÇEKÜL Vakfı'nda sadece kendiniz için değil, herkes için çalışıyorsunuz. Benim beklentim bütün insanların ÇEKÜL ve onun gibi birden fazla sivil toplum kuruluşuna destek vermeleridir. Sizi çok seviyorum .”

Emre Atılgan

“Perşembe günü tanışma vardı. Tanışmadan sonra oyun oynadık. Hocalarımız bize çok iyi davrandı. Bize ÇEKÜL hakkında bilgi verildi ve Kemaliye'nin tarihi yerlerini hocamız bize anlattı. Resim yaptık. Yani resim yaptık derken, Kemaliye'nin sokaklarını çizdik.”

Emine Tok

“Bugün saat 9.30'da halı atölyesine gittik. Halı atölyesini gezdik. Daha sonra ise kütüphaneye gittik. Kütüphanede Hüseyin Kuleli Kemaliye'nin mimari özelliklerini

anlattı. Daha sonra ara verdik ve meyve salatası oyunu oynadık. Saat 12.30 olduğunda belediye başkanının evine yemek yemeye gittik. Hepimiz yemeklerimizi yedikten sonra belediye başkanımızın evine gezdik. Çok güzel tarihi eserler vardı. 200 senelik bir saat vardı.”

Anıl Kazankaya

“Saat 10.00 da müzeye gittik. Şevket amca bize müzedeki eşyalarını tanıttı. 11.30'da kütüphaneye geldik, seramik çalışması yaptık. Ben kılıç yaptım. Kutluer tabanca, fincan ve kaşık yaptı. Emre şamdan yaptı. Anıl mumluk yaptı. Diğer Anıl sepet yaptı. Gamze telefon yaptı. Buket türbe yaptı. ”

Mehmet Sağçolak

“Bu program çok güzel çok keyifli ve maceralıydı. Bu programın her ilimizde olmasını isterdim. İnsanların programda yetiştirilmesini isterdim. Bu programı düzenleyenlere çok çok teşekkür ederim.”

Ebubekir Bulut

Midyat

Kentler Çocuklarıdır Projesi'nin ilk aşaması Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Midyat'ta hayata geçirildi. Bu anlamda Midyat'ın "Kentler Çocuklarıdır" projesi kapsamında özel biri bulunuyor. Midyat'ta eğitim ve diğer etkinlikler 23 Eylül-7 Ekim 2003 tarihleri arasında, yaz okulu öğrencilerinin katılımı ve desteğiyle gerçekleşti. Mimarlık, restorasyon ve sanat bölümlerinde okuyan üniversite öğrencilerinin katıldığı Midyat Kültürel Yaz Okulu ve Midyatlı öğrencilerin Kültürel Eğitim Programı tarihlerinin buluşturulması neticesinde, üniversite öğrencileri ve Midyatlı çocuklar bir araya gelme fırsatı yakaladılar. Bu buluşma, değişik alanlarda eğitim gören abla ve ağabeylerin, küçüklerin ufuklarını açmak ve bilgilendirilmelerini sağlamak adına çok faydalı oldu. Midyat'taki programa katılan arkadaşlarınız, Kocatepe, Esentepe, Istiklal, Ali İhsan Kalmaz, Fahrettin Önen, Fatih, Gazi ve Atatürk İlköğretim Okullarından seçilmiş olan 13 yaş grubundan 18 kişiydi. Kültürel eğitim programı, ÇEKÜL'ün proje koordinatörü Işıl Mumcu tarafından yürütüldü; ÇEKÜL gönüllüleri destek verdiler.

Diğer iller gibi Midyat programı da yoğun geçti. El sanatları atölyelerini, müzeleri, medrese ve camileri gezdiler. Midyat'ın yerel gazetesi için kültür sayfası hazırladılar, sergi yaptılar. Kültürel ve doğal mirasın korunması konusunda bilgilendiler, tartıştılar, gezileri değerlendirdiler. Kısacası, kültürel miras denince akla ilk gelen bölgelerinden birinde değerlere sahip çıkmanın neden önem kazandığı konusunda düşündüler.

Midyat'ı geziyoruz, bize eşlik

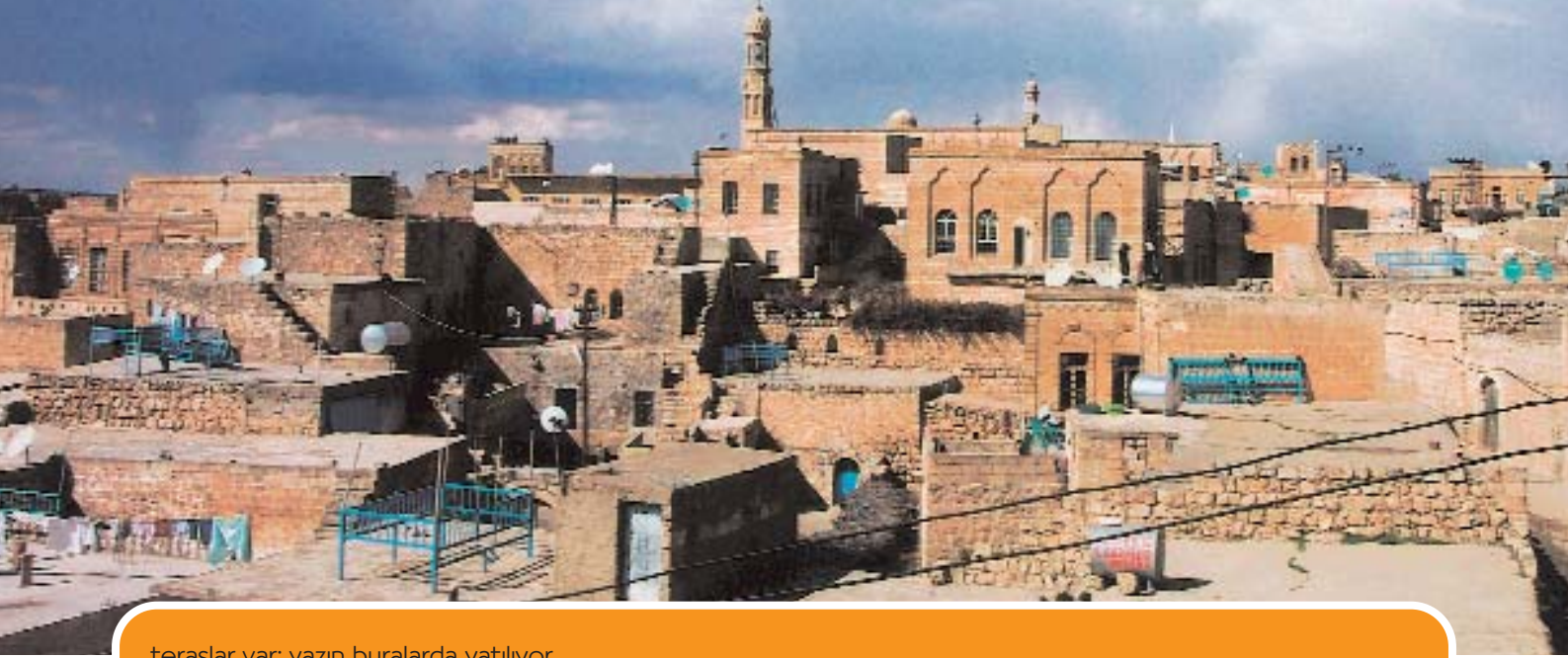
Merhaba arkadaşlar! Bu iki sayfaya, içinde yaşadığımız Midyat'ı sığdırmaya çalışacağız. Midyat, yüzyıllar boyu gelip geçmiş uygarlıkların izlerini taşıyan, özgün mimarisiyle, taş işçiliğiyle, daracık sokakları, kiliseleri ve camileriyle adeta bir açık hava müzesi görünümünde. Burada yaşayan arkadaşlarımız çok şanslı!

Midyat, "Turabdin" diye adlandırılan bölgenin merkezi konumunda. Turabdin, batıda Mardin, kuzeyde Hasankeyf, doğuda Cizre ve güneyde Nusaybin sınırları içinde kalan bölgenin adı. Bazı kaynaklara göre ilçenin adı "ayna" demek. Bazılarına göre Asur tabletlerinde geçen "mağaralar kenti" anlamındaki "Matiate" kelimesinden türediğini söylüyor. En eski yerleşim bölgelerinden Yukarı Mezopotamya'da yer alan Midyat'ta, çok çeşitli uygarlıklar süregelmiş; Sümerler, Asurlar, Urartular, Makedonlar, Persler, Romalılar, Abbasiler ve Osmanlılar tarihsel süreç içinde bu bölgeye hâkim olmuşlar. Keldaniler, Yakubiler, Araplar, Rumlar ve daha birçok halk, yaşamını bu bölgede sürdürmüş. Günümüzde de farklı dil konuşan, farklı dinlere mensup insanlar birarada yaşıyor.

Midyat'ta evlerin taş işlemeli dış yüzeyleri ve avluları gizleyen yüksek duvarlar, daracık sokaklara da duvar oluşturmuş. Pencereler asla diğer evin penceresiyle yüz yüze gelmiyor; her evin penceresi, diğerinin ancak duvarını görebilecek şekilde yerleştirilmiş. Açısı hesaplanan öge sadece pencereler değil; güneşiği de öyle ince hesap edilmiş ki, hiçbir evin gölgesi diğerinin üzerine düşmüyor. Midyat evlerinin taşları da mekânları yazın serin, kışın sıcak tutuyor. Evler genellikle iki katlı, alt kat ahır ve kiler olarak tasarlanmış. Avludan kesme taş merdivenle ikinci kata çıkılıyor. İkinci katlarda avluya bakan

eder misiniz?

teraslar var; yazın buralarda yatılıyor.

Taş işlemeciliği kadar, kilim dokumacılığı, çömlekçilik ve telkari de Midyat'ın geleneksel sanatlarından. Sevgili arkadaşlar, açık hava müzesi diye adlandırılan tarihi yerlerinden de bahsedelim biraz. Kısa döküm, size bu zenginlikle ilgili bilgi verecektir:

Mort Şmuni kilisesi: 19. yüzyıl sonlarında Süryani Cemaati tarafından yapılmış.

Mor Barsavmo Kilisesi: 1943 yılında eski temelleri üzerine geleneksel biçimde yeniden yapılanmış.

Mor Aksnoya Kilisesi: 1960'lı yıllarda eski kalıntılardan yola çıkılarak restore edilmiş.

Mor Şarbel Kilisesi: Midyat merkezdeki en eski ve en göz alıcı kiliselerden.

Protestan Kilisesi: 1900'lü yılların başında inşa edilmiş.

Mor Gabriel Manastırı (Deyrul Umur): Çeşitli dönemlerdeki restorasyonlar ve ilavelerle bugünkü görünümüne kavuşmuş.

Izozoel Kilisesi: Midyat'ın Altıntaş köyünde bulunan kilise, köyün en yüksek tepesinde olma özelliğine sahip.

Meryem ana Kilisesi: Anıtlı (Hah) köyündeki kiliseye günümüzde eşine az rastlanıyor. Olasılıkla 6. yüzyıldan kalma.

Hah Katedrali (Mor Sobo kilisesi): 6. yüzyılda yapıldığı biliniyor.

Mor Serkis ve Bakos Manastırı: Değerli süslemeleriyle göze çarpan kilise 789 yıllarında yapılmış.

Mor Eliyo Kilisesi: Yapılış tarihi bilinmiyor.

Hah Harabeleri: 8. yüzyılda taş ustalarının maharetlerini en iyi anlatanlardan biri.

Mor Afrem Kilisesi: Köy halkının tarihi süreç içerisinde uğradığı saldırılar karşısında sığındıkları bir yer.

Mor Dimet Kilisesi: Tarihi bilinmiyor.

Mor Kuryakos Kilisesi: Ortaçağ'dan kalma bu kilise 734 yılında ölen zeytin ağaçlarının banisi (Zeytinci) Mor Şehmun'a atfen yapılmış.

Mor Estafanos Kilisesi: Kilise kapısının solundaki yazıtta 778/79 tarihleri bulunuyor.

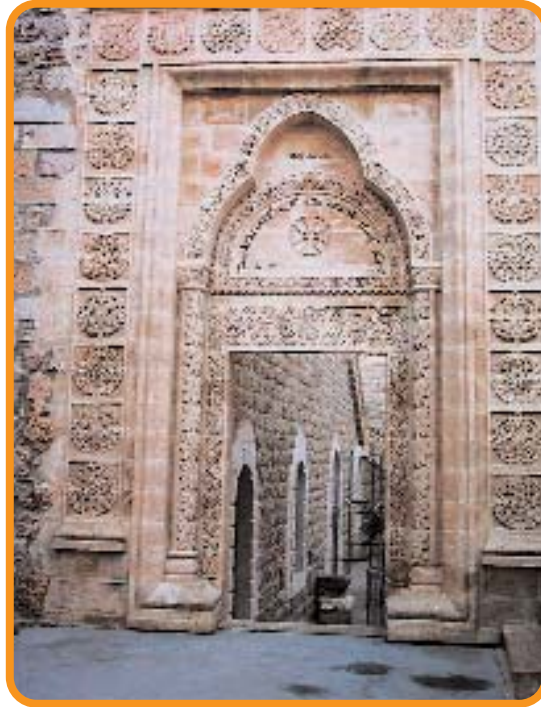
Cevat Paşa Camii: 1925 yılında yapılmış.

Mekez Ulu Camii: 1800 yılında yapılmış.

Abdurrahman Camii: Yapılış tarihi Hicri 1331/Miladi 1915 yılını göstermekte.

Mor Gabriel (Deyr'ul Umur) Manastırı

Midyat, asırlar boyunca birçok medeniyetin gelip geçtiği bir yer olmuş. Farklı dinlere ve dillere mensup insanların birlikte yaşadığı tarihi bir ilçe. Bu medeniyetler, zengin bir mimari miras bırakmış. Gelin şimdi Mor Gabriel Manastırı'na bir göz atalım.

Sevgili arkadaşlar, Yukarı Mezopotamya'nın dünyanın en eski yerleşim bölgesi olduğunu, Midyat'ın da burada bulunduğunu biliyor musunuz? Bu da bin yıllar içinde müthiş bir mimari mirasa sahip olmasını getirmiş. Bu miras içinde asırlardır ayakta kalabilmiş olan bir yapı da Mor Gabriel Manastırı. Yöredeki en eski manastır özelliğini taşıyor. Zeytin ağaçlarının arasında küçük bir tepe üzerinde olan Mor Gabriel'in yapım yılı MS 397. Roma imparatorları Arkadius ve Anunius döneminde, Mor Samuel ve Mor Şemun adında iki rahip tarafından yaptırılmış. Aynı zamanda içinde sayısız kitap bulunan bir kütüphane ve binlerce öğrencinin eğitim gördüğü bir teoloji (Tanrı Bilimi) fakültesi de bulunuyormuş. 20 dönümlük bir arazide bulunan manastırda, rahibeler ve rahipler için özel yerler, misafirler için konaklama alanları da varmış. Dünyanın en eski ve faal Hristiyan merkezlerinden biri olma özelliği olan Mor Gabriel kompleksinde Meryem Ana Kilisesi, Resuller Kilisesi, Kırk Şehitler Kilisesi, Sekiz Kemerli Theodora Kubbesi ve Mısırlılar Kubbesi bulunmaktadır. Mağaralar kenti Midyat'ta bulunan hemen tüm eski kiliselerin adının başında bulunan "Mor" kelimesini fark etmişsinizdir.

Bunun bir unvan olduğunu ve "Aziz" anlamına geldiğini ekleyelim.

Emek ve sabır işi, telkâri sanatı

Midyat'ı gezdik durduk, bir de baktık Telkari'yi nasıl olmuşsa atlamışız. Ama geç kalmadık. Yöreye özgü bu sanat hakkında bir şeyler öğrenmeye ne dersiniz?

Arkadaşlar, adından da çıkaracağımız gibi telkâri, tel ile yapılan sanata verilen isim. Yurdumuzda en önemli merkez, Mardin'in Midyat ilçesi. Birçok geleneksel sanatta olduğu gibi, telkârde de sanatkar, işinde kullanacağı her türlü malzeme kendisi yapmak zorunda. Yani usta, kullanacağı telleri kendi atölyesinde ham maddeden elde etmekte. Bazen altın ve başka madenler kullanılsa da, bu işte en çok kullanılan maden gümüş.

Daha çok Süryanilerle bütünleşen telkâri sanatı, bugün koruma altına alınması gereken bir başka değerimiz. Her geçen gün yok olma tehlikesiyle daha çok karşı karşıya kalan bu sanata sahip çıkmak gerekiyor.

Şimdi dilerseniz telkâri ile ilgili küçük bir maniye yer verelim:

"Kumaşın ve altının sihribazı derler Süryaniler için, oysa ki ben Mardin'de telkâriyim. En eski kelebek kanadı, yiğitlerin asası... Benim göz zevkim, el emeğim, maharetle nakış olur gümüş üzerinde dansla. Ben Mardin'im. En güzel gümüş işlemeciliğin yurdu yani. Mezopotamya ilhamım, medeniyetler benim desen kaynağım. Ben, tel halindeki gümüşü diriltir, altını şahlandırırım. Basit bir el çekiciyle ve ayak körüğüyle sevda yakısını gümüşe yansıtırım. Ben en güzel kol düğmesiyim. Taşlara nakşetmiş atalarım, gümüşü yonttum. Ben bir zevk tüneliyim. Bir çocuğun gelecek düşü, Mardin'de bir sevgi motifiyim. Ben telkâriyim, dünden bugüne incecik zevkleri bulutlara işleyen, çiçeklere kazıyan..."

Telkârinin Mardinlilerin yüreğindeki yeri anlamak kolaylaşıyor, bu satırları okuyunca, öyle değil mi?

Bir de bu sanatın tarihçesine bakalım; arkeolojik buluntulara göre gümüş telkârinin geçmişi MÖ 3 bin yılına kadar uzanıyor. Bu sanat, bir gelenek olarak Mezopotamya coğrafyasında yaşayan Süryaniler tarafından günümüze kadar taşınmış. Osmanlılar zamanında büyük ilgi gören telkâri, o tarihlerde de

Süryanilerle özdeşleşen bir sanat dalı kabul ediliyordu.

Arkadaşlar, bugünün hızlı temposu içinde telkâriye ya da diğer el sanatlarına yeterince yer açıldığını düşünüyor musunuz?

bizim gözümüzle

DEYRUL ZAFARAN

Gittik Deyrul Zafaran Manastırına,
İlk gittiğimiz bölüm hüznüydü.
Çünkü, manastırın yedi bölümünde,
vardı ki
Yüz elli iki Metropolitin mezarı.

İkinci gittiğimiz yer,
Zerdüşlerin tapınağı
Bu tapınak iki bin yıldır,
Dayanmış zorluklara.

Geçtik kilise bölümüne,
Gördük yirmi metre karelik minareyi
Kapısı dört yüz yıllık
Ceviz kabuğundan yapılmış.

Aday GÜRKAN-Hamdullah Çetin

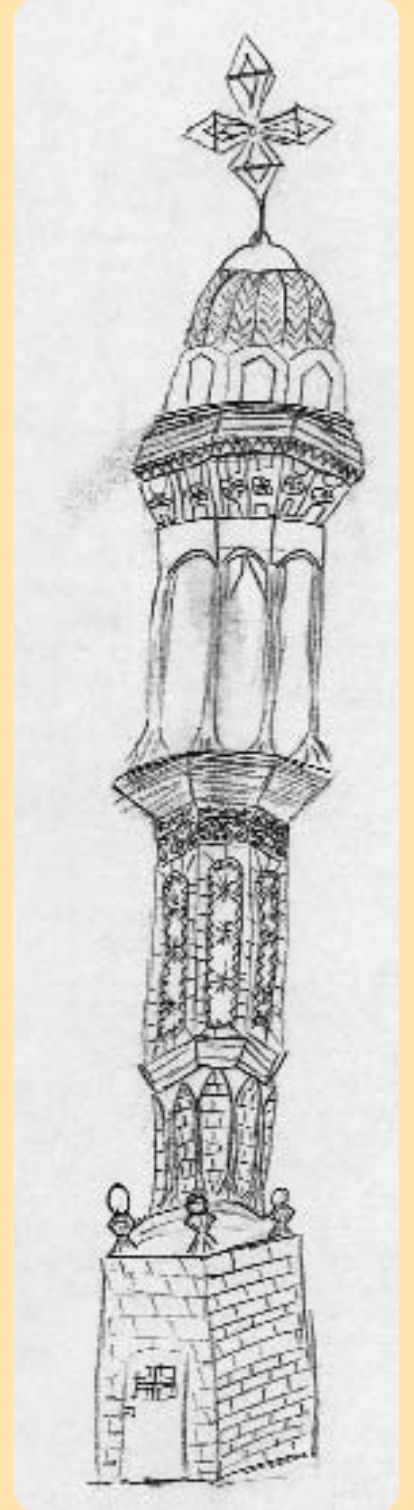
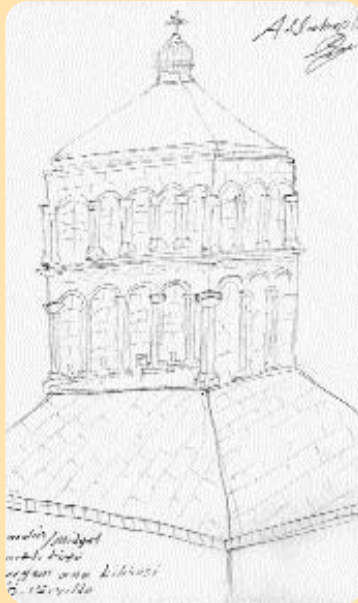
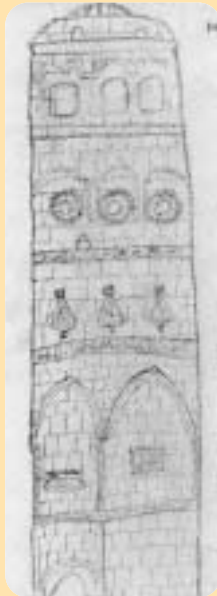
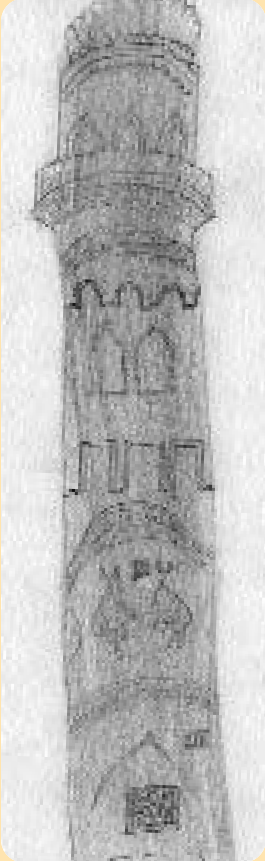
GELÜŞKE HANI

Çok eski odalarla
Önemli Gelüşke Hanı
O ticari sanatıyla
Tarihi Gelüşke Hanı

Eski havan odalarıyla
Konaklama odalarıyla
Ve de meşhur eşyasıyla
Tarihi Gelüşke Hanı

İnsanda var bir heyecan
Çünkü tarihi çok önemli
Diğer bir yönüyle
Midyat'ın Gelüşke Hanı'na
önem vermesi.

M. Rıda Aksoy

ZİNCİRİYE MEDRESESİ

Artukluların eli
Yapmış bu medreseyi
Camilerle donatmış
Adını zincir koymuş.

Çesmesiyle anlatmış
İnsanın hayatını
Doğum, ölüm, yaşamı
Dünyadan sonraki ebedi hayatı.

Dağların yamacında
Mardin'in ortasında
Tarihin sayfasında
Zinciriye medresesi.

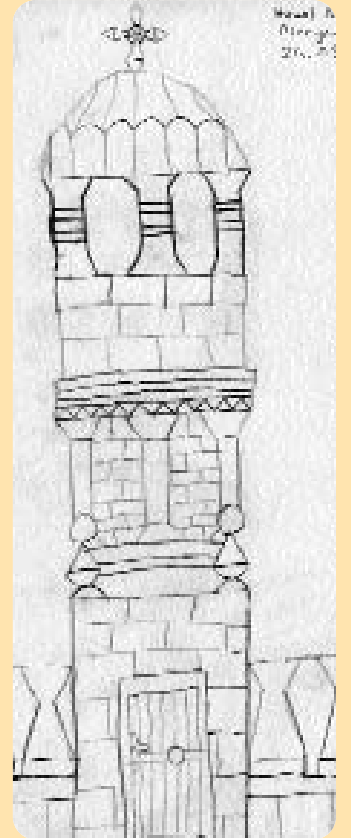
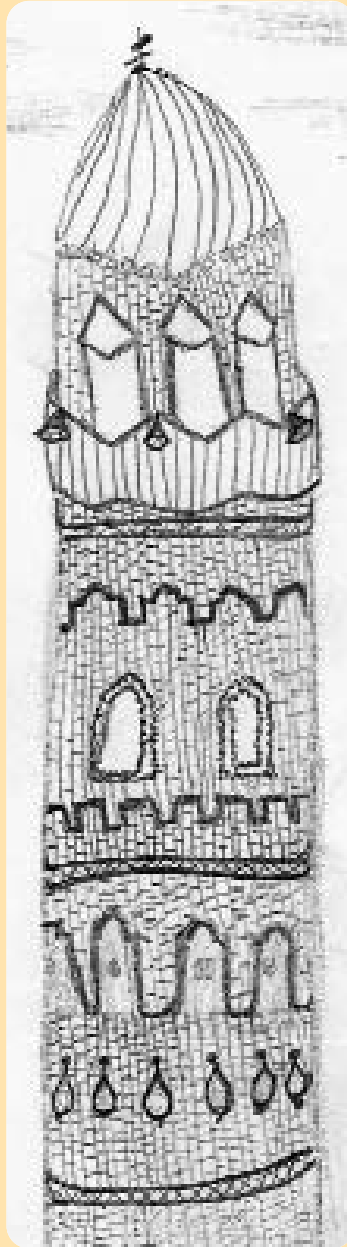
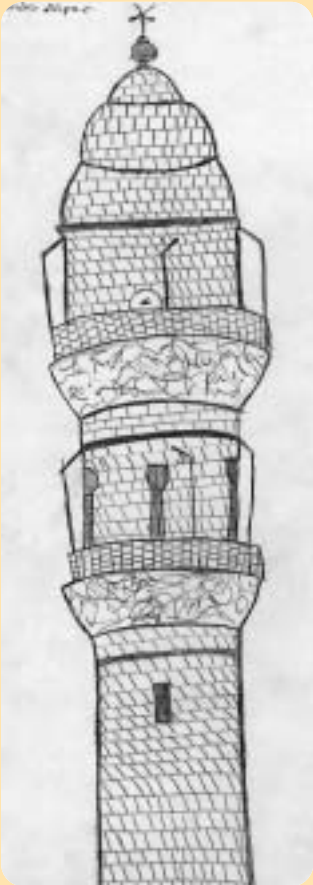
Mehmet Beşir Aslan

ULU CAMİ

Gittim Mardin'in Ulu
Camisi'ne;
Geçtim o nakışlı, o desenli
giriş kapısından
İçtim o tarihi yerden akan o
berrak suyundan
Bunların hepsi Ulu Cami'nin

tarihi güzelliklerinden
Ulu Cami tek ikiz minareydi
Anadolu'da
Nedeni bilinmeyen bir sebep
sonucunda
O güzel desenli yapı da
Çöktü 610 yılında

Zozan Akcan

Midyatlı arkadaşlarımızın dilekleri, düşünceleri

Midyat'lı arkadaşlarımız özellikle eğitim hakkı konusunda büyüklere sesleniyor, Midyat'la ilgili fikirlerini dile getiriyorlar, yaşadıklarını arkadaşlarıyla paylaşıyorlar. Ayrıca proje kapsamında yaptıkları gezileri değerlendiriyorlar.

"Dil ve tarih bakımından Midyat çok zengindir, ama burada bazı aileler kız çocuklarını okutmuyorlar, bazıları ilkokulu bitirinceye kadar okutuyor, bazıları da birinci sınıftan hemen sonra alıyor okuldan. Ben bu yıl ortaokulu bitireceğim, gelecek yıl liseliyim. Ben belki bu yönden şanslıyım, ama diğer arkadaşlarım ne olacak? Onlarında okumaları gerekmiyor mu? Anneler babalar, ne olur kız çocuklarınızı da okutun, onların hepsi okumak istiyor."

Geçmişe Açılan Kapı

Toplumlar kardeş, patrikhane binası, şimdiki ve gelecek kuşaklar için müzeye çevrildi. Milat sonrası ve önce, bulunur bu müzede; Atalar ne yapmış, nasıl yapmış, anlatılır birer birer, yarınlar da görsün diye.

Funda Alpar

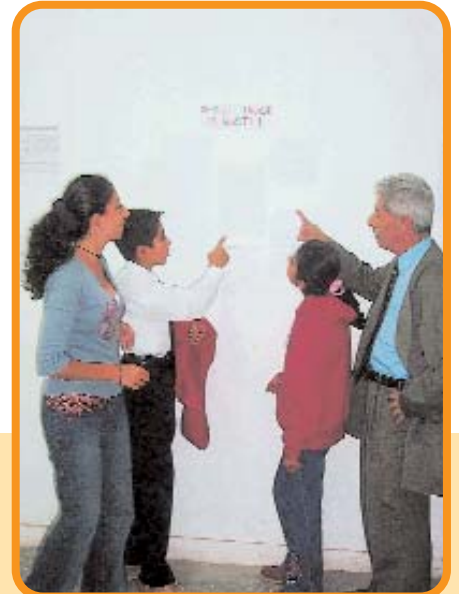
"Midyat'ta olumsuz görünen, altyapı hizmetlerinin gelişmemiş olması, güzel ilçemizin kirli görün-

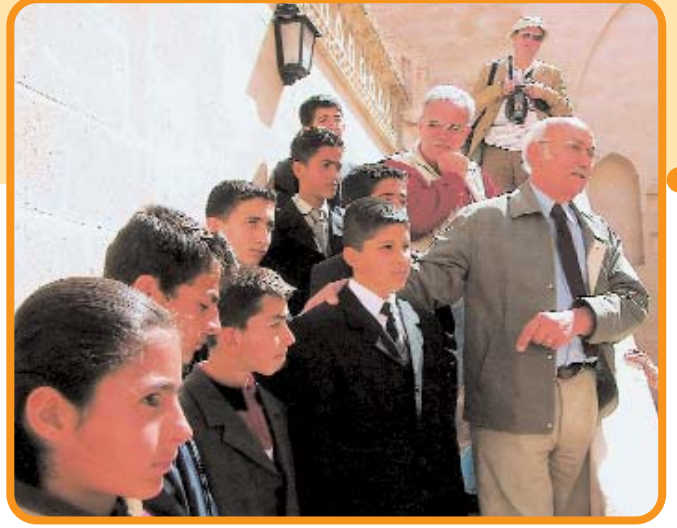
mesine neden oluyor. Bir de eski yapılara baktığım zaman atalarımın, dedelerimin bu evlerde yaşamış olduğunu düşünerek duygulanıyorum."

Nihat Aykut

"Midyatımız öyle bir yerdir ki hiçbir evin gölgesi diğerinin üzerine düşmez. Ayrıca çok sıcak kanlı bir halkımız vardır. Kendi gelenek ve göreneklerine çok bağlıdırlar."

Şehmus Ertekin

Hep Birlikte MİDYAT'A

Tarihiyle şanıyla, sanatıyla adıyla, asrın amaçlarıyla, hep birlikte Midyat'a! Kiliselerle camilerle, barışçıl hareketleriyle, tarihin gözleriyle, hep birlikte Midyat'a! Bu kadarla bitmez ki, Midyatımızın güzelliği, gümüş halı ve taşla, hep birlikte Midyat'a!

Meryem Demir

Aziz Mor Barsavma Kilisesi

"Ben Mor Barsavma Kilisesi'nde rehberlik yapıyorum. Ziyaret için gelen insanlara kilise hakkında bilgi veriyorum. Okula gittiğim için günde yalnızca iki saat. Bu kilise beşinci yüzyıldan kalmadır. 1793 yılında düşürülmüş, savaş veya deprem yüzünden olabilir. Bu kilisede her hafta ayin yapılmaz. Diğer kiliselerde de her hafta ayin yapılmaz. Daha önce din adamları daha fazla olduğundan her kilisede ayin yapılırdı."

Aday Gürkan

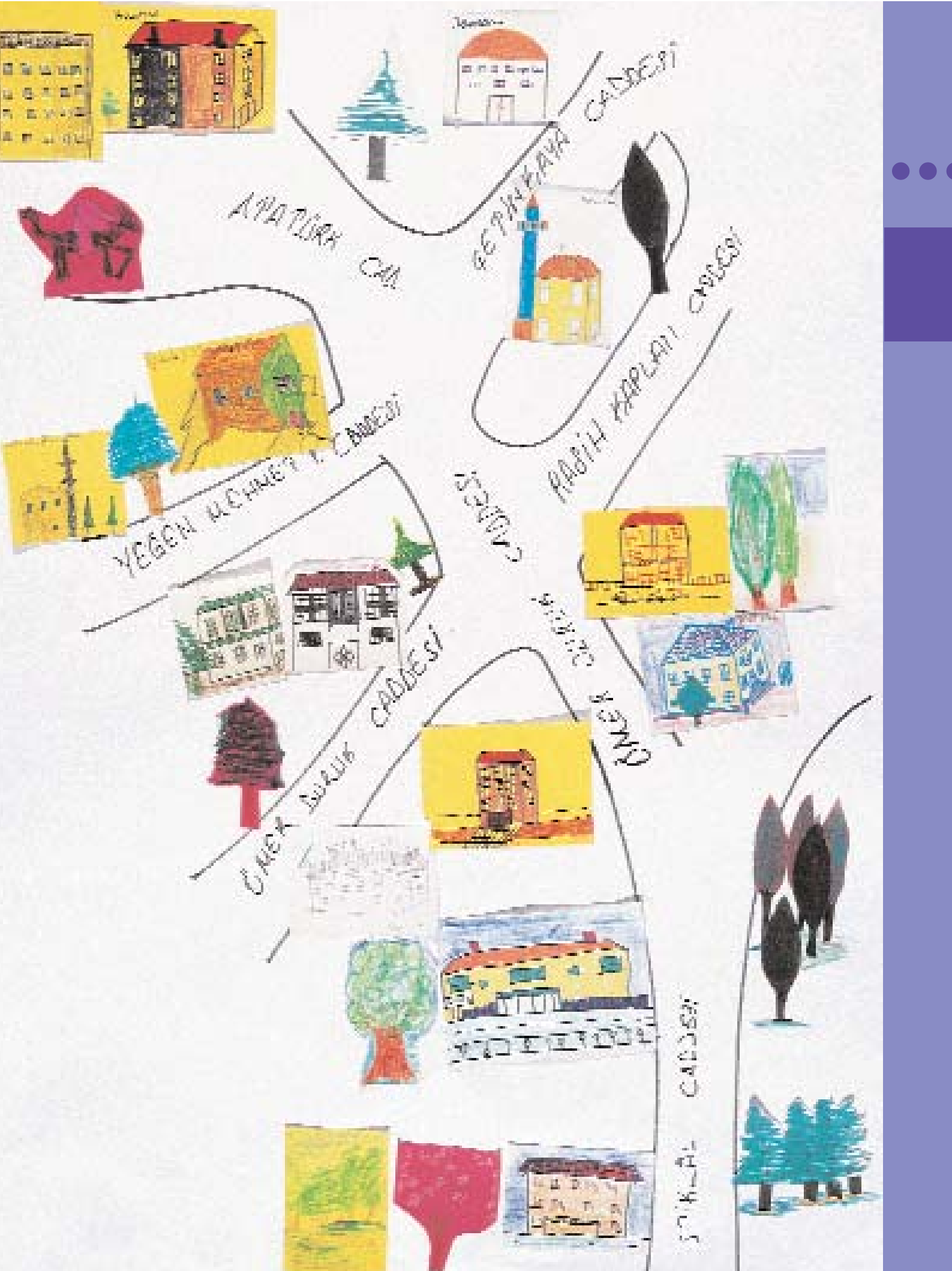
İzlenimler...

Halı Dokuma Atölyesi

"Bir halı dokuma atölyesine gittik. Bu atölye açılalı üç-dört sene oluyormuş. Oradaki öğrenciler halı dokumaktan çok zevk alıyorlarmış. Bizim gruptan Funda arkadaşımız halı dokumasını biliyormuş, fakat biz bilmiyorduk. Bu sayede bunu da öğrenmiş olduk. Halı dokumak hakkında bizler oradan bazı bilgiler aldık. Halı dokumak insan eliyle yapılan bir işmiş. Halı dokumak için uğraşmak gerekirmiş, uğraşmak için de sabır gerekirmiş. Gittiğimiz atölyede kaba Hereke halıları işleniyormuş. Kaba Hereke halısı, çok zor işlenen bir çeşitmiş. Bir hata halının tümünü mahvediyormuş. Bunun için halı dokumak dikkat istermiş."

Öz Midyat Taş Kesme Atölyesi

"İlk önce taşları düzleştiren 35-40 yaşlarında iki adam ve 15 yaşını geçmiş bir genç gördüm, sonra ustalara taş taşıyan 12 yaşlarında iki çocuğu. Bunları izlediğim sırada usta bize şunları anlattı: Bu atölyede katori taşı kullanılıyormuş. Bunun nedeni, bu taş türünün sert olmasıymış. Taşın çıktığı ocaklardan biri Batman. Bu taşlar ilk önce yumuşakmış, sonra yağmur suyu, nem ve güneş ışınlarıyla sertleşiyormuş. Gruptan Hamdullah adında bir arkadaş, taş oymacılığı biliyormuş. Meğer ustanın oğluymuş. Taş oymak da o kadar kolay bir meslek değil, sabır ve dikkat gerektiriyor. Belki bugün ben bu geziye katılmasaydım el işinin bu kadar zor olacağını düşünmezdim."

Akseki

Kardelen çiçeğini hatırlıyor musunuz? Şu bembeyaz karların arasından küçücük boyunu gösteren güzelim beyaz çiçeği... İşte onun ana yurdu, Akseki. Antalya iline bağlı ve Batı Torosların güneyinde kurulmuş bir ilçe.

Eski adı Marla (Marulya) olan Akseki, 1286 yılında kurulmuş. Roma döneminden bu yana yerleşim yeri olmuş.

13-16 Mayıs 2004 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olan programa katılan 15 arkadaşımız, Akseki 60. Yıl İlköğretim Okulu'nda öğrenci. ÇEKÜL Batı Akdeniz Bölge Koordinatörü Recep Esengil ve ÇEKÜL Akseki proje sorumlusu Mehmet Soylu koordinatörlüğünde organizasyonu gerçekleştirilen programda, ÇEKÜL Akseki gönüllüleri sunuşları ve rehberlikleriyle katkıda bulundular. Sunuşların yanı sıra Irmak Vadisi, Sarıhaçlar Köyü, Antalya Müzesi ve Side Açık hava Müzesi ile geleneksel el sanatlarından kilim atölyesine düzenlenen gezilerin yer aldığı programda, çocukların yaratıcılığıyla katkılarını ön plana çıkartan katılımcı eğitim yöntemleri kullanıldı. Akseki'nin tarihi, mimari, kültürel ve doğal çevresi kadar yörenin tarih boyunca önemi ve folklorik değerleri anlatıldı. Aksekili arkadaşlar bu dört gün süresince kültür ve eğlenceyi bir arada yaşadılar.

Kardelenin vatanı Akseki'de bir gezinti

Arkadaşlar, Akseki ilk çağlardan beri var olan bir yerleşim yeri. Bu nedenle zengin bir kültürel miras barındırıyor. Neler olup bitmiş gelin kısaca bir bakalım.

Akseki, tarihi boyunca Marulye, Marala, Marla ve Akseki gibi değişik isimler almış. Akseki sözcüğüyle ilgili olarak değişik rivayetler var. Fatih Sultan Mehmet zamanında İstanbul'da Akseki Kemalettin adında bir alim yaşamaktaymış. Fatih, bu kişiyi bugünkü Akseki yöresine yerleşmesi için göndermiş. O da adını buraya vermiş. Başka bir rivayete göre de Akseki yöresinde çokça bulunan Ak sekili atlardan dolayı yöreye bu isim verilmiş.

Sekili arazi yapısından dolayı da Akseki adının kullanıldığı düşünülüyor.

Akseki'nin bulunduğu mevki ilk çağlardan bu yana bir yerleşim yeri olarak var olmuş. Akseki, antik Melas (Ibradi) ırmağının

kaynağına yakın olan dağlık bölgede kurulmuş. Hitit Uygarlığı'nın hakimiyeti buralara kadar uzanmış.

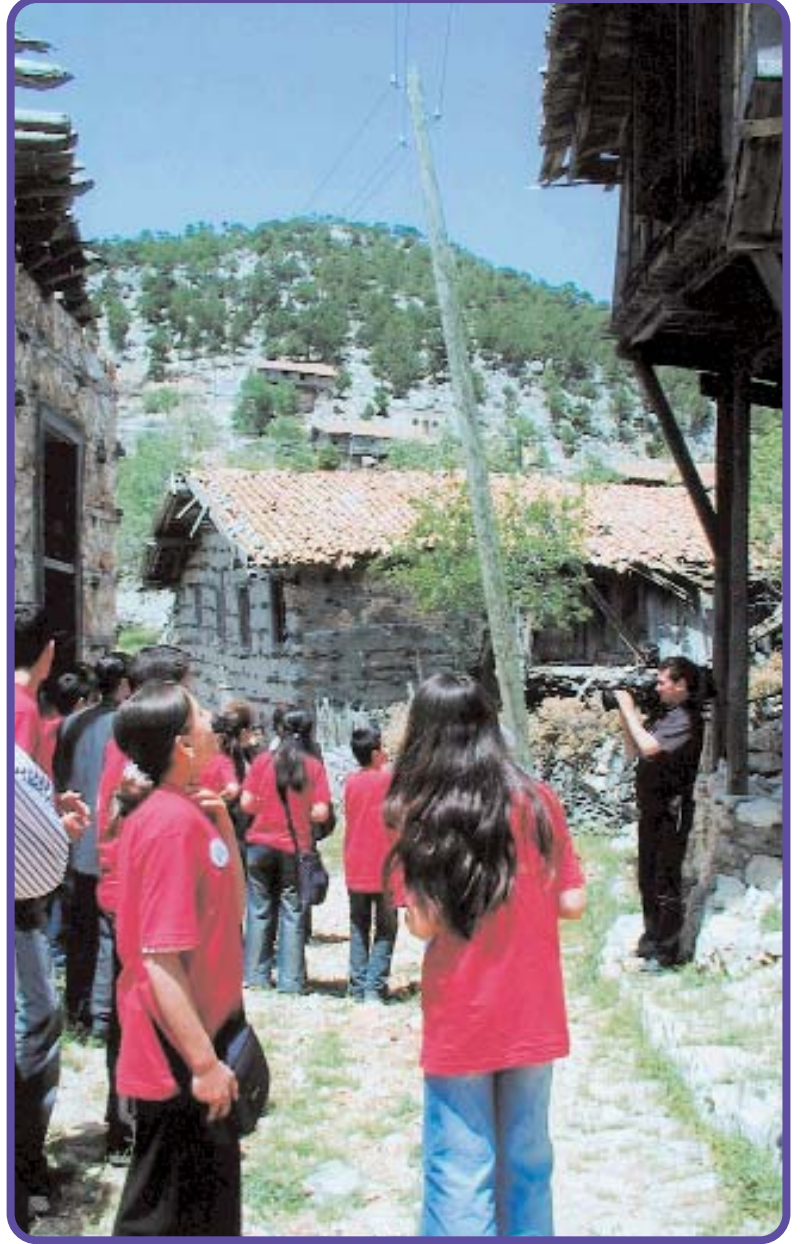
Eski Yunan ve Roma devirlerinde bölgede önemli mevkilerde şehirler, kuleler yapılmış. Bademli, Cevizli, Ürünlü, Gödene, Minareli, Sinanhoca, Mahmutlu, Güzelsu ve Karadere kalıntıları buradaki eski kalıntıların izleri.

Bölgede ayrıntılı olarak bilinmemesine rağmen Etenna (Sinanhoca), Gotenna (Gödene) ve Erimna (Ormana) adında üç önemli şehrin kurulduğu bilinmektedir.

Akseki zaman içinde Makedonya ve İran krallıklarının, hatta kısa süreler için Mısır ve Kıbrıs krallıklarının hakimiyeti altına da girmiş.

Alaettin Keykubat Alanya'yı fethettikten sonra Akseki ve çevresi Selçuklu hakimiyetine girmiş. Bölgede kervansaraylar, hanlar yaptırmışlar. Karaman'dan okçular, tahtacılar, katrancılar gönderilmiş. Göçebe Türkmenler buralarda yerleştirilerek bugünkü köylerin temelleri atılmış. Sık sık gerçekleşen el değiştirmeler, 1472'de Akseki yöresinin tamamen Osmanlı idaresine geçmesiyle noktalanmış.

Biraz da Akseki'nin coğrafi konumu ve coğrafi özelliklerinden bahsedelim. Antalya'nın yüzölçümü üçüncü büyük ilçesi. Doğusunda Gündoğmuş, batısında Manavgat, güneybatısında İbradı, kuzeyinde Seydişehir, kuzaybatısında Beyşehir ilçeleri var. Yerleşme karakteri itibarıyla bir dağ kasabası. Akseki, bir ovaya oturuyor. Meteor tarafından oluşturulmuş ovann çapı 10 km. Bu ova, en büyük düzlük.

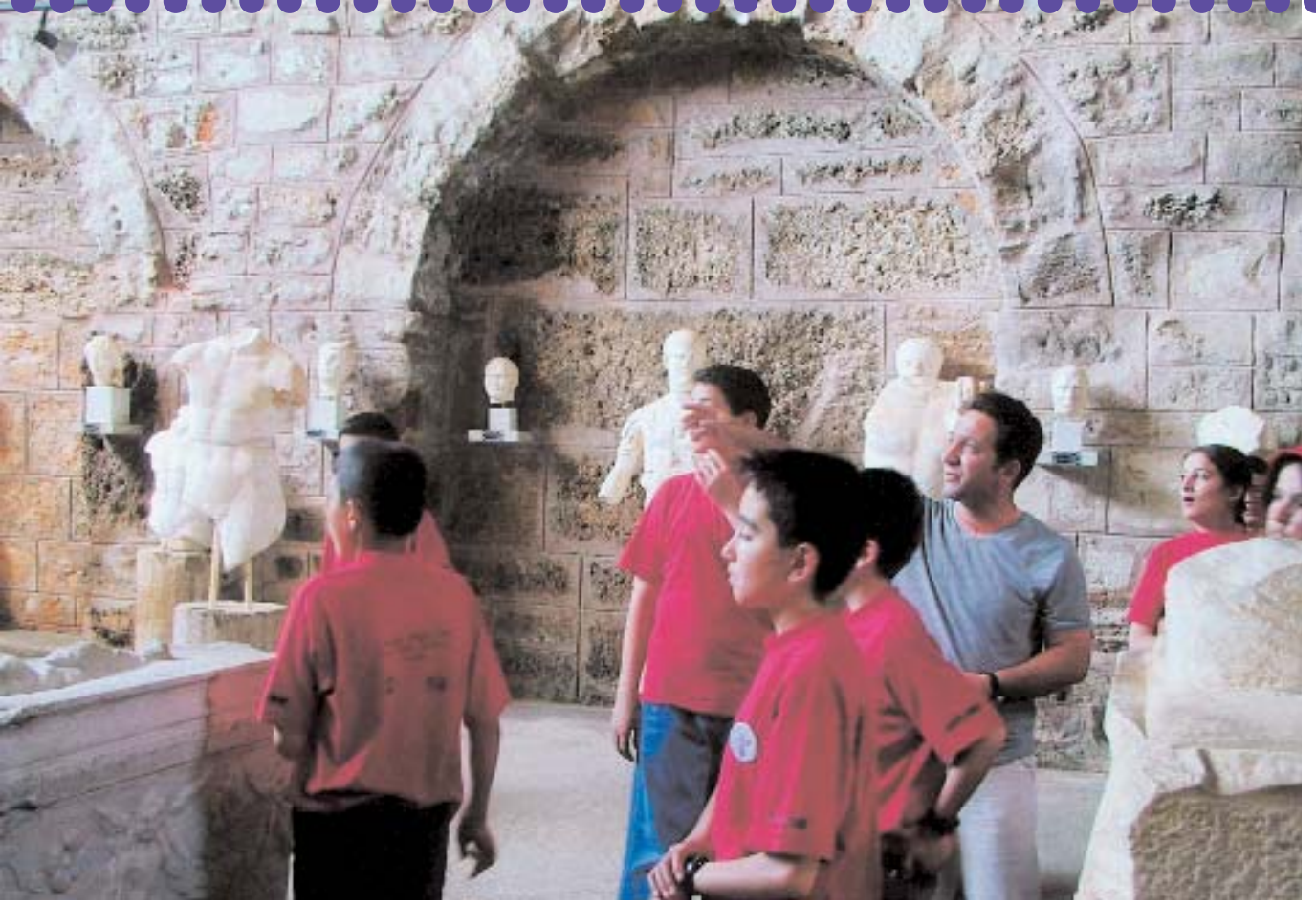

Akseki için "toprağı az, ama suyun da az olduğu bir yer" dendiğini duyan olmuştur belki. Kalker kalınlığı dağ köylerine doğru kalınlaştıkça yağmur ve kar suyunu içine çekiyor. Bölgenin en kuvvetli suyu Manavgat ırmağı kenarlarında kuvvetli pınarlar halinde çıkıyor.

Başlıca pınarlar, Gödene yakınlarında Gökbölme (Yedipınar) suyu, Tepedağı'nın dibinde Zeytinlibölme ve Olukçürüğü pınarları, Sinanhoca üstünde Kozovası suyu, Çamdağı dibinde Sirek suyu, Kısarkapısı'nda Karaçay ve Delikağzı düdeni. Manavgat ırmağını, rakım olarak deniz seviyesine yaklaştıkça su kaynakları besliyor.

Üzümdere köyüne vadi boyunca Akdeniz ikliminin karakteristik bitkisi zeytin ağacı yetişiyor. Fundalıklar da önemli. Defne, yamaçlarda önemli bir gelir kaynağı. Bunun dışında geçim kaynakları sınırlı.

İlçede ortalama yaz sıcaklığı 28-34 derece, kışın ise -18-19 dereceye kadar inebiliyor.

Akseki'nin arkeolojik özellikleri ve Antalya Müzesi

Akseki çok eski bir yerleşim yeri, o nedenle arkeolojik olarak oldukça önemli. Aksekili arkadaşlarımızla Akseki'nin arkeolojik özelliklerine değindik ve Antalya Müzesi'ni gezdik. Sizinle de paylaşalım istedik.

Akseki'nin bulunduğu bölgenin antik dönemlerdeki adı Pisidya. Manavgat Çayı'nın içinden geçtiği vadiye de Melas Vadisi denirmiş. Etenna dediğimiz bölge ise, Manavgat ovasının yukarısındaki bölge, Kırgöl ovasındaki köyleri kapsayan alana verilen antik isim. Günümüzden 4000 yıl önce buraya insanlar yerleşmiş. Akseki'nin, eski adı Marulye. Sonra Marulye, Marla oluyor. Ibradi'nin eski adı da Iradi. Etannalıların tarım ve hayvancılık için kullandığı alan burası. Zeytinlikler de var. Burada bulunan işliklerde zeytinyağı üretiliyor.

Etenna dediğimiz yerleşimin, bugünkü Sirt Köyü'nün arkasında yükselen tepe üzerinde kaya mezarları bulunmuş. Bu kaya mezarları Likya bölgesinde, yani Antalya'dan Fethiye'ye kadar olan bölgede çok yaygın. Bizim bulunduğumuz bölgede ise az rastlanıyor.

Antalya Müzesi Türküye'nin en önemli müzelerinden biri. Antalya ve çevresinde pek çok eski yerleşim birimi var ve buralarda bulunan eserler Antalya Müzesinde sergilenmekte. Prehistorik zamandaki yerleşimlere en iyi örneklerden biri, aynı zamanda dünyadaki o dönemdeki birkaç yerleşimden biri Karain Mağarası. Karain mağarasında 50.000 yıl önce yerleşimin olduğu düşünülüyor.

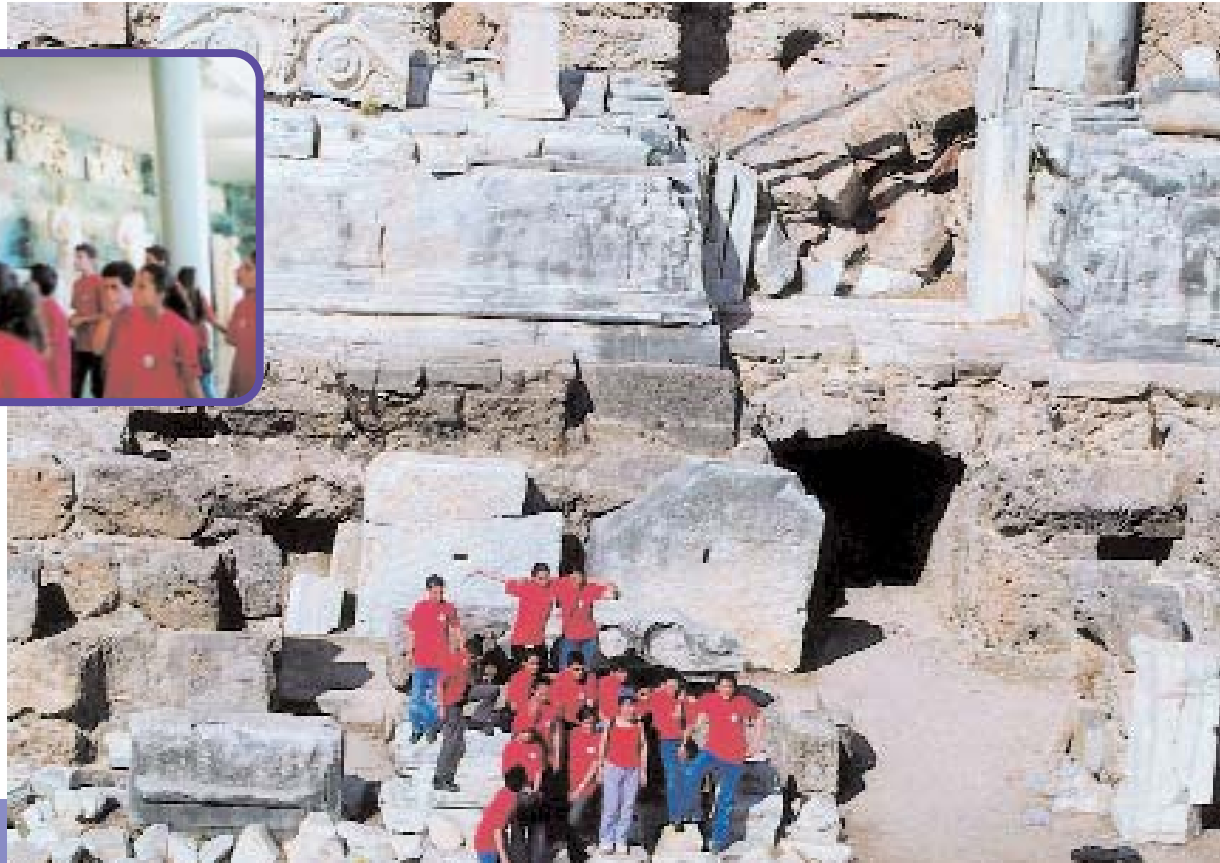
Karain Mağarası'ndan başka Ademağacı Köyü, Karataş Semahöyük, Perge, Arikanda, Patara, Xanthos da diğer önemli tarihi yerleşim yerleri.

Antalya Müzesi'nde ayrıca Roma İmparatorluğu devrine, Hıristiyanlık dönemine ait önemli eserler de bulunmakta.

Manavgat'a bağlı Side beldesinde de Açık Hava Müzesi var. Bu müze Roma devrinden kalma bir hamamın aslında. 1960- 61 yıllarında restore edilerek müze haline getirilmiş. Bu müzede sergilenen buluntuların çoğu daha önceki kazılarda çıkarılmış.

Side'de ayrıca 15 bin kişilik antik bir tiyatro var. Seyirci bölümü iki kata ayrılmış. Geç İmparatorluk devrinde gladyatör yarışları ve hayvan mücadelelerinin yapıldığı arena olarak kullanılmış. Bizans devrinde açık hava kilisesi olarak kullanılmış. Tiyatronun yapımı M.S II. yüzyılın ortalarına tarihlendiriliyor. Buradan Side su yollarını görebiliyoruz. Suyu Sevinç Köyü'nün 2 km. güneyinden alarak 30 km.lik tesislerle Side'ye ulaşmakta. Roma devrinde yapılmış. Su kemerleri ve tünellerin büyük bir bölümü günümüze kadar gelmiş.

Deniz kenarındaki Apollon Tapınağı Roma dönemine ait ve MS 150 yıllarına tarihlendirilmekte. 1980'li yıllarda bir kısmı restore edilerek ayağa kaldırılmış.

Hatıralar, izlenimler...

Aksekili arkadaşlarımızın program çerçevesinde yaptığı gezilerden edindikleri izlenimleri paylaşmak ister misiniz?

"Köye geldiğimizde birçok tarihi ev gördüm. Hepsi yıkılmış, tarihi birkaç ev kalmış. Bu evlerin yıkık halini görünce çok üzuldüm. Bizler bu evlerin değerini anlayıp ilgi göstereyim ki yeni nesillere bu şekilde aktarmış olalım."

Esin Ülker

"Beni Antalya'da en çok büyüleyen Antalya Müzesi'ndeki dev heykeller oldu. Ama bazı yerlerinin kırılması, kaçırılması beni çok üzdü. Side'deki tiyatro ve hamamları da çok beğendim. Buralarda da sanat eserleri yağmalanmıştı."

Taner Salur

"Bugün gezinin ilk günüydü. Gezdik ve çok eğlendik. 13 senedir içinde yaşadığım yerin bilmediğim özelliklerini, coğrafi özelliklerini ve tarihini öğrendim. Bize bu imkanı sağladığı için ÇEKÜL Vakfı'na çok teşekkür ediyorum."

Seda Tellioglu

"Bundan sonra, ÇEKÜL'le bağlarımı ayırmayacağım. Hatta öğretmenler sınavını kazanamazsam arkeolog olmak istiyorum."

Hüseyin Girgin

"Yaptığımız gezilerden büyük zevk alıyorum. İyi ki ÇEKÜL'e üye olmuşum. Arkadaşarımla ve sizinle oynadığımız oyunları, yaptığımız araştırmaları çok seviyorum. Yaptığımız bitki çalışması ve onların isimlerini araştırmak bana çok keyif verdi. Şimdiye kadar okul gezilerinde en keyif aldığım gezi buydu."

Sedanur Zadeoğlu

"Bugün sabah erken kalktık, ama her şeye değdi doğrusu. Antalya ve Side'de çok eğlendim. Antalya Müzesi'ni gezdik, gerçekten muhteşemdi. Tarihle ilgili nerdeyse her şeyi Antalya Müzesi'nde bulabiliriz. Öğle yemeğini bir restoranın bahçesinde yememiz hoşuma gitti. Side'yi gezerken de sütunlar ve hamamlar ilgimi çekti."

Mesut Özkaya

"Dün tanışırken ki oynadığımız oyun tanışmamızı kolaylaştırdı ve çok zevkli oldu. Sonra meyve salatası diye bir oyun oynadık, o da çok zevkliydi. Sonra ırmak boyuna yürüyüşe gittik. Bir köy gördük,

orada ismini duymadığım değişik otlar gördüm."

Gökhan Çatlı

"Müzedeki tanrıçaları, eski paraları ve bu paraların basıldığı devletleri, eski dönemlerde mağarada yaşayan insanların taşları nasıl şekillerle soktuğu ve bu taşları geliştirerek daha da incelterek kendilerine ait eşyalar yaptıklarını, heykellerin kimlere ait olduklarını, eski insanların seramikten ve metallerden kendilerine ait eşyalar yaptıklarını öğrendik. İlk defa bir müze gördüğüm için gösterilenleri daha iyi inceleyerek dinledim."

Sedat Kılınç

"Bu geziden kültürümüzü, tarihimizi ve geçmişimizi korumayı çok iyi öğrendim. Bir de eskisinden daha iyi ve rahat konuşmaya başladım, artık görüşlerimi serbestçe ve sıkılmadan açıkça söyleyebiliyorum. Programı ve herşeyi çok beğendim. Keşke 7 bölgedeki 7 grupta bir araya gelip tanışma imkânımız olsaydı."

Ayşe Solmaz

"Yaptığımız gezide öğrendiğim bilgilerle yaşadığım yerin hakkında bir çok bilgiler

öğrendim. Hele bitkileri toplamak, araştırmak ve isimlerini öğrenmek daha da güzel geldi. Çünkü ormanı ve bitkileri çok seviyorum."

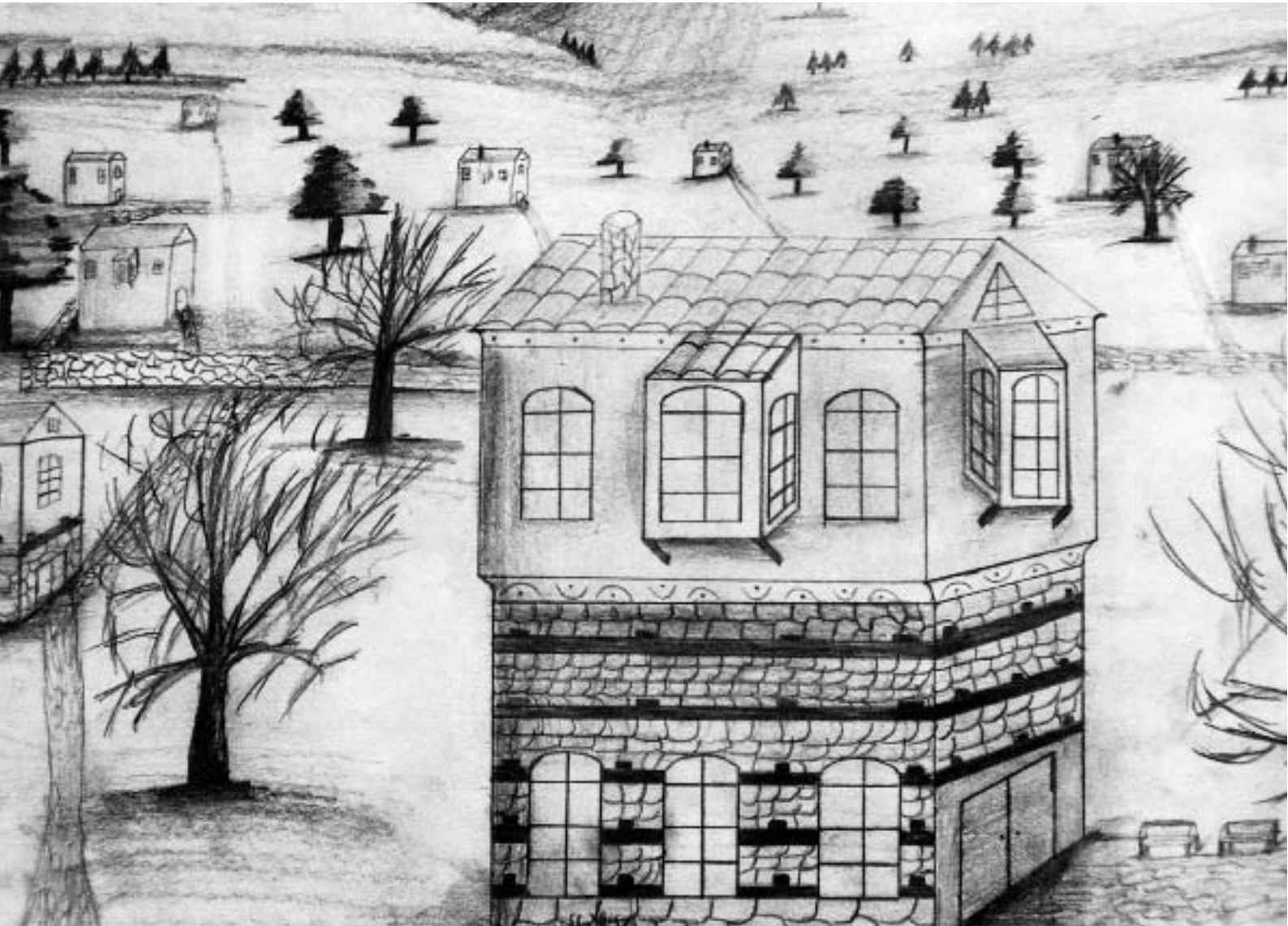
Neslihan Arslan

"Bugünkü ve geçen günlerdeki beraberliğimizden çok mutlu ayrıldım. İlk geldiğiniz gün biraz utansam da sonra size alıştım. İlk gün oyunlar oynadık. Irmağa gittik. İkinci gün Akseki'nin eski isimlerini, arkeolojik özelliklerini, önce hangi uygarlıklar bulunduğunu öğrendik. Üçüncü gün okulun bahçesinde toplandık. Antalya'ya gitme vakti geldiğinde çok heyecanlı idik. Antalya'da müzeye gittik. Müze çok büyüktü. Çeşitli taşlar ve çeşitli aletler gördük. Sonra Side Müzesi'ne gittik. Side'den Akseki'ye doğru yol aldığımızda çok yorulmuştuk. Bugün okulun konferans salonunda kil çalışmaları yaptık. O da bana ayrı bir zevk verdi. Sonuç olarak bu programdan çok zevk aldım."

Artun Tellioglu

bizim gözümüzle

Akseki

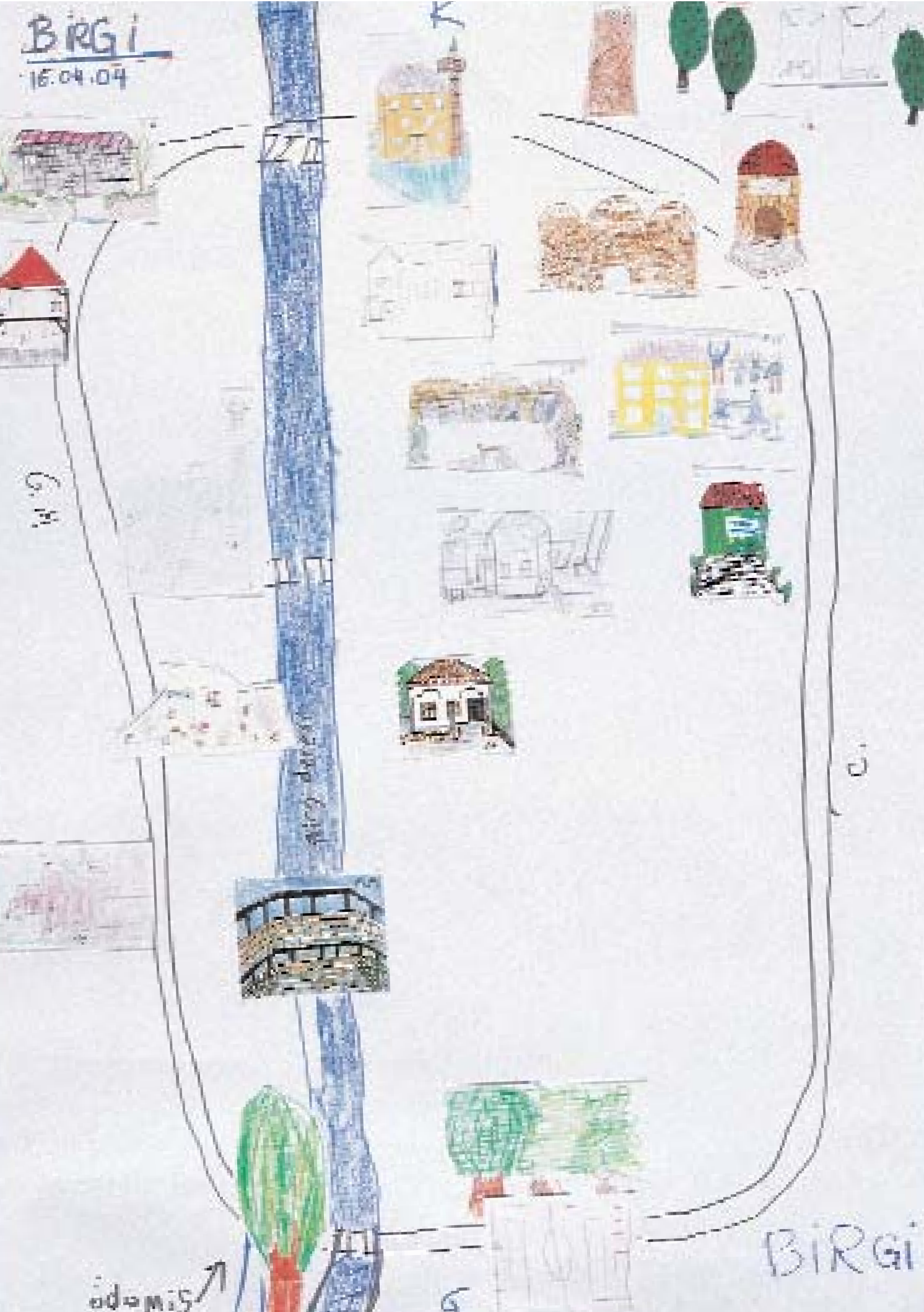
Marla'nın sesi
Yeni adıdır Akseki
Toros Dağları arasında
kurulmuş
Akdeniz'in tarihi,
Bozulmamış o şehri,
Güneş gibi doğmuş
vatana
Ne mutlu Akseki'de
yaşayana
Akseki'dir adı
Büyüktür alanı
Türk bayrağıdır bayrağı
Hiç bozulmamış tarihi

Ticaretin başkenti
Torosların güneşi
Akdeniz'in tarihi
Hiç bozulmamış Akseki

Gece gündüz çalışır halkı
Cin gibi insanı
Ticarette birinci
Marla'ya oldu kilimci

Testiyi doldurmuş
çiminin gelini
Gidiyor sallaya sallaya
elini
Kız otur da
Göreyim bir yüzünü
Filiz Bayat

BIRGI
16.04.04

G.M.

Nizy daren

C.

BIRGI

adomis ↗

Birgi

Arkadaşlar "Midas'ın kulakları, eşek kulakları" cümlesiyle tanıdığımız söylencenin burada, yani Bozdağların eteklerinde doğduğunu biliyor muydunuz? Eteklerine yerleştiği Bozdağ'dan kopup gelen dereyi saran yemyeşil yamaçlarda kurulu Birgi, sadece koruma altındaki eski Osmanlı ve Türk evleriyle değil, tarihi yapı ve değerleriyle de asırlık ağaçlar arasında parlayan bir mücevher. İşte bu güzel yerleşim yerindeki "Kentler Çocuklarıdır" projesi, 15-18 Nisan 2004 tarihleri arasında gerçekleştirildi. 16 katılımcı arkadaşımız Birgi Kazımpaşa İlköğretim Okulu öğrencileriydi.

ÇEKÜL Vakfı Küçük Menderes Havza Koordinatörü Emin Başaranbilek koordinatörlüğünde organizasyonu gerçekleştirilen program, Birgi ve Ödemiş'te yaşayan ÇEKÜL gönüllülerinin sunuşları ve rehberlikleriyle hayata geçirildi. Program çerçevesinde Birgili 16 arkadaşımıza, Birgi'nin tarihi, mimari, kültürel ve doğal çevresi kadar Ege Bölgesi'nin tarih boyunca sahip olduğu önem ve yörenin folklorik değerleri aktarıldı. Katılımcı öğrenciler Haziran ayında dönem boyunca hazırladıkları çalışmalarına ek olarak "Çocuk Gözüyle Birgi" dergisinin hazırlanması aşamasında kullanılacak çalışmalarını sergileyerek Birgi'deki diğer öğrencilerle paylaştılar. Ayrıca, 19 Mayıs 2004 tarihinde Birgi ÇEKÜL Ev'inde açılan ve bir süre sergilenen Birgi resimleri sergisi süresince de gelen ziyaretçilerle Birgi hakkında öğrendiklerini paylaşmaları amaçlandı. Birgili kültür elçilerimiz de birlikte oyunlar oynadılar, müzeler gezdiler, kültür ve koruma konuları üzerinde uzmanlarla tartıştılar; sonuçta bu dört günü çok yoğun yaşadılar ve tadı damaklarında kaldı!

Haydi, Birgi'yi, keşfetmeye!..

Arkadaşlar, Birgi İzmir'e bağlı küçük bir belde. Ama buradan tarih boyunca değişik uygarlıklar gelip geçmiş, her zaman önemli bir merkez oluşturmuş. Bu sayede önemli bir kültür mirasına sahip olmuş.

Bugün İzmir'e bağlı küçük bir belde olsa da Birgi, antik dönemlerde önemli bir yere sahip bir yerleşim yeri. Ödemiş ile Bozdağ arasında, denizden yaklaşık 420 metre yukarıda. Antik dönemlerde Dieshieron, Christopolis, Pyrgion gibi adlarla anılan Birgi, Bizans döneminde bir metropolitik merkezdi. Geleneksel mimarinin çok iyi muhafaza edildiği Birgi 14. yüzyılda Aydınoğulları Beyliği'nin başkenti olmasının da etkisiyle önemli eserler barındırıyor. Batı Anadolu kentlerinin zengin bir mirasa sahip olduğunu biliyoruz. Birgi de bu zengin mirası geçmişten bugüne çok fazla bozulmadan taşıyabilmiş bir yer.

Kısacası, Aydınoğlu Beyliği'nden günümüze uzanan 700 yılda tüm Küçük Menderes Havzası'na kültürel kimliğini kazandıran Birgi, tarihi ve arkeolojik bir öneme sahip.

Izmir'in Ödemiş ilçesine bağlı Birgi, özgün kent dokusu bozulmamış, 18. - 19. yüzyıl sivil mimari yapılarıyla dolu Birgi, İzmir'in gerçekten görülmeye değer bir beldesi. Burası Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait tarihi yapılarla dolu. İmam-ı Birgivi Medresesi, Sultan Şah Türbesi görülmeye değer eserlerden sadece bir-kisi. Fakat bütün bu eserler arasında Birgi'nin sembolü diyebileceğimiz yapıt, kuşkusuz Çakırağa Konağı. Bunun yanı sıra okuma yazma öğretmek üzere kullanılan ve Birgi Çevre Kültür Evi'ne dönüştürülen tarihi yapı da kentin ilgi çekici merkezleri arasında bulunuyor.

Her yanı tarihin zenginliklerini yansıtan, evleri, sokakları, çeşmeleri, kısacası günümüze kadar korumayı başardığı mimari dokusuyla Birgi, "Dünya Kültür Mirası" listesine girmeyi bekleyen bir yerleşim. 1994 yılında inanç turizmi kapsamına alınmış.

Birgi'de tarihi bir gezi

Arkadaşlarımızdan birinin derlediği bu tarih turuna siz de katılmak ister misiniz?

Cumhuriyet Mahallesi'nde Birgi Kazımpaşa İlköğretim Okulu'nun doğusunda bulunan tarihi yapı, 18. yüzyılda yapılmış bir mescittir. Bu mescidin kapalı dershanesi, yatakhane ve açık ders çalışma yeri bulunmaktadır. Eskiden öğrenciler sıcak havalarda dışarıda, soğuk havalarda kapalı derşhanede ders işlerlermiş. Banyo için yukarıdaki hamama giderlermiş. Bu mescit zamanla bakımsız kalmış, bazı bölümleri yıkılmıştır.

Cami Kebir Mahallesi'nde birçok tarihi yapı bulunmaktadır. Bunlar, Ulu Cami, medrese, hamam ve türbedir. Ulu Cami, Aydınolu Mehmet Bey tarafından yaptırılmış. Ulu Cami'nin minaresi doğu tarafında oturan bir arslan figürü bulunmaktadır. Bu tür figürler diğer camilerde Aydınoluğulları türbesinin ardında, Aydınolu Mehmet Bey'in kızının mezarında bulunmaktadır. Aydınolu Camii'nin içinde dört sıra halinde sütun yer alır. Toplam on altı sütun olması gerekirken, biri yapılamadığı için on beş sütun bulunur. Caminin içi oymalarla süslenmiştir. Burada kapılar, pencere kepenekleri, duvarlar ve hutbe, oymalar-

ÇAKIRAĞA KONAĞI

Birgi'de bulunan Osmanlı sivil mimarisi örneklerinin başında Çakırağa Konağı gelmekte. Ege Bölgesi'ne özgü mimari üslubu günümüze kadar korunmuş ender konaklardan birisi. Konak, 19. yüzyılın ilk yarısında yapılmış. Yakın tarihe kadar konut olarak kullanılmış olan konak, daha sonra Kültür Bakanlığı'na devredilmiş. 1977 yılında onarımına başlanan konağın çevresindeki bazı evlerin kamulaştırılması ise 1983 yılında gerçekleştirilmiş. İç düzenleme ve sergilemeye yönelik çalışmaların tamamlanmasından sonra konak 1995 yılında müze olarak ziyarete açılmış.

Çakırağa Konağı'nın iki meşhur odası vardır. İstanbul Boğazı'nın ve İzmir Körfezi'nin resimlerinin bulunduğu odalar. Burada yaşayanların memleket hasreti çekmemek için yaptıkları düşünülüyor.

Varlıkları hızla tükenen örnekleri içinde önemli bir yere sahip olan Çakırağa Konağı, son derece önemli bir koruma örneği olarak karşımızda durmaktadır.

Arkadaşlar, her şeyden önce gelecek nesillerin bizleri saygıyla anmasını istiyorsak, onlara bu değerlerin ulaşmasını sağlamalıyız. Belki yok olanları geri getiremeyiz, ama hiç olmazsa bugüne kadar yaşamını sürdürebilmiş olanları koruyarak bu amaca hizmet edebiliriz. Çakırağa Konağı'nı isterseniz bir de bu gözle gezin!

la süslenmiştir. Bu süslemelerin en önemli tarafı çivi kullanılmadan yapılmış olmasıdır. Bu yapı Türkiye'de bir Konya Camisi'nde, bir de Ulu Cami'de bulunmaktadır. Bu eser 1993 yılında çalınmış, Yunanistan'a kaçırılmış. Bunu gören bir vatandaş, durumu yetkililere bildirmiş ve 1996'da yüksek bir para karşılığında Yunanistan'dan geri getirilmiştir.

Caminin doğusunda bir eski hamam bulunmaktadır. Bu hamamın önü, şimdilerde bakkaliye olarak kullanılmaktadır. Hamam üç bölümden oluşur: Sıcak, ılık ve soğuk bölümler. Sıcak odanın kenarında cehennem diye adlandırılan bir kazan kaynatılır. Hamamın çaprazında içinde yedi sivri kemer, bir tane kubbe ve önünde revak bulunan bir medrese vardır.

Biraz doğuya gidildikten sonra Çakırağa Konağı bulunmaktadır. Bu konak deri tüccarı Çakırağa tarafından yaptırılmış, üç katlı, muhteşem ahşap bir binadır.

Gülçin Kıvrak

Hatıralar, izlenimler...

Birgili arkadaşlarımızın izlenimlerini paylaşmak ister misiniz?

"Bugün ÇEKÜL' de çok güzel şeyler yaptık. Oradaki öğretmenimiz bize ÇEKÜL'le ilgili bilgiler verdi. Bize kültürü nasıl korumamız gerektiğini öğretti. Daha sonra Belediye Başkanımız Cumhur Şener'i ziyarete gittik. Bize Birgi'de ne tür şeyler istediğimizi sordu. Biz de hepsini tek tek söyledik. ÇEKÜL' e geri döndük. Geldiğimizde kravat bağlamayı öğrenmeye çalıştık."
Özlem Akkoç

"İkinci gün ilk önce Birgi' yi gezdik. Medreselerden başlayıp hamamı dolaştık. Sonra Ulu Camii' ye geldik. Girecektik ama caminin hocası yoktu. Biz de Serap'ın dedesinin bakkalına girdik. Bir baktık, içinde iç içe girmiş hamamlar. Ben 13 yıldır Birgi'de duruyorum, şahsen bunu hiç görmedim. Burnumun dibindeymiş. Bu hamamları olsun ÇEKÜL sayesinde gördük."
Cavit Vuran

"Kültür elçisi olmak demek, bilgili olmak, bilmediğimiz şeyleri başkalarından öğrenmek demektir. Ve daha sonra biz de bilmeyen arkadaşlarımıza anlatmalıyız".
Birgül Ulu

"Öncelikle ÇEKÜL' de çalışanlara çok teşekkür ederim, bize Birgi'yle ilgili dersler verdikleri için. Ben Ulu Camii ile ilgili daha başka şeyler biliyordum, ama sizi dinledikten

sonra bunların bir uydurma olduğunu anladım ve daha dikkatli olacağım artık.”

Serap Sandık

“Bugün ÇEKÜL'deki eğitimimizin ikinci günü. İlk olarak Birgi'nin haritasını yaptık. Bazilika, şapel vb. gibi birçok şey öğrendik. Ulu Camii'yi gezdik. Ulu Camii'nin içindeki desenlerin ne anlama geldiğini öğrendik. Ulu Camii'den çalınan kapıları gördük.”

Emine Genç

“Bugün arkadaşlarla çok eğlendik. Sabah saat 9' da yola çıktık. Efes' e geldik. Önce Meryem Ana' ya gittik. Orada rahipler vardı. Biraz gezdikten sonra otobüse bindik. Geri döndük. Sonra dünyanın yedi harikasından birine geldik. Üstünde leylek vardı.”

Salih Atlıhan

“Bugün ipek dokumacılığının nasıl olduğunu, yöresel yemekleri, kıyafetleri, türkülerini öğrendik. Ömriye Teyze' nin evini ziyaret ettik. Daha sonra ipek dokumacılığının nasıl olduğunu öğrendikten sonra yöresel yemekleri yedik. Öğrenmenin mutluluğuyla günü bitirdik.”

Sabriye Bulut

“Bugün Sem İpek' e gittik. Bize ipek böcekçiliği hakkında bilgiler verdi-

ler. Oradan ayrıldık ve tekrar ÇEKÜL'e geldik. Behiç Galip hoca geldi. Bize folklor hakkında bilgi verdi.”

Tuğba Konuş

“Behiç Galip Yavuz adlı bir bilgin, Birgi'yle ilgili maniler , şiirler söyledi, bilgiler verdi. Gün sonu gelmişti. Bu dört günlük mutluluğum sona eriyordu. Bunun için de biraz üzülüyordum. İnşallah bir dahaki yıl da böyle bir etkinlik yaparız.”

Latife Ergenç

“Sabah ısınma çalışması yaptık. Sonra ev ziyaretine girdik. Arkasından ipek dokumacılığının nasıl olduğunu öğrendik. Ve Birgi'nin yöresel yemeklerini yedik.”

Erkan Dumanlılar

“Sabah geldiğimizde seramik çalışmalarımızı Nurcan Abla' ya verdik. Evden getirdiğimiz kültürel varlıklarımızı ortaya koyduk. Daha sonra Ömriye Teyze'nin evine gittik. Ömriye Teyze'den, eski düğünleri, toplumun yaşayış biçimini öğrendik. Makbule Teyze bize şiirler, bilmeceler söyledi.”

M. Ali Yılmaz

“Bugün ilk durağımız Güdük minare oldu ve sonra medreselere ve hamamlara gittik. Medreselerde eskiden

öğrencilerin okuduğunu öğrendik. Aydınoğlu Mehmet Bey Camii'ne gittik. Camideki minber yapılırken çivi bile kullanılmamış, minberi yapan usta bunu yapabilmek için on yıl çalışmış.”

Abdullah Akçakmak

“ÇEKÜL'e geldik, birbirimizin yapmaktan hoşlandığı şeyleri öğrendik. Nurcan abla tarihi yerlerin nasıl korunması gerektiğini anlattı. Neler yapmamız gerektiğini not tuttuk. Kültürün ne demek olduğunu öğrendik.”

Raşit Ekiz

Efes'te çok büyük bir kütüphane vardı. O kütüphane Bizanslılar döneminde yapılmış. Sütunların üzerinde heykeller vardı. Heykellerin bazıları çalındığı için dış ülkelerde sergilenmekte.”

Nimet Çakır

Birgili arkadaşlarımızın kendi yöreleriyle ilgili ürettikleri, izlenimleri...

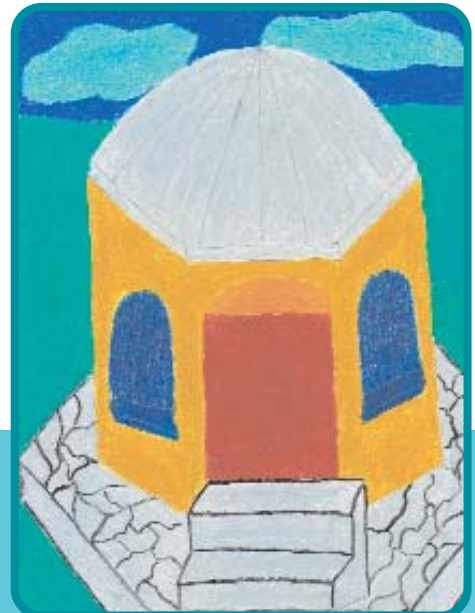

MANİLER

1.
Birgi'nin evleri
Kibleye karşı
Bozdağ'ın etekleri
Kemer'in arkası
2.
Birgi'nin çocukları
karıya geldi

Cümlemiz selam verdi
Darılmayın büyüklerim
Bahşış almaya geldim.
3
Birgi'nin evleri
Asma yapraklı,
Yolları taşlı, topraklı
Çevresi çam ağaçlı

Salih Atlıhan

Atasözü ve deyimlerden bazıları

Fidanken çatlamayan, ağaçken kütlemez
Aç iken işletmeseler tok iken başlatmasalar
Balık sudayken tavayı ocağa koyma
Ayakta pabuç yürüyüş öğretir, cepte para söz söyletir
Ekmeğin kuru olacağına ayranın duru olsun

BEN BİRGİLİYİM

Havasıyla, suyuyla
Taşıyla, toprağıyla
Gürül gürül çayıyla
Ben has mı has Birgiliyim

Hamamıyla, hanıyla
Konağıyla eviyle
Görkemli camisiyle
Ben has mı has Birgiliyim

Türküsüyle, manisiyle
Çeşit çeşit entarisile
Damak tadı yemeğıyle
Ben has mı has Birgiliyim

Şifalı otlarıyla,
Çeşitli hayvanıyla,
Eşsiz doğasıyla
Ben has mı has Birgiliyim

Cana yakın insanıyla
Günlerce düğünüyle
Davuluyla, duvağıyla
Ben has mı has Birgiliyim

Sabriye Bulut

MANİLER

Birgi'deki evler,
Nasıl böyle söyler,
Analar ağlar,
Karşıdaki dağlar.

Beşikteki çocuk,
Soyulan kabuk,
Dövüşen çocuk,
Hoplayan tavuk.

Dövüşen danalar,
Dedikoducu kadınlar
Ötüşen kuşlar
Ezan okuyan hocalar

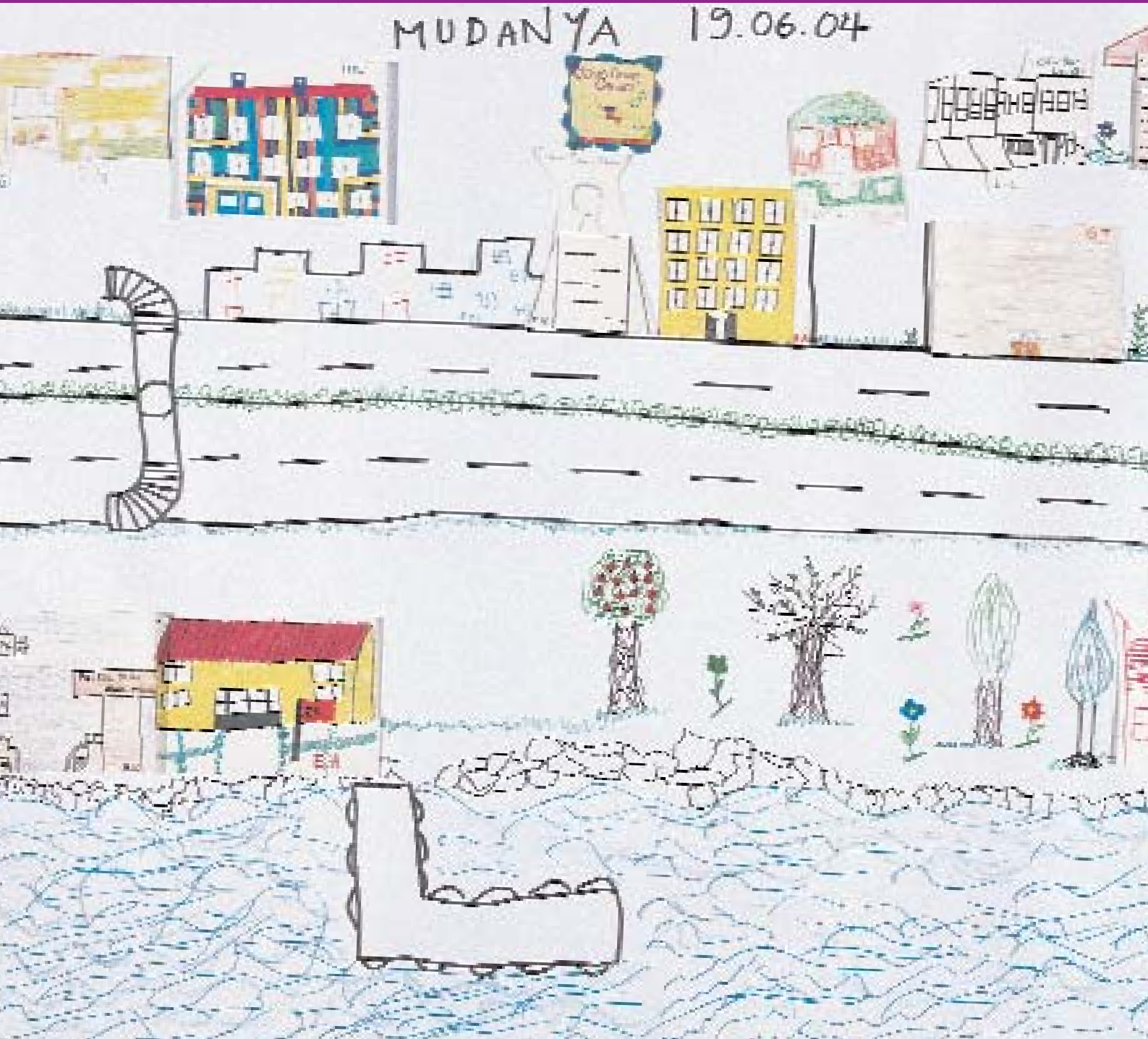
Birgi'nin sokakları,
Sönük lambaları,
Koşan çocukları,
Seven anaları.

Birgi'nin yemekleri,
Yaşlı naneleri,
Söyler ninnileri,
Uyur kedileri.

Akşam oldu
Gün battı
Horoz yattı
Anam sopayla takıştı.

M. Ali Yılmaz

MUDANYA 19.06.04

Mudanya

Bursa'nın 25 km. kuzeybatısında ve Marmara Denizi kıyısında yer alan Mudanya, temiz havası ile yaz turizminin yoğun olarak yaşandığı bir merkezimiz. Mudanya, İyonya'nın 12 büyük kentinden biri olan Kolofonlu göçmenler tarafından MÖ 7. yüzyılda kurulmuş. Apamcia-Myrleia adlı bu antik kent, bugünkü Hisarlık Tepe'sinde yer almaktaydı. Mudanya Roma, Bizans ve Osmanlı döneminde yerleşim olarak varlığını sürdürmüştür. Civardaki en tanınmış gezi yeri Çanaklıçeşme. Osmanlı evlerinin en güzel örnekleri Mudanya'da da görülüyor. Bu evlerin en önemlisi Tahir Paşa Konağı.

İşte, "Kentler Çocuklarıdır" projesinin altıncı aşaması, böylesine güzel ve renkli bir köşe olan Mudanya'da yapıldı. Eğitim programı, 16-19 Haziran 2004 tarihleri arasındaydı. Organizasyonu, ÇEKÜL Mudanya gönüllüsü Gönül Kaya koordinatörlüğünde gerçekleştirilen programa, ÇEKÜL Mudanya gönüllüleri sunuşları ve rehberlikleriyle katkıda bulundular. Program çerçevesinde Mudanya Hatice-İsmail Hakkı Kayan İlköğretim Okulu'nda öğrenim görmekte olan 17 arkadaşımız, dört gün boyunca Mudanya'nın tarihi, mimarisi, kültürel ve doğal çevresiyle tarihini ve folklorik değerlerini dinlediler, öğrendiler, tartıştılar. Projenin ilk günü, diğer yörelerde olduğu gibi katılımcı öğrencilerin kaynaşması ve projeye adapte olabilmesi için ısınma oyunları oynandı, projenin tanıtımı gerçekleştirildi. Bu süre zarfında sunuşların yanı sıra geziler yapıldı. Bursa Arkeoloji Müzesi, Bursa Kent Müzesi, Zeytinbağı'na (Tirilye) gidildi.

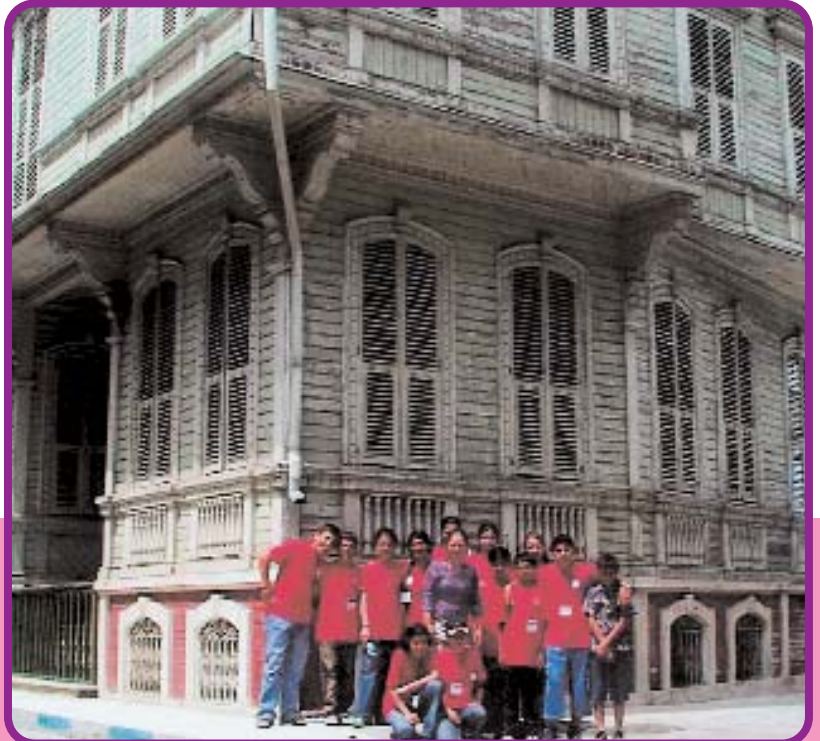
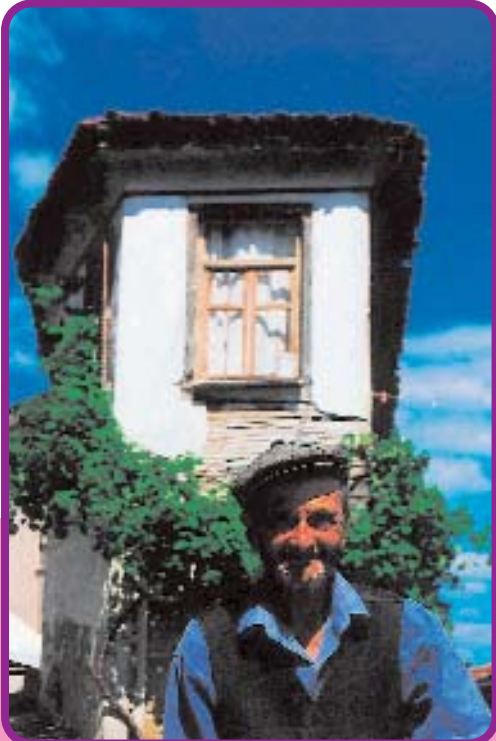
Marmara'nın incisi, Mudanya'da gezelim!

Arkadaşlar, Mudanya Bursa'ya bağlı bir ilçe. Ama buradan tarih boyunca değişik uygarlıklar gelip geçmiş, her zaman önemli bir merkez oluşturmuş. Bu sayede önemli bir kültür mirasına sahip olmuş.

Marmara Bölgesi'nde, zeytin ağaçları ve tarlalar arasından geçerek ulaşılan kıyı kasabası Mudanya, mandalina ve limon ağaçları arasında bir yerleşim. Marmara'nın güneyinde dar bir şerit boyunca uzanıyor. Mudanya ya da eski adıyla Montania, Osmanlı İmparatorluğu döneminde önemli bir yere sahipmiş. Bu zenginliklere bir göz atalım birlikte.

Mudanya İlçesi, Gemlik Körfezi'nin güney kıyısı boyunca uzanan ve Mudanya Dağları adıyla anılan yükseklikleri 400 ile 600 metre arasında değişen tepelerle, bunların kuzey eteklerindeki dar düzlükler üzerinde konumlanıyor. Başlıca caddeleri Mustafa Kemal Paşa, 12 Eylül ve Selvilik caddeleri. Mudanya'nın yönetim birimleri ve işyerleri bu caddeler boyunca yoğunlaşmış. 1960'lı yıllarda Türkiye'nin ilk Organize Sanayi Bölgesi'nin Bursa'da açılmasının ardından çeşitli otomobil fabrikalarının bölgede kurulmuş olması, Mudanya iskelesinin önemini artırmış.

Bazı kaynaklara göre Mudanya adı Antik Çağ'da ilk adı olan Myrleia'dan almış. Antik çağlardan başlayarak sonraki dönemlerde işgale uğramış. Dördüncü Haçlı Seferi sırasında 1204'te İstanbul işgal edilerek bir Latin İmparatorluğu kurulmuş. Bunun sonucunda Haçlılar Marmara kıyılarını ve Mudanya'yı istila etmişler. Mudanya ve çevresine Fransızlardan kurulu Haçlı ordusu gelmiş ve bir nedenle kenti Montaneaia diye adlandırmışlar. Bu adın, Latince'de dağ anlamına gelen "mons"tan türetildiği, dolayısıyla "dağlık yöre, dağ ülkesi" demek olduğu öne sürülmekte. Kentin çağdaş adı, bu son dönüşümünden türeyerek yerleşmiş.

Mudanya Dağları'nın kuzey yamaçlarıyla eteklerindeki düzlüklerde yetiştirilen ağaçlardan en kaliteli zeytin ürünü elde edilmektedir. Tepelerin güney yamaçları ormanlar ve makilik alanlarla kaplı olup, Mudanya'nın köylerinin çevrelerinde bağcılık, meyvecilik yapılmakta.

Mudanya'nın Kurtuluş Savaşı'nda önemli bir yere sahip olduğunu biliyoruz. Birinci Dünya Savaşı sonunda İngiliz askerleri tarafından işgal edilen Mudanya, 12 Eylül 1922'de Halit Paşa komutasındaki Kocaeli Grubu birlikleri tarafından kurtarıldı. Kurtuluş Savaşı'nın başarısını perçinlediği gibi, yeni Türk Devleti'nin dünyada tanınmasını da kesin olarak belgeleyen Mudanya Ateşkes Anlaşması ile, askerlik alanında kazanılan büyük zaferle beraber Mudanya bugünkü önemine kavuşmuştur.

Cumhuriyet döneminde Mudanya kültür ağırlıklı bir sayfiye kenti olarak önem kazanmış. Eski demiryolu garı, Hotel Montania'ya dönüştürülerek turizme kazandırılmış.

Mudanya Kilisesi kent merkezinde eski bir Rum kilisesi. Adı, kesin yapılış tarihi ve kimin tarafından yaptırıldığı bilinmiyor. Uzun süre sinema olarak kullanıldıktan sonra 1993 yılında Mudanya Belediyesi tarafından restore edilmiş ve Uğur Mumcu Kültür Merkezi adıyla yeniden açılmış.

Mudanya'nın geleneksel konut dokusu çok önemli. Birçok önemli tarihi yapının içinden özellikle ikisi dikkati çekiyor. Günümüzde kütüphane ve müzeye dönüştürülmüş olan Tahir Paşa Konağı ile Cumhuriyet tarihimizin anılarının sergilendiği Mütareke Evi, Mudanya'nın önemli tarih varlıklarından. Her ikisi de yeniden işlevlendirilmiş. Tahir Paşa Konağı bugün Mudanya İlçe Halk Kütüphanesi olarak hizmet vermekte. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin siyasi alanda kazandığı ilk başarısının göstergesi olan Mudanya Mütarekesi'nin imzalandığı Mütareke Evi, 1960 yılından beri müze olarak kullanılıyor.

Mudanya'da nereleri gezmeli?

Mudanya Mütareke Evi Müzesi

Türk Kurtuluş Savaşı'nın zaferle noktalandığını teyit eden antlaşma 11 Ekim 1922'de Mudanya'da bu evde imzalandı. 19. yüzyıl sonunda yapılmış bir Osmanlı evi. İki katı ziyarete açık. İlk katta mütarekenin imzalandığı salon ve çalışma odaları, üst katta İsmet İnönü ile Asım Gündüz Paşa'nın yatak odaları bulunuyor.

3 Ekim 1922'de Mudanya'da toplanan konferansta Türkiye'yi Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa, Büyük Britanya'yı General Harrington, Fransa'yı General Charpy, İtalya'yı da General Mombelli temsil etmiş. Çetin görüşmeler sonunda, Mudanya Ateşkes Antlaşması 11 Ekim 1922'de imzalanmış. Yunanlılar, Mudanya'daki Konferansa katılmamış, hazırlanan antlaşma metnini kabullenerek üç gün sonra imzalamış.

Mudanya Ateşkes Antlaşması ile Türkiye-Yunanistan arasında silahlı çatışmaya son verilmiş. Trakya, Meriç sınır olmak üzere Türkiye'ye bırakılmış. Ateşkes Antlaşması imza edildiği tarihten üç gün sonra yürürlüğe girmek üzere imzalanmış.

Zeytinbağı (Tirilye): Mudanya'ya bağlı Zeytinbağı kasabası, tarihi dokusunu günümüze kadar korumuş bir yerleşim. Bizans döneminden kalma kilisesi camiye çevrilmiş. Haftasonu gezileri için tercih edilen şirin bir köşe. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı bir iklimi var.

Mudanya Evleri: Osmanlı evlerinin en güzel örnekleri Mudanya'da. Bu bahçeli evlerin en önemlisi Tahir Paşa Konağı.

Myrlea: Mudanya'nın 1 km. güneydoğusunda bulunan ve Britanyalılara ait olan antik kent.

Kumyaka Kilisesi: MS 780-797 yılları arasında Bizans İmparatoru 4. Konstantinos Porphyrogenetos döneminde yapılmış bir kilise.

Plajlar: Mudanya'da doğal güzelliklere sahip denize girilebilen yerler, eski Rum yerleşimleri olan Siye (Kumyaka) ve Tirilye (Zeytinbağı)'dır. Tirilye'da Rumlardan kalma yedi kilise, üç ayazma, üç manastır bulunmaktadır.

Zeytinbağı (Tirilye)

Mudanya'nın beldeleri arasında özellikle Zeytinbağı, bugüne kadar kalabilmiş mimari dokusuyla özel bir yer tutuyor. Biz de buraya özel bir yer vermeye karar verdik.

Bursa'ya uğrayan seyyahların pek çoğunun yolu Mudanya'dan geçmiş. Evliya Çelebi, Katip Çelebi, George Perrot, Clement Huart gibi seyyahlar yazılarında Mudanya'dan bahsetmişler. Bu durum tarih boyunca Mudanya'nın, Anadolu'yu Marmara'ya bağlayan önemli yolun başlangıcı olduğunun göstergesi. Mudanya'dan sonra Yıldız Tepe, Siteler, Kumkaya yolunu takip ederseniz, Zeytinbağı'na ulaşırsınız.

Burası derin bir vadiye kurulmuş; Marmara Denizi güney kıyısı üzerinde geleneksel mimari özellikleri ve tarihi kimliğiyle açık hava müzesi niteliğinde olan bir yerleşim birimi. Tarih öncesi devirlerden beri yerleşim olarak kullanılan Zeytinbağı ya da Tirilye, bir rivayete göre adını 4. yüzyılda afroz edilip buraya gelen üç keşişten almaktadır. Aya Yani, Aya Yorgi ve Aya Sorti aynı zamanda Zeytinbağı'ndaki manastırlara verilmiş isimler.

Başka rivayetler de bulunuyor; Birine göre Cenevizliler zamanında bu bölgede üç köy varmış. Korsanlığın hüküm sürdüğü zamanlarda korsanlar kıyı yerleşimlerini sürekli olarak yağmıyorlarmış. Bu üç köy birleşerek korsanlara karşı koymayı planlamış ve biraraya gelmişler. Bu nedenle Latince'de üç anlamına gelen Tirilye adını almışlar.

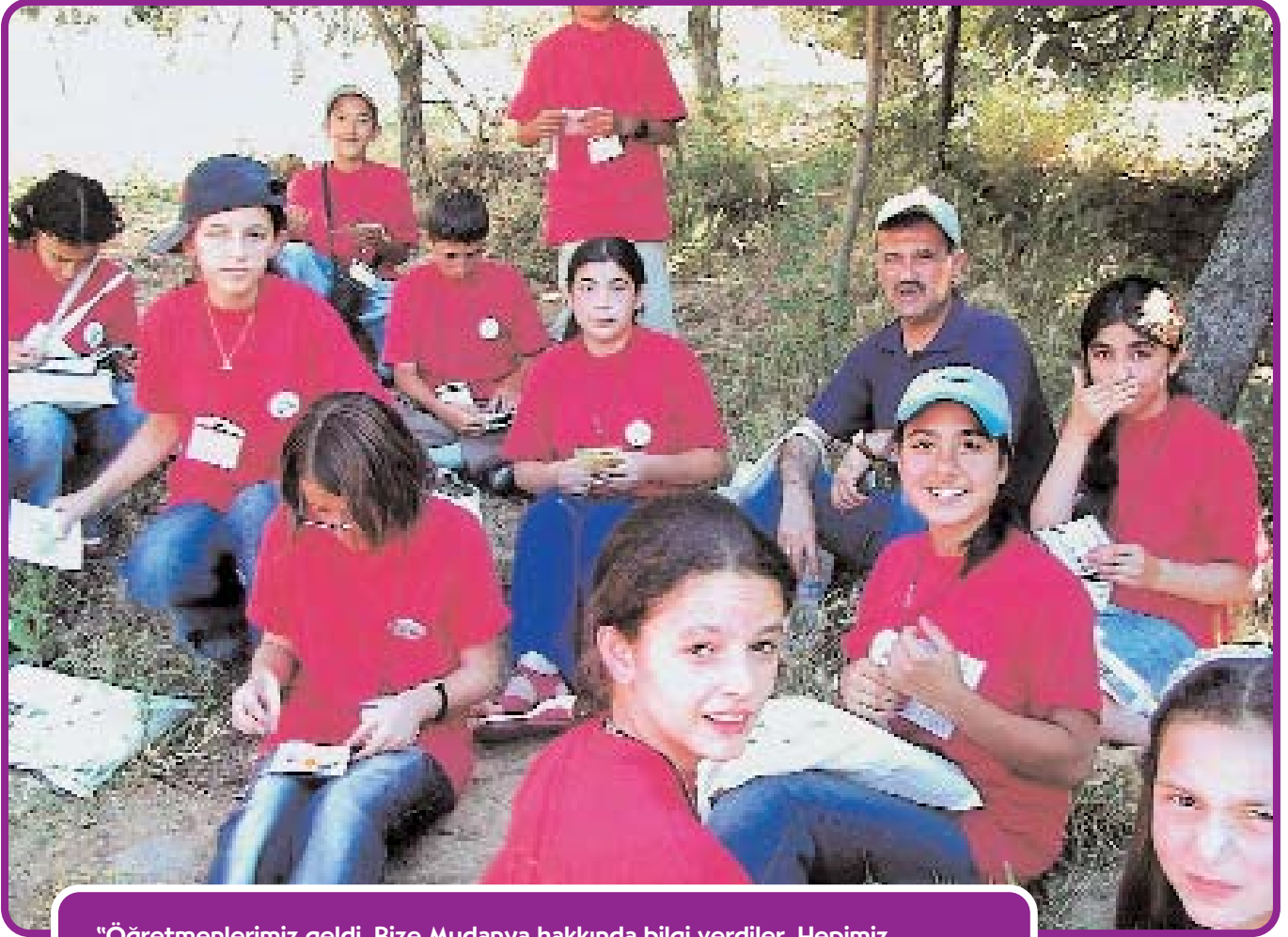
Bir başka hikâye de, adının bu bölgede yetişen barbun balıklarından geldiğini söylüyor. Barbun balıkları kırmızımtrak balıklar. Latince'de Tirilye "kırmızı balık" anlamına da geliyor.

Tirilye Mudanya'dan 11 km. uzaklıkta bulunan tarihi bir yer. 13. yüzyılda Cenevizliler döneminde Zeytinbağı'nda şarap üretimi çok önemliymiş. Bağcılık ve şarap üretimi zeytincilikle birlikte en önemli geçim kaynaklarındanmış. Günümüzde de bu beldenin başlıca geçim kaynağı zeytincilik.

Tirilye, kuruluşundan Osmanlılarca fethine kadar bir Bizans kasabası. Ağırlıklı olarak Rum, Ortodoks ve Hristiyan âlemi için önemli bir bölge. Önemi de, afroz edilmiş olan üç papazın yerleştikleri yer olmasından kaynaklanmakta. Papazlardan eğitim almak için gelenler buraya yerleşmeye başlamışlar. Kilise ve manastırlar yetmediği için yenilerini yaptırmışlar. Türklerin bölgeye yerleştirilmesiyle birlikte kiliselerden en büyüğü camiye dönüştürülmüş.

bizim gözümüzle

Marmara Denizi'nin güneydoğusunda bir girinti oluşturan Gemlik Körfezi'nde yer alan ve Bursa'ya bağlı bir ilçemiz olan Mudanya'da, eğitim programı 16-19 Haziran 2004 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Programa katılan Mudanyalı 17 arkadaşımızın hepsi de Hatice-İsmail Hakkı Kayan İlköğretim Okulu öğrencisi. Çalışmalardan ve gezilerden sonra neler düşündüklerini merak ediyormusunuz?

"Öğretmenlerimiz geldi. Bize Mudanya hakkında bilgi verdiler. Hepimiz Mudanya'nın tarihini daha iyi öğrendik. Mudanya bayağı büyük bir geçmişe sahip ve bu büyük geçmişi Mudanya'da biz yaşıyoruz. ÇEKÜL evinde oyunlar oynadık, geziye gittik. Gittiğimiz yer zeytin bağıydı. Orada başkanla tanıştık ve başkan bize zeytin bağını gezdirdi. Orada bir sürü tarihi yerler ve kiliseler vardı. Başkan bize kilise hakkında bilgiler verdi. Bu bilgilerle zeytin bağını da iyi öğrenip gezimize devam ettik. Zeytinbağdaki insanlar bizi iyi karşıladılar."

Onur Üstündağ

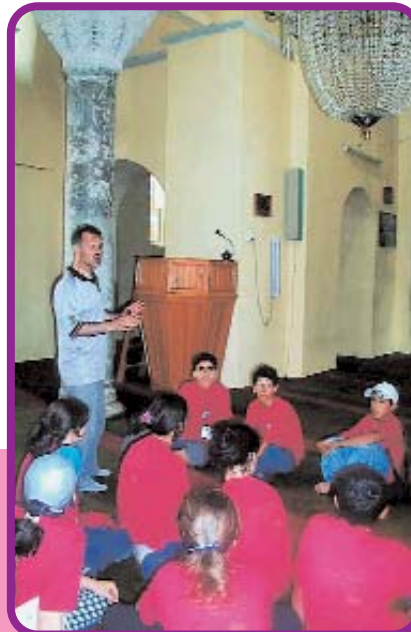

"Doğa yürüyüşüne çıktık. Ortama kuş bakışı bakmak için tophanenin oraya gittik. Orada koskocaman bir ağaç vardı. Onun altında oturduk, konuştuk. Din öğretmenimiz bize bildiğimiz ve bilmediğimiz yerleri gösterdi ve anlattı. Anlattıktan sonra öğretmenimizle resim çektirdik. Tophanenin biraz daha tepesine çıktık. Bir yer bulup oturduk ve oturduk, dinlendik. Öğretmenimiz dinlendikten sonra bize bir karton ve yapışkan verdi. Kartona ne yapacağımızı gösterdi ve anlattı. İlk önce topladığımız çiçeklerden kartonun üstüne koydu ve yapışkanı açıp kartonun üstüne sürdü. Çiçekler bir tablo biçimine geldi. Ondan sonra aynısını biz yaptık. Koyduğumuz çiçeklerin isimlerini kitaptan bularak kartonun üstüne yazdık."

Ceylan Velibeyoğlu

"Çevre ve kültür değerlerini koruyorsun ve önemli bilgiler edinip, kültür mirasını tanıyorsun, eğleniyorsun. Hayatının hiçbir köşesinde bu duyguyu tadamazsınız. İlk defa eğitim bu kadar eğlenceli oldu. ÇEKÜL'de kendimi sıra dışı hissettim, çünkü kentlerin bana ait olduğunun farkına vardım. E bana ait her yeri korumalıyım takdir edersiniz. Aslında bu vakıf onun için. Bu vakıf benim için."

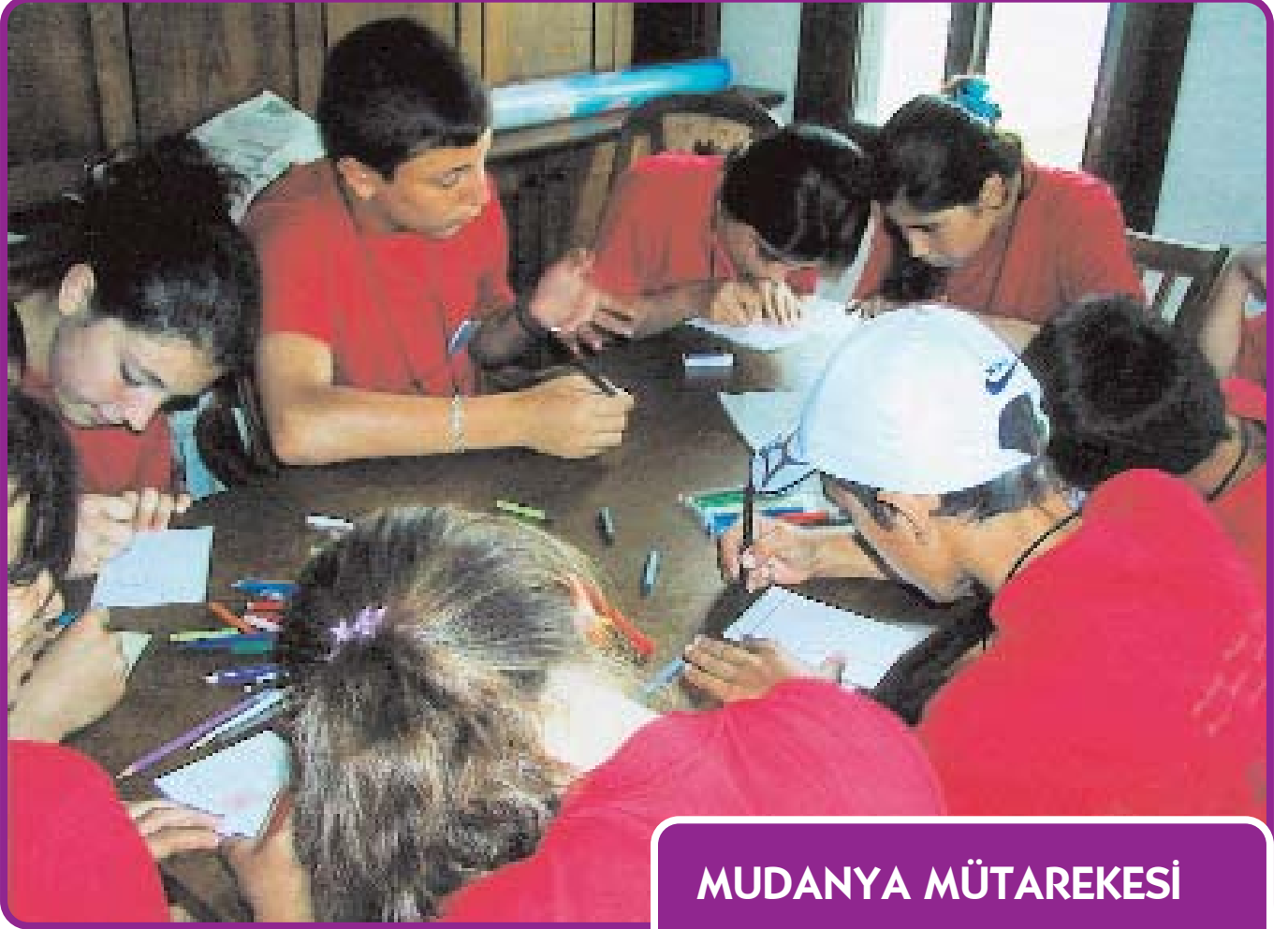
Onur Güler

"Bugün Ali ile beraber sabah saat 9:00'da ÇEKÜL'e gittik, kapıyı bizlere Nurcan abla açtı. İçeridekilerin hepsi okul arkadaşlarımdı. Birazdan derse girdik. Sayın öğretmenimiz Kadir Söğütlü bizi birçok şey hakkında bilgilendirdi. Daha sonra geziye başladık. İlk olarak Tirilye'ye gittik. Belediye Başkanı'nı ziyaret ettik. Biraz soluklandıktan sonra Tirilyelilerin tiyatro, düğün yaptıkları ve öğrencilerin yemek yedikleri yere gittik. Dış görünüşü kiliseyi andırıyordu. İçi çok genişti. En görkemli şey tavana yeni konmuş bayraktı. Oradan da tarihi kiliseye gittik. Kilisede Meryem Ana'nın ve birçok önemli kişilerin resimleri vardı. Ahşap kilerin altında daha çok resim vardı ama yarısı gözüküyordu. Tepeye çıktık, manzara çok inanılmazdı. Daha sonra arabaya binerek döndük."

Selma Baydu

Mudanyalı arkadaşlarımızın kendi yöreleriyle ilgili ürettikleri, izlenimleri...

MUDANYA MÜTAREKESİ

Tarihe armağanım. Mudanya benim adım
Kurtuluş Savaşı'nda yürüdüm adım adım
Saldırgan palikarya dökülünce denize
Direnen delegeler, gelivermişti dize.

Sevr'i parçalayınca, yenilmez çelik ordum
Zeytin yapraklarımda Lozan'da barış kurdum.
Kalbimde saklı durur mütareke zaferi
Atam ve İnönü'mle yurdumda hayat buldum
Yıllarca özlemlerimle yandım için için
Altın anıt isterim, İsmet İnönü için.

Mudanya akşamında

Sevdalı, sahilleri, masmavi bir denizi
Dört mevsim yeşilliği, büyüler sevginizi
Enginde gün batarken, Marmara harenir
Mudanya akşamında şarkılar dile gelir

Veda ederken grup, mehtabıyla süslenir.
Aşk kokan fısıltılar, yıldızlarla yükselir.
Hayat bulur gönüller, uçmaya heveslenir.
Mudanya akşamında şarkılar dile gelir.

Gizem Tar

MANİLER

Işıklıdır köyümüz
Berrak akar suyumuz
Sevip sevip bırakmak
Yoktur bizim huyumuz.

Harmana yarım harmana
Harman yeri dar bana
Yeni kolyeler çıktı
Alsana yarım sen bana
Şu karşıki meralar
Çapa istiyor çapa
Karşı köyün oğlanları
Sopa istiyor sopa.

Erik dalı eğilmez
Eriğini kim yemez
Benim sevdiğim oğlan
Beyaz gömlek giyemez.

Ayakkabım toz attı
Subay bana göz attı
Allah iyiliğini versin
Babam balkondan baktı.

Hoca ezan okuyor
Sesi beni yakıyor
Benim sevdiğim oğlan
Liselerde okuyor.

Çınarın yaprakları
Denizin toprakları
Askerdeki yarımın
Çınlasın kulakları

KASTAMONU

01.06.04

Kastamonu

Isırganlı ekşi pilavından etli ekmeğe, güzelim evlerinden tahta oymacılığına, Taşköprü'sünden Cide'sine yine bir kültür zengini ilimiz, Kastamonu. "Kentler Çocuklarıdır" projesinin Kastamonu programı, bu zenginlikleri genç arkadaşlarımızla paylaşmak üzere 3-7 Haziran 2004 tarihleri arasında gerçekleştirildi. ÇEKÜL Kastamonu İl Temsilcisi Nuray Yücel'in koordinasyonunda ÇEKÜL gönüllüleri ile birlikte yoğun günler geçirildi. Kastamonu'nun dokuz ilköğretim okulunda öğrenim görmekte olan 17 arkadaşımız katıldı bu programa. Bu okullar Candaroğulları, 23 Ağustos, Kuzeykent, Gazipaşa, Merkez, Ali Fuat Darendede, Vali Aydın Arslan, Özel Aral ve Darendede ilköğretim okulları idi.

Diğerleri gibi hem eğlenceli hem de bilgilendirici etkinliklerle dolu olan programda, Kastamonu'nun coğrafi özellikleri ve bitki örtüsü üzerine bir sunum, Etnografya Müzesi gezisi, yöresel yemekler, halk oyunları, mani, türküler konularında sohbetler, Kastamonu mimarisinin tanıtımına yönelik Saylav sokak gezisi ve konak ziyaretleri, Kastamonu'nun tarihi ve arkeolojik özellikleri, Taşköprü İlçesi'ndeki Pompeipolis gezisi, sunuşlar ve tartışmalar, Kastamonulu arkadaşlarla birlikte unutulmaz günlere dönüştü.

Antik çağdan Cumhuriyet'e kesintisiz bir kültür kenti, Kastamonu

Anlatmaya nereden başlamalı? Bizans'tan Kurtuluş Savaşı'na, Anadolu'nun kültür mirasının izlerini günümüze taşımış, 700 yıllık bir müze-kent. Geleneksel sanatlarını da koruyor. En iyisi, hepsini görmek için Kastamonu'ya gitmek...

Kastamonu, Anadolu tarihinde hep önemli roller oynamış bir kent. Çağdaş Kastamonu, bu dev mirasın ve kültürün üzerinde oturuyor. Karakteristik Anadolu şehri özelliklerini tümünden kaybetmemiş. Şehrin geleneksel ev ve sokak dokusunu hissedebilmek için kaleye çıkmak yeterli. Kalenin yanı sıra saat kulesi, camileri, medreseleri, han, hamam ve şadırvanları, bedestenleri, külliyesi, evleriyle geleneksel Osmanlı mimarisi örneklerinin yoğun olarak bulunduğu ender illerden biri.

Batı Karadeniz bölgesinin kıyı kesiminde, Zonguldak, Çankırı ve Sinop'la çevrili olan, ormanlarla kaplı dağların arasına gizlenmiş Kastamonu, oldukça engebeli bir arazi üzerine kurulmuş. Fazla yüksek olmamasına karşın kolay geçit vermeyen dağlarla yörenin tarihsel geçmişi arasında, destanlara bile konu olan bir ilişki var. Şehre girişte 12. yüzyıl Bizans kalesi, ziyaretçileri karşılıyor.

Eski bir yerleşim alanı olan Kastamonu yöresi, MÖ 18. yüzyılda Sümerlerin bir kolu olan Gasların yurdu olmuş ve adını da muhtemelen bu kavimden almış. Daha sonra sırasıyla Hititler, Frigler, Kimmerler, Lidyalılar, Persler, Pontuslular, Romalılar ve Bizanslılar bu bölgede varlıklarını sürdürmüşler.

Kastamonu arkeolojik değerler yönünden de oldukça zengin. Kazı ve araştırmalarda bulunan eski Anadolu uygarlıklarına ait eserler Kastamonu Arkeoloji Müzesi'nde sergileniyor.

Kastamonu evliyalar şehri olarak da ünlenmiş, Kastamonu'yu din turizminin ilgi odaklarından biri haline getirmiş. Bu eserlerin içinde en önemlileri Şeyh Şaban'ı Veli külliyesi,

Benli Sultan Külliyesi ve Aşıklı Sultan Türbesi.

Cumhuriyetin ilanından sonra ülkenin çeşitli yörelerine yaptığı gezilerden birinde Kastamonu ve İnebolu'ya gelen Mustafa Kemal, 24 Ağustos 1925'te Kastamonu halkının karşısına Panama şapkasıyla çıktı. Böylece kıyafetteki çağdaşlaşmanın ilk adımı Kastamonu'da atılmış oldu. Bugün bu olay, "Kültür, Tarih ve Sanat Haftası"nda hatırlanıyor.

Kastamonu, Kurtuluş Savaşı'nda işgale uğramamış olmakla birlikte düşman işgaline büyük direnç göstermiş. Ulusal mücadelemizde lojistik destek açısından en güvenilir bölge olan Kastamonu, İnebolu Limanı'ndan Ankara'ya malzeme, cephane ve asker sevkiyatında çok önemli görevler üstlenmiş. Ayrıca düşman işgaline karşı büyük protestolar kapsamında en dikkate değer olanlardan biri de, 10 Aralık 1919'da kadınların bir araya gelerek gerçekleştirdikleri İlk Türk Kadın Mitingi olmuş.

Kastamonu'nun önemli gelir kaynaklarından biri de dokumacılık. Eskiden makine yerine el dokumacılığı varmış. Bundan 100-150 yıl önce her şey el tezgâhlarında dokunuyormuş. Kastamonu'da 35.000 tezgâh varmış. Kastamonu, çevresi için Bolu ve Düzce'den Samsun'a, Ankara'ya kadar uzanan bir alanda dokumacılığın merkezi olmuş. Hem kendisinin hem de bu bölgenin dokuma ihtiyacını karşılamış.

Tarih içinde Kastamonu...

Kastamonu'nun tarihi mekânlarının bazılarını kısaca tanıyalım. Küçük bir rehber gibi...

KALELER

Kastamonu Kalesi: Bizans dönemine ait.

Araç Kalesi: Bizanslılar tarafından inşa edilmiş, Osmanlılar döneminde tamir görmüş.

Asar Kalesi: Bizanslılar tarafından yapılmış, yine Osmanlılar döneminde tamir görmüş.

Ağsar (Akhisar) Kalesi: Bizanslılar tarafından yapılmış, etrafı surlarla çevrilmiş.

KAYA MEZARLARI:

Ev kaya mezarı: MÖ 7. yüzyılda Paflagonyalılar tarafından yapılmış.

Şahinşah kaya mezarları: Roma dönemine ait.

Arslantaş kaya mezarı: MÖ 3. yüzyılda yapıldığı sanılmakta.

Aşağı güney kaya mezarları: Roma dönemine ait.

Merdivenli kaya mezarları: Roma eseri.

Kadıcı köyü kaya mezarları: Roma eserleri.

Sofcular köyü kaya mezarları: Bizans dönemine ait.

HANLAR- HAMAMLAR

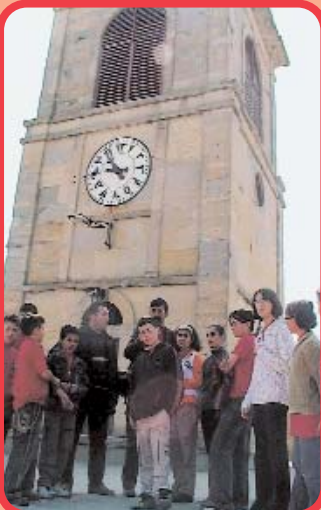
Atabey Hanı
İsmail Bey Hanı
Deve Hanı
Urgan Hanı (1748)
Yanık Han (1730)
Gökçe ağaç Hanı
Çifte Hamam (1514)
Araba Pazarı Hamamı
Dede Hamamı (1514)
Ferhatpaşa Hamamı
(1559)
Yeni Hamam
Bey Hamamı
Vakıf Hamamı (1292)
Firenşah Hamamı (1262)
İsmail Bey Hamamı

KÖPRÜLER

Nasrullah Köprüsü
Taşköprü Tarihi Köprüsü

MEDRESELER

İsmail bey Medresesi
Yakup Ağa Medresesi
Münire Medresesi

Kastamonu mutfağı

Arkadaşlar, Kastamonu'nun yemek kültürüne özgü birkaç lezzetten bahsetmeye ne dersiniz?

Kastamonu'nun zengin yemek kültürünü bu sayfalara sığdırmak hayli zor. Araştırmacıların Kastamonu ve çevresinde 812 çeşit yemek tespit ettiğini öğrendik. Kestane çorbası ve kızılıcak tarhana çorbası, üryani eriği, pirinci, pastırması, sarımsağı, etli ekmeği, banduması derken anlatılmakla bitmeyecek bir zenginlikle karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Kastamonu'ya birlikte misafir olalım.

Etli Ekmek

Kastamonu mutfağı denilince ilk akla gelen yemek, etli ekmeği; şehrin neredeyse simgesi olmuş. Bakmayın etli dendiğine; kimi zaman yöredeki otlar malzeme oluyor etli ekmeğe, kimi zaman patates, mantar, kimi zaman da yoğurtlu bir karışım. Pişer pişmez sıcak sıcak yenmeli; yanında da mutlaka soğukluk (ayran, cacık, pestil ezmesi, kızılıcak ekşisi, üryani eriği hoşafı veya komposto) olmalı.

"Tiridine bandum"

Sevgili arkadaşlar hani şu "Manda yuva yapmış söğüt dalına, yavrusunu sinek kapmış gördün mü" diye başlayan meşhur, aynı zamanda eğlendirici ve komik türküye de konu olan "Banduma" dan söz edelim: Pınarbaşı, Azdavay, Şenpazar çevresinde İslama; Küre ve İnebolu çevresinde Bandırma; Daday ve Devrekani çevresinde Banduma olarak bilinen bu yemek, yufka (serme), hindi veya tavuk eti ve suyundan yapılıyor. Yufkalar rulo yapılıp 3 parmak kalınlığında kesiliyor. Tavuk suyuna batırılıp tabağa dizilen yufkaların üzerine eritilmiş tereyağı gezdiriliyor. Aralara dövülmüş fındık içi serpilip üzerlerine tavuk ya da hindi eti konuyor. Devrekânî'nin cırık (lokma), pancar pekmezi ve yassı kadayıfı da meşhur.

Sarımsak cenneti

Taşköprü denince, akla önce sarımsak geliyor arkadaşlar. Sarımsak, Romalılardan kalma bir şehir olan Pompeiopolis'in bile önüne geçiyor zaman zaman. Bu muhteşem şehir kalıntısı, olanaksızlıklar yüzünden gün yüzüne çıkarılmamış bir tür. "Beyaz altın" olarak adlandırılan sarımsak, yöre halkının başlıca geçim kaynaklarından. Bu sebeple, Taşköprü her yıl eylül ayında beyaz altını için bir kültür festivali düzenliyor.

Hatıralar, düşünceler...

Kastamonulu arkadaşlarımızın düşüncelerini ve anılarını paylaşmak ister misiniz?

"İlk geldiğimde biraz çekingendim ama sonra birbirimize isimlerimizi ve sevdiğimiz şeyleri söyleyince biraz rahatladım. Sonra oynadığımız oyunla arkadaşlarıma biraz daha alıştım ve yepyeni arkadaşlar edindim. Bize Kastamonu'yu tanıttık ve kültürümüzü öğretecek ağabeyler ve ablalar da çok iyiydi. Yani herkesle iyi vakit geçireceğime inanıyorum."

Mehmet Mökükçü

"Bugün kent sarayı müzesinde ilk defa buluştuk. İlk önce birbirimize karşı çok soğuktuk. Daha sonra bir oyunla tanıştık. Bizden önceki grupların fotoğraflarını izledik. Bir oyun oynayarak ısındık. İsmail hocamız bize Kastamonu'da bulunan değişik

bitkileri tanıttı. Daha sonra hep beraber fidan dikecektik. Ama yağmur yağdığı için dikemedik. Bugün benim için çok güzel geçti."

Ali Yılmaz

"Nurcan öğretmen kültür hakkında bilgi verdikten sonra, bize ikişer tane beyaz, kırmızı ve sarı kartlar verdi. Bunların beyaz olanına katkılarımızı, kırmızı olanına istemediklerimizi ve sarı olanına da istediklerimizi yazmamızı istedi. Biz de yazdık ve ipe astık. Daha sonra ara verdik, oyun oynadık. Daha sonra İsmail öğretmen bize Kastamonu hakkında bilgi verdi. Kastamonu'da yetişen bitkileri gösterdi. Günüm çok güzel geçti."

Çiğdem Beşevli

"Müzeyi gezdik, yığıntı sergilemeye üzüldük. Taş köprüye gittik. Büryan yedik. Zımbıllı Tepesi ve oradan çıkan buluntuları inceledik. Kent Tarihi Müzesi'nde seramik hamuru yaptık, eve döndük."

Başar Akkaya

"Bugün Kastamonu tarihiyle ilgili bilgiler edindik. İlk önce Murat hocamız bize hazırladığı sunuyla tarih, arkeoloji, Kastamonu tarihi gibi konuları, örnekler vererek, resimler göstererek anlattı. Kastamonu'da eskiden yaşayan devletler ve onlardan kalan eserler, tarih dönemleri, Kastamonu'nun adının nereden geldiği gibi konularda bilgiler öğrendik."

Fatih Şerifoğlu

"Bugün Pazar ve şu anda Taşköprü'ye gidiyoruz. Bütün ÇEKÜL ailesine çok teşekkür ediyorum. Bize Kastamonu'yu tanıttığımızda çok yardımcı oldular. Aslında Kastamonu'da gezmediğim ve bilmediğim çok şey varmış."

Özlem Çiftçi

"Sevgili Ahmet hocamız Kastamonu'nun mimari özelliklerini anlattı. Anlattıktan sonra Saat

Kulesi'ne çıktık ve resim çektirdik. Kastamonu çevresine ben kuş bakışı baktım ve ne gördüm, bir sürü ahşap binanın, tarihi binanın yakıldığını, kaybolduğunu gördüm. Buna çok üzüldüm. Acaba Kastamonu geliyor mu diye düşündüm. Gördüm ki Kastamonu çok gelişmiş. Saat Kulesi'nden indikten sonra mimari yapılarla ilgili gezi yaptık. Evin mutfağının yanına yiyecekler soğusun diye öteberi odası yapmışlar. İçine girdim, buzluk gibiydi; neden meyvelerin, sebzelerin, süt şişelerinin oraya koyulduğunu anladım, soğuk kalsın diyeymiş."

Murat Erden

"Kültür elçisi olmak, bizim başkalarından ve öğretmenlerimizden öğrendiklerimizi gelecek nesillere iletmek demektir."

Duygu Yanık

"İlk geldiğimde çok heyecanlıyım. Ne olacak, neler yapılacak derken isteğimi kaybederek binaya girdim. Sonra alıştık birbirimize. İlk gün çok eğlendim. Arkadaşlarımı çok sevdim. Burada fikir alışverişi yapmak çok daha kolay ve eğlenceli. Bu eğitim programı Kastamonu'yu tanımamız ve tanıdıkça sevmemiz için yapıldı diye düşünüyorum. Çok da iyi oldu. Böyle programlar bizim sosyal faaliyetlerimizi artırıyor."

Merve Çankıoğlu

"İkinci gün çok daha güzel geçti. Çünkü birinci gün birbirimizin adını bile bilmiyorduk. Ama şimdi arkadaşlıklar gelişti. İlk olarak Liva Paşa konağına gittik. Orada Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalma kılıç silah, elbise ve günlük eşyalar vardı. Sonra el dokumalarına gittik. Dokumanın nasıl yapıldığını öğrendik. Sonra el sanatları teşhir merkezine gittik. Orada gezdik oyunlar oynadık."

Erdem Ince

"Bugün en çok neresi güzeldi diye sorsalar, Turhan Yılmaz'ın 'asker mektupları' serisi derdim. Her Kastamonu ağzını kendimden uzak görmeme rağmen bugün çok yakındık. Bundan sonra 'katil kim' oyunu oynadık. 'Türkülerimiz' bölümünde Turhan Yılmaz'la yaptığımız sohbetten sonra 'tirdine bandım, bedava mı sandın, para verip aldım' bölümünün ne anlatmak istediğini anladım."

Enes Yücel

"Bugün üçüncü günü yaşadık; müzeye geldiğimiz de birkaç arkadaş eksikti onlar gelene kadar oyun oynadık. Ahmet Ağabey projeksiyon makinesini hazırlarken biz Kastamonu haritası çizdik. Sonra Ahmet Ağabey'le ahşap ve eski evleri inceledik. Sonra Saat Kulesi'ne çıktık."

Yunus Emre Kırmızıoğlu

"Bugün ÇEKÜL ile üçüncü gün. Kastamonu'nun yöresel bir yemeği olan etli ekmeği yedik. Serender sofrasına gittik. Oradan da Örnek Köy'e gittik. Kent müzesine geri döndük. Sonra herkes panel için davetiye hazırlamaya başladı."

Zülal Çınar

"Perşembe günü, sizlerle tanışmadan önce, çok kalabalık olacağımızı ve bu yüzden programın çok sıkıcı olacağını düşünüyordum. Lakin şu an kalabalık değilim ve herkesi tanıyorum. Bu sebeple çok mutluyum, her şey çok zevkli geliyor ve bilmediklerimi öğreniyorum."

Sümeyye Sakarya

"Bugün umduğumdan da güzel ve zevkli vakitler geçirdim. Bugün kültür nedir, onu nasıl koruyabiliriz, ÇEKÜL nedir gibi konular öğrendik. Oynadığımız oyun çok zevkliydi."

Nuray Ütgün

Hatıralar, düşünceler...

Kastamonulu arkadaşlarımızın dinlediklerini paylaşmak ister misiniz?

**ÇEKÜL gönüllülerinden
Turhan Yılmaz'dan bir şiir:**

Kastamonu

Koca saat selam verir şehire,
Ortada akan dere benzer nehire,
Havası da bal olur acı zehre,
KASTAMONU; Dudaklardaki saf
şehir...

Isırganlı, ekşi pilavı özlenir,
Her derde deva, sarımsağı közlenir,
Kalemizdem Doğantepesi gözlenir,
KASTAMONU; Şiirlerdeki hoş
şehir...

Türkülere nam salmış Osman Efesi,
Ilgarini görenin durur nefesi,
Esnafın doğru tartmış hep kefesi,
KASTAMONU; Kalplerdeki sevgi
şehir...

Pirinç tarlası yanında üzüm bağı,
Ve Ilgaz Türkiye'min en yüce dağı,
Sahilde boş çıkmaz balıkçının ağı,
KASTAMONU: Başlardaki o, taç
şehir...

Eşrefi, Dedosu, İsmeti, delisi,
Huzur verir dört biryandaki velisi,
Mermi taşımış Şerifesi, Alisi,
KASTAMONU; Şehitlere kucak
şehir...

Karayılanın duyuldu büyük namı,
Hasan Ağa zurnada dağıttı gamı,
Bir de ayağa kalksa Vakıf Hamamı,
KASTAMONU: Şarkılardaki söz
şehir...

Etili ekmeğindeki lezzet ve tadı,
Evlialar şehri oldu öbür adı,
23 Ağustos da Atanın yadı,
KASTAMONU; Şairlere ilham şehir...

Ozanoğlu atışmalarda birinci,
Yorgansız Hakkı şiirde sazda inci,
Arnavutoğlu da güreşlerde kinci,
KASTAMONU; sazlardaki güzel
şehir...

Eski evlerin ayakta dizi, dizi
Tahta oymacılığın tanıttı bizi,
Bekliyoruz misafirlige de sizi,
KASTAMONU; İnsanlara huzur şehir.
Turhan Yılmaz

Kastamonu şivesini anlatan bir asker mektubu

Gız Ana,

İsmet gıza olan sevgim burada Garaçomak deresinin seli gibi çaşıya. Nedecegümü şaşudum. Veli Dayı uzun bi zencirle çayıra görklesin iizağıyı. Emme benim göynüm görklenmeyo zaptolmayo be anam. Yanyıom gız anam. Kör Kadir'in arpa tarlası gibi yanyıom. Ele güne karşı ever beni anam. İsmet gızı alive gitsin. Alive de başta Kemalcük olmak üzere herkes kıskansun. Tarlada darısı yok evde garısı yok demesünler. Hem İsmet gız bize yakışır.

Ne derdü rahmet olası didem? Öküzü bildik, kömüşü duyduk yerden al, dimez miydü? Âşam olunca kendi kendüme Zayidem türküsünü söyleyom. En çok da şurası be anam. " Zayidem Zayidem otu dizime/ Sürmeler mi çekiyin ela gözüne/ Uyma da didim uyuedin ellerin sözüne/ Tok zülüflü Zayidem otu dizime" İşte burayı söyleyon söyleyon ağlayom be anam. Artık tak dedi canıma. Anam garagözlü anam alive de şu İsmet'i ben de saruçam çırası gibi yanmayan gayrü.

Bi hafta sonu dışaru çıktık. Alayın yanında göl var. Orda yunduk malak gibi yativedük. Göle bi sardık bi sardık ki sorma gitsin.

Daha fazla yazamayom. Dedüklerimi unutma güzel anam benim. Tüm tanıdıklara selam ederüm. Hürmetle ellerinden öperüm.

Oğlun Esger Kamil

Albüm...

Akseki

Midyat

Talas

Birgi

Mudanya

Kastamonu

Kemaliye

ÇEKÜL NE DİYOR?

Her canlı gibi insan da yaşamını sürdürmek için çevresiyle etkileşim içindedir. Çevresinden yararlanarak yaşamını sürdürür, çevresini biçimlendirerek kültürünü oluşturur. Doğa ve kültür birlikte insanın varlığının temelidir.

ÇEKÜL, ülkemizin doğal varlıklarını ve kültürel mirasını korumak için 700.000 gönüllüsü ve 99 kentteki temsilcileriyle toplumumuzun daha sağlıklı ortamlara taşınması yolunda çalışmalarına devam ediyor.

"Kentler Çocuklarıdır Projesi" dışında ÇEKÜL, doğal ve kültürel çevreyi korumak için kent-havza-bölge-ülke ölçeğinde projeler üretip, uyguluyor.

ÇEKÜL Türkiye'nin zengin doğal ve kültürel varlıklarını korumak ve tanıtmak için çeşitli projeler üretir. İşte bu projelerden bazıları şöyle:

7 Ağaç Ormanları Projesi

ÇEKÜL'ün hali hazırda çevre ve kültür ile ilgili birçok projesi bulunuyor. 7 Ağaç Ormanları Projesi ülkenin en geniş sivil katılımlı örnek projesi özelliğine sahip. 2003 yılında 10. yılını kutlayan projede bu güne kadar İstanbul, Bursa, Bilecik, Marmaris, Antalya ve Harran'da olmak üzere, 2,5 milyon fidan dikildi.

Tarihi Kentler Birliği Projesi

Tarihi kent dokularının ve kentsel kültürel mirasın korunmasını amaçlamaktadır. Avrupa Tarihi Kentler Birliği ile işbirliği yaparak, kültürel mirası korumayı amaçlayan proje üye belediyelerle ortak çalışmalar yapmayı hedeflemekte.

GAP Bölgesi'nde Kültürel Mirasın Gelişimi Programı

Kalkınması hedeflenen bu bölgede; Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, ve Şırnak başta olmak üzere 9 GAP kentini kapsayan proje Avrupa Birliği tarafından finanse ediliyor. yöre insanlarının ekonomik ve toplumsal kazanımlarının artırılmasını amaçlıyor.

Kağıttan Ormanlar Projesi

1994'te başlayan atık kağıt geri kazanım projesi, tükettiğimiz kağıtların çöpe gönderilmesi yerine tekrar kağıda dönüştürülmesini amaçlıyor. Binlerce kişi ve onlarca duyarlı kuruluş, atık kağıtlarını ÇEKÜL'le paylaşıyor ve toplanan kağıtların geliriyle yeni fidanlar dikilmesine katkıda bulunuyor.

ÇEKÜL HABERLER

Sevgili arkadaşlar,

ÇEKÜL, ülkemizin doğal ve kültürel mirasını korumak amacıyla 1990 yılında kurulmuş bir sivil toplum kuruluşu. Bizler, geleceğin çocuklar tarafından oluşturulacağını biliyoruz. Bu yüzden çok işimiz var. Gelin, ÇEKÜL'de bu aralar neler olup bittiğine beraber bir göz atalım.

GELENEKSEL DİKİM ŞENLİĞİMİZİN İKİNCİSİ, İSTANBUL SARIYER-KISIRKAYA'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

1993 yılından bu yana sürdürülen 7 Ağaç Ormanları projesinin dikim şenliklerinden biri de 12 Aralık 2004 pazar günü gerçekleşti. Bu dikimi diğerlerinden ayıran, doğaya kazandırdığımız fidanların artık aramızda olmayan genç insanların anısına dikilmiş olmasıydı. ÇEKÜL Vakfı çalışanları, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'nin doğaya gönül vermiş öğrencileri ve doğa severler, Barış Dönmez, Niyazi Levent Yüceil ve İsmail Hakkı Sunat'ın anılarını yaşatmak için toplanmışlardı. Dikim, Orman Fakültesi'nin gönüllü öğrencileri önderliğinde yapıldı. 1000 adet fidan toprakla buluşturuldu kısa süre içinde. Dikimden sonra mercimek çorbası içtik ve ömür boyu saklamak üzere fotoğraf çektirdik.

“ÇOK FARKLI DUYGULARLA AYRILIYORUM!”

İngiltere Veliyaht Prensi Charles, 26 Ekim 2004 Salı günü Mardin'i ziyaret etti. Prens Charles'ın ilk izlenimleri, kültürel çeşitlilik ve zenginlikle, dinlerin birlikteliğiyle ilgiliydi. Kasımiye Medresesi, Kırklar Kilisesi, Latifiye Camisi, eski bir ev olan PTT Binası, ünlü kemerli yollar, Melik Mahmut Camisi, Deyrul Zafaran Manastırını ziyaret eden Prens Charles'a, gezisi boyunca Mardin Valiliği'nin yoğun çabalarına destek veren ÇEKÜL Vakfı'nın başkanı Prof. Dr. Metin Sözen eşlik etti; Türkiye'deki koruma politikaları ve Mardin örneği konusunda bilgiler sundu. Gezinin sonunda Prens, “ülkenizden çok farklı duygularla ayrılıyorum” dedi.

NET PROJESİ-ORGANİK TARIM BİLGİLENDİRME SEMİNERİ

Niksar Ekolojik Tarım Projesi kapsamındaki "Organik Tarım Bilgilendirme Semineri" 1-3 Ekim 2004 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Tarım İlçe Müdürlüğü uzmanlarını, özel sektör ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerini buluşturan ÇEKÜL, 20 kişilik bir gruba organik tarımı tanıtan sunuşlar yaptı. Proje dahilinde seminer sunuları ve ek bilgiler derlenecek, bir eğitim CD'si hazırlanacak ve yöre köylerinin kahvehanelerinde çiftçilere izlettirilecek. Peki siz organik tarımın ne olduğunu biliyor musunuz?

ÇEKÜL'ÜN 7 KİTAP KÜTÜPHANESİ İNTERNETTE

1997 yılında kurulan ÇEKÜL 7 Kitap Kütüphanesi internette paylaşıma açıldı. Kütüphane bünyesindeki her türlü yayına, içindekiler kısmı da dahil olmak üzere <http://www.cekulvakfi.org.tr/icerik/bilgiBankasi.asp> adresinden erişebilirsiniz. Kütüphanemizde Anadolu'dan gelen çeşitli yerel gazetelerin de koleksiyonu oluşturulmaktadır. Yerel gazetelerin indeksinin çıkarılıp, ciltlenmesiyle birlikte İstanbul'dan Anadolu kentleriyle ilgili araştırma yapan araştırmacı arkadaşlarımıza destek olmaya çalışmaktayız. Düzenli olarak merkezimize gelen gazeteler şunlar:

- Özden Gazetesi-Kemaliye, Erzincan
- Bartın
- Divriği'nin Sesi-Yeşil Divriği, Sivas
- Kadıköy Gazetesi-İstanbul
- Memleketim-İskilip, Çorum
- Darende Haber-Malatya
- Söz-İzmir

ANADOLU TARİHİNİN ÖNDE GELEN KENTLERİNDEN HARPUT ÇEVRE KÜLTÜR EVİ'NE KAVUŞUYOR!

Bugün Elazığ'a bağlı bir ilçe olan Harput'un aslında çok eski bir yerleşim birimi olduğunu biliyor muydunuz? Fakat ne yazık ki günümüzde korunmadığı için bu kent birçok özelliğini yitiriyor. Bu yüzden de her yaştan çevre ve kültür gönüllüleri Harput'u bir kültür vadisine dönüştürmek için harekete geçti. Peki neler mi yaptılar? Anlatalım; Harput'u yeniden bir tarih-kültür-turizm merkezi yapma yolunda atılmış bir adım bu.

Harput Çevre Kültür Ev'i'nin yapımı bu planın ilk ayağı. Bu tarihi evi restore edip, hayata döndürülmesi, geçmişin izlerinin tamamen silinmesini engellemiş olacak. Arkadaşlar, bahsettiğimiz bu çalışmanın temel hedefi, geleneksel evlerin canlandırılarak yeniden kullanılmalıdır. Böylelikle tarihi bir öneme sahip olan, Ulu Cami çevresinde bir kültür odağı yaratılmış olacaktır.

“Kentler Çocuklarıdır” projesine katılan ve kültür elçileri olan öğrenciler ve okulları

TALAS

Fatma Zehra Dülgeroğlu İlköğretim Okulu: **H. Abdül Kadir Akça, Burcu Akyürek, Ayşe Can, Serkan Caner, Tuğba Demirezen, Şerife Erol, Aslı Görücü, Hediye Karadeli, Volkan Kaya, Koray Koçak, Dilek Ok, Murat Özçınar, Selin Sengir, Hanife Soylu, Şeyda Şahin, Fatma Uğur**

KEMALİYE

Muhlis Mukaddes Cüher İlköğretim Okulu: **Gamze Akyavuz, Emre Atılğan, Ebubekir Bulut, Filiz Çakmakgil, Anıl Şerif Dabaçoğlu, Kutluer Ercantürk, Deniz Güngören, Özlem İper, Buket Karaosman, Anıl Kazankaya, Dilek Özerdal, Mehmet Sağçolak, Emine Tok, Sıtkı Vanlıgil, Büşra Yakar**

MİDYAT

Tevfik Açıkan, Serap Akay (75. Yıl İMKB İlköğretim Okulu), **Zozan Akcan, M. Beşir Akkurt** (Fahrettin Önen İlköğretim Okulu), **M. Rıda Aksoy, Canan Alpar, Funda Alpar** (Esentepe İlköğretim Okulu), **Enes Anber** (Kocatepe İlköğretim Okulu), **Mehmet Beşir Aslan** (Fatih İlköğretim Okulu), **İzzettin Aklan** (Kocatepe İlköğretim Okulu), **Nihat Aykut** (Gazi Y.I.B.O.), **Büşra Bütün** (İstiklal İlköğretim Okulu), **Hazal Nas Biçici** (Ali İhsan Kalmaz İlköğretim Okulu), **Safiye Bütün, Hamdullah Çetin** (Kocatepe İlköğretim Okulu), **Meryem Demir** (İstiklal İlköğretim Okulu), **Ahmet Yiğit Erdem, Şehmus Ertekin** (Fatih İlköğretim Okulu) **Aday Gürkan** (Atatürk İlköğretim Okulu), **Ayşe Işık** (Atatürk İlköğretim Okulu), **Erva Sezen Seven** (Ali İhsan Kalmaz İlköğretim Okulu), **Şevket Tercan** (Gazi Y.I.B.O.), **Ahmet Yiğiterdem** (Ali İhsan Kalmaz İlköğretim Okulu),

MUDANYA

Hatice İsmail Hakkı Kayan İlköğretim Okulu: **Eda Adiloğlu, Hatice Ayyıldız, Ahmet Buğra Beyiz, Selma Baydu, Uğur Cozlan, Elif Coşkun, Kadir Demir, Onur Güler, Oğuzhan Işıkoğlu, Kübra Deniz Kabülcü, Gupse Kaşat, Özge Köse, Tansu Özbaysal, Gizem Tar, Onur Üstündağ, Ceylan Velibeyoğlu, Ezgi Yiğit**

BİRGİ

Birgi Kazımpaşa İlköğretim Okulu: **Abdullah Akçakmak, Özlem Akkoç, Salih Atlıhan, Sabriye Bulut, Nimet Çakır, Miraç Demirebilek, Erkan Dumanlılar, Raşit Ekiz, Latife Ergenç, Emine Genç, Gülçin Kıvrak, Tuğba Konuş, Serap Sandık, Birgül Ulu, Cavit Vuran, Mustafa Ali Yılmaz**

AKSEKİ

Akseki 60. Yıl İlköğretim Okulu: **Neslihan Arslan, Filiz Bayat, Gökhan Çatlı, Hüseyin Girgin, Sedat Kılınç, Mesut Özkaya, Hüseyin Parpucu, Özgür Pişkin, Taner Salur, Ayşe Solmaz, Artun Telliöğlu, Erol Telliöğlu, Seda Telliöğlu, Esin Ülker, Sedanur Zadeoğlu**

KASTAMONU

Başar Akkaya (Özel Aral İlköğretim Okulu), **Çiğdem Beşevli** (Candaroğulları İlköğretim Okulu), **Merve Çankıoğlu** (23 Ağustos İlköğretim Okulu), **Zühal Çınar** (Merkez İlköğretim Okulu), **Özlem Çiftçi** (Darendede İlköğretim Okulu), **Murat Erden** (Candaroğulları İlköğretim Okulu), **Erdem İnce** (Merkez İlköğretim Okulu), **Kerem Kaya** (Vali Aydın Arslan İlköğretim Okulu), **Yunus Emre Kırmızıoğlu** (Kuzeykent İlköğretim Okulu), **Mehmet Mökükçü** (Ali Fuat Darendede İlköğretim Okulu), **Sümeyye Sakarya** (Gazipaşa İlköğretim Okulu), **Fatih Şerifoğlu** (Darendede İlköğretim Okulu), **Nuray Ütgün** (Vali Aydın Arslan İlköğretim Okulu), **Duygu Yanık** (Kuzeykent İlköğretim Okulu), **Ali Yılmaz** (23 Ağustos İlköğretim Okulu), **Enes Yücel** (Özel Aral İlköğretim Okulu), **Selçuk Buğra Yüksel** (Gazipaşa İlköğretim Okulu)

ÇEKÜL'ün “Kentler Çocuklarıdır” projesine katkıda bulunan gönüllüler

Şeyda Güngör Açıkgöz, Behiç Ak, Türker Akarsu, Mehmet Akbaş, Özden Akbayram, Zeyni Akçay, Ali Akdamar, Ekrem Aklan, Onur Alper, Kadriye Apaydın, Salih Aslan, Hüseyin Ataibiş, Nurcan Atalan, Abdullah Ataman, Osman Aydın, Semih Balcıoğlu, Hilmi Balıoğlu, Emin Başarانبilek, Gülsün Başarانبilek, Durmuş Ali Benli, Hamdi Biçer, M. Arif Bilgi, Zeynep Boratav, Nazlı Budan, Adalet Süzer Can, Metin Caz, Murat Çağıl, Ali Çınar, Celal Demir, Osman Delikkulak, Erol Demirhisar, Serap Divanoğlu, Hulusi Doğan, Eray Doku, Neslihan Dostoğlu, Ebru Dumlupınar, Ümmühan Durmaz, Mümtaz Ediz, Mustafa Eldivan, Ata Erdoğan, Sencer Erkman, Nuran Esengil, Recep Esengil, Alim Gadanaz, Çetin Gerçekçi, Görkem Gül, Şevket Gültekin, Şirvan Güneri, Nadide Güntel, Nurkan Güntel, Ali Gürer, Neşe Hacısalihoğlu, Mustafa Haznedar, Ömür Haznedar, Melike İçal, Azize Olcay Kadayıfçı, Galip Kale, Mehmet Karakaş, Murat Karasalihoğlu, Mine Kaya, Mehmet Keleş, Gökhan Kılınçkiran, Görkem Kızılkayak, Nurhan Konduk, Kamber Koytavitoğlu, Hüseyin Kuleli, Salih Kuran, Canan Kutlu, Mustafa Malkoç, İsmail Menteş, Işıl Mumcu, Burcu Müderrisoğlu, Ece Müftüoğlu Narçy, Şehmus Nasıroğlu, Ziya Oktay, Türkan Oral, Seval Ot, Mustafa Öz, Basri Özbek, Fahri Özbek, Hüseyin Özbek, Deniz Özemesmi, Gülşah Özsoydan, Merter Refikoğlu, Alper Rengiiyiler, Feray Salim, Kemalettin Salman, Zehra Samur, Saime İnal Savi, Mümtaz Saygı, Ayşe Sesli, Ahmet Sezgin, Yusuf Sezer, Kadri Söğütü, Betül Sözen, Mehmet Soylu, H. Özden Su, Aysel Süslü, Mehmet Süslü, Muhittin Cumhuri Şener, Kadir Tosun, Ali Turan, Ahmet Turhan, Kadriye Ayda Ünal, Ufuk Ünsal, Aydın Üstün, Cemal Yağcı, Behiç Galip Yavuz, Turhan Yılmaz, Çiğdem Yurtsever, Hüseyin Yurtsever, Ceyhan Yücel, Nuray Yücel, Perihan Yücel

“Kırmızı Ceket”in oluşmasına katkıda bulunan gönüllüler

Arzu Karamani Pekin, Havva Taylan, Hadiye Cangökçe, Aşkın Kırım, Mas Matbaacılık A.Ş.

www.cekulvakfi.org.tr
info@cekulvakfi.org.tr

Ekrem Tur Sokak, no: 8, Beyoğlu 34435 İstanbul

Tel: 0 212 249 64 64 - 251 54 44

Faks: 0 212 251 54 45